

Ekwo Iphe, ndu eze meru k'ẹbo

*Sólomọnu arwọ mmamiphe
(1Ndu 3:1-15)*

¹ Tọbudu iya bụ; Sólomọnu, bụ nwa Dévidi bya akpọ onwiya g'abara l'ali-eze iya. Chipfu, bụ Chileke iya swiru iya ọkpobe eswiru; bya emee ya; ọ bụru onye parụ ẹka mebyikpọo apaa.

² Sólomọnu bya ekuko ndu Ízurelu l'ophu. Ndu o kukọru bụ ndu-ishi ndu ojọgu, dụ ụnu labọ l'ụkporo iri iri; mę ndu-ishi ndu ojọgu, dụ ụkporo ise ise; mę ndu-ikpe; mę iphe, bụ ndu-ishi ndu Ízurelu g'ẹphe ha; mbụ ndu-ishi l'ẹnya-unuphu ibe nna phẹ. ³ Sólomọnu yẹle edzudzu-ọha Ízurelu tųgbua jeshia l'ẹka aagwajẹ iphe, nọ lẹ mkpụkpu Gibiyọnu; kele ọo l'ẹka ono bẹ ụlo-ẹkwa-ndzukọ Chileke nọ; mbụ ono, Mósisu, bụ onye-ozí Chipfu meru l'echięgu phọ. ⁴ Dévidi bẹ pafutawaru okpoko Chileke lẹ mkpụkpu Kiriyatu-Jiarimu bya edobe l'ẹka o metaru iya; kele ọ kpọberu iya ụlo-ẹkwa lẹ Jierúsalemu. ⁵ Ọle ọru-ngweja, Bezalelu meru l'onwirubvu; bẹ dụ lẹ Gibiyọnu l'ẹka ono; l'iphu ụlo-ẹkwa Chipfu. Bezalelu bụ nwa Uri; Uri bụru nwa Huru. Sólomọnu yẹle edzudzu-ọha ono chọahaa Chipfu l'ẹka ono. ⁶ Sólomọnu bya ejeshia lẹ Gibiyọnu je anọdu l'ataphu ọru-ngweja, e meru

l'onyrubvu ophu no l'iphu ulo-ekwa-ndzuko ono; mbu l'iphu Chipfu gwee ngweja-akpo-oku, du unu labo l'ukporo iri.

⁷ O rwua l'enyashi; Chipfu byapfuta Solomonu bya asu iya: "Pfiaru mu iphe, bukpo iphe, o du ngu ge mu meeru ngu."

⁸ Solomonu su Chileke: "I goshiwaru li yeru Dévidi, bu nna mu obu shii; bya emewaa ge mu buru eze nochia enya iya. ⁹ Jiko Chipfu, bu Chileke; g'iphe ono, i kweru nna mu, bu Dévidi ukwe l'ii-meru iya ono vukota nu; kele i mewaru ge mu buru eze ikpoto ndu-a, ha g'ija, no l'ali-a. ¹⁰ Nunu mu mmamiphe yele nkwamenya, mu egude meeru ndu-a iphe, gbaru mu l'ememe; noo kele o to dudu onye suru aburu ishi ndu nkengua, paru eka egube-a."

¹¹ Chileke yeeru Solomonu onu su: "Eshi ophu o bu iphe ono agu ngu egu l'obu; ophu i suduru g'a nu ngu eku; ozoo iphe-enweru; ozoo g'e mee g'a kwabeje ngu ubvu; ophu i suduru g'e mee ge ndu ohogu ngu nwushihu; ophu i suduru g'a nu ngu ndzu ogologo; gbahaa g'a nu ngu mmamiphe; waa nkwamenya, ii-gude buru eze ndibe mu ono, mu meru gi buru eze phe ono; ¹² be mu a-nu ngu mmamiphe; me nkwamenya ono. Mu a-nukwa ngu pho eku waa iphe-enweru; mee g'a kwabeje ngu ubvu, adudu onye eze akwabejeruwaru iya le ndu ophu vu ngu uzo; ophu o dukwapho onye ozo; abyaru akwabebaa ya le ndu ophu etso ngu etsotso."

¹³ Oo ya bu; Solomonu shi l'eka aagwaje iphe le Gibiyonu ono nyizeta; mbu l'iphu ulo-ekwa-

ndzuko ono; o buru iya ala Jierúsalemu je anodu buru onye eze ndu Ízurelu.

Ekú Sólomõnu

(1Ndu 10:14-29; 2Iphe 9:13-28)

¹⁴ Sólomõnu kuberu onwiya ugbo-inya; me ndu agba l'inya. O nweru unu ugbo-inya eto l'ukporo iri; bya enweru ndu agba l'inya ukporo unu l'unu iri. O nweru ndu ophu eze doberu le mkpukpu, eedobeje ugbo-inya; dobe ndu ophuu le Jierúsalemu swibe onwiya. ¹⁵ Eze be meru; mkpola-ochaa kuru g'aja le Jierúsalemu; bya emee g'oshi sida sweta ekameka; g'oshi sikamo, tuko ali okpa ubvu, no l'uzo enyanwu-ariba sweta. ¹⁶ Oo l'ali Ijiputu yele ali Kuwe be e shi anmatajeru Sólomõnu inya. O buru ndu agbaru eze ngho shi ejeje ali Kuwe je apfua ugwo iya nmata iya. ¹⁷ Aswa, ephe shi apfuje gude zua ugbo-inya le Ijiputu be bu unu shekelu mkpola-ochaa l'ukporo shekelu mkpola-ochaa iri. Inya be ephe shi egudeje ukporo shekelu mkpola-ochaa esaa le shekelu iri nmaa. Ephe shikwapho evujejeru iya ndu eze ndu Hetu; me ndu eze ndu Aramu.

2

Sólomõnu akwakobe k'akpu eze-ulo Chipfu

(1Ndu 5:1-18)

¹ No iya; Sólomõnu bya epfua ya hoo haa le ya a-kpuru Chipfu eze-ulo; teme ya abya akpua ulo-eze dobe k'eka iya. ² O bya aguta ukporo unu unwoke ugbo esato l'unu iri l'ise g'ephe buru ndu a-nodu evu iphe; guta ukporo unu

unwoke ugbo iri g'ephe buru ndu a-nodu awashi mkpuma l'ubvú ubvú ali ono; bya aguta unu unwoke tete g'ephe buru ndu eleta phe nya l'ozì ono.

³ Sólomonu bya ezia Hiram, bu eze ndu Taya ozi sù: “G'ò bukwaru egube ono, i meru nna mu, bu Dévidi; nù iya oshi sida g'ò kpua ulo-ebubu iya ono bu g'ii-meru mbedua. ⁴ Nta-a be mu abya akpuru Chipfu, bu Chileke mu ulo; doberu iya ya nsò g'ò buru aka aa-kpoje unwu-isensu, eshi kwèekweekwee oku l'iphu iya; mekwapho g'e dobeje iya buredi, eedobeje l'iphu Chileke tekenteke; bya aburu aka ee-gweje ngweja-akpo-oku eswe l'uzenyashi; me l'eswe-atuta-unme; me l'onwa ophuú; me l'obo-iphe, geru egeru, aabojeru Chipfu, bu Chileke anyi. Iphe ono be e doberu g'ò buru omelali, duru ndu Izurelu jasuru asuru. ⁵ Ulo ono, mu abya akpukpu ono be a-pa aka; noo kele Chileke anyi be kangokotaru agwa l'ophu. ⁶ Ole o bu; ?bu onye be suru g'oo-kpuru iya ulo? Eshi ophu imigwe; me imigwe ophu kakota l'eli ta asudu iya anodu; ?bu onye be mu bu ke ge mu kpuru iya ulo? Oo epho g'akputa aka aa-kpojeru iya unwu-isensu oku. ⁷ Nta-a bukwa g'i yeru mu onye emeje ona le mkpola-ododo; me le mkpola-ochaa; me l'onvirubvu; me le mkpurukpu-igwe; bya aburu onye maru g'eegudeje oghu uswe-uswe; me oghu, eke mee-mee me oghu, du urwukpu-urwukpu eme ona. Onye obu a-bukwarupho onye apyi iphe apyipyi doru nya. Yele ndibe mu, bu ndu eme ona, nna mu Dévidi doberu be a-tuko eje ozi le Jierusalem; me l'ali Jiuda.

⁸ “G’i nùkwa mu phọ oshi sida; mę oshi payinu; mę oshi alugumu, shigba l’úbvú úbvú Lébanonu; kele mu maru le ndu nkengu be awa oshi doru enya. Ndu ozi mu be ephe le ndu-ozì nkengu atuko yekota eka l’ozì, du iya nu; ⁹ k’ophu ephe a-kwakoberu mu oshi ono k’etsutsu iya; kele ulo obu, mu abya akpukpu obu be a-pakwa eka apaa; teme l’o dukwapho biribiri. ¹⁰ Ndu nkengu ono, egbu oshi ono be mu a-nu ukpokutu witi, jiru ukporo unu ekpa ugbo labo l’unu ekpa iri. Mu anu phe balì, jiru ukporo unu ekpa ugbo labo l’unu ekpa iri; bya anu phe ite mee, du ukporo unu labo l’unu iri; bya anu phe ite manu, du ukporo unu labo l’unu iri.”

¹¹ Tobudu iya bu; Hiram, bu eze ndu Taya dee ekwo-ozì gude yeeru Sólomonu onu su: “O kele Chipfu yeru ndibe iya obu meru g’o gude o mee g’i buru eze phe.” ¹² Hiram pfukwaapho su: “G’ajaja buru ke Chipfu, bu Chileke ke Izurelu; mbu onye ono, meru igwe mee eliphe; mbu onye ono, nuru eze, bu Dévidi nwa, maru iphe; kwaa enya; bya aburu onye iphe edoje enya; g’o buru onye a-kpuru Chipfu eze-ulo; kpuru onwiya ulo-eze. ¹³ Nta-a be mu ziwaru nwoke, maru eme ona; mbu onye iphe, edoje enya, aza Huramu-Abi g’o byapfuta ngu.

¹⁴ “O bu nwatibe nwanyi, shi l’ipfu Danu. Nna iya buru onye Taya. O maru g’e shi eme ona le mkpola-ododo; me le mkpola-ochaa; me l’onyirubvu; me le mkpuru-igwe; me le mkpuma; mekpoo l’oshi; teme o maru g’eegudeje oghu uswe-uswe; me oghu,

dụ urwukpu-urwukpu; mę oghu, eke meemee; mę ọkpobe ẹkwa-ọchaa eme ọna. Ọ maru g'aapyije iphe-apyipyi, dụ iche iche; tẹme ẹgube ẹrengete, a sụru g'o mee bẹ oo-mekọtaepho. Yẹle ndu nkengu, bụ ndu eme ọna; mę ndu eme ọna ono, nnajiuphu mu, bụ Dévidi, bụ iya bụ nna ngu doberu bẹ a-tuko jee ozi ono. ¹⁵ Nta-a bukwa gę gube nnajiuphu mu nwaro ndu-ozu ngu witi; mę balị; mę manụ; mę męe ono, i pfuru opfu iya ono. ¹⁶ Ọo ya bụ; g'anyi eje awataru ngu oshi, dukpoe ngu pho ree l'úbvú úbvú Lébanonu; sweshia ya esweshi kpoghaa ya eze-enyimu; je edobe iya lẹ Jiopa, bụ ẹka ọo-dụ; l'i vuta iya lashiá Jierúsalemú.”

*Ndu ọgbo-ozu Sólomonu
(1Iphe 5:13-18)*

¹⁷ Tọbudu iya bụ; Sólomonu bya agua ndu lwaru alwalwa, bukọta l'alị Ízurelu ọgu; mbụ ẹgube ono, nna iya, bụ Dévidi guru phe ono. Mkpako iphe, ẹphe dụ buru ukporo unu ugbo iri lẹ tete l'unu ẹno*. ¹⁸ O woru ukporo unu nemadzụ ugbo ẹsato l'unu iri l'ise† dobe g'ẹphe buru ndu evuje iphe; dobe ukporo unu nemadzụ ugbo iri‡ g'ẹphe buru ndu agbakposhi mkpuma l'úbvú úbvú alị ono; bya edobe unu tete g'ẹphe buru ndu-ishi, eleta ẹnya l'ozu ono; k'ophu ẹphe a-nodu eme gę ndu ono je ozi ono.

* **2:17** 2:17 Bụ iya bụ 153,600 lẹ mbekee. † **2:18** 2:18 Bụ iya bụ 70,000 lẹ mbekee. ‡ **2:18** 2:18 Bụ iya bụ 3,600 lẹ mbekee.

3

Sólomõnu akpụ eze-ulo Chileke (1Ndu 6:1-36)

¹ Tọbudu iya bụ; Sólomõnu wata akpụ eze-ulo Chipfu ono ị Jierúsalemụ l'úbvú Moriya, bụ ẹka ono, Chipfu byapfutajeru nna iya, bụ Dévidi ono; mbụ l'oma ẹka Ọnanu, bụ onye Jiebusu echije balị, bụ iya bụ ẹka ono, Dévidi doberu g'a kpụa ya ono. ² Ọ bụru l'abalị k'ẹbo l'ọnwa k'ẹbo l'ime apha k'eno e -shi teke ọ watarụ aburu eze bẹ ọ watarụ iya akpụkpụ. ³ Waa ọ Sólomõnu gude tụa ọkpa-ulo ono, aa-kpuru Chileke ono baa: A -bya l'ọ-gba-ị-mbụ iphe, e shi egudeje atụ iphe; bẹ ogologo iya dụ ụkporo nkwo-ẹka ẹto; uswekete iya dụ ụkporo nkwo-ẹka. ⁴ Nwulo, a kpuru; dupfube l'ataphu eze-ulo ono bẹ ogologo iya dụ ụkporo nkwo-ẹka. Ogologo eze-ulo ono bẹ yele uswe iya ha ẹnya nhamunha. Eli nwulo ono dụ ụkporo nkwo-ẹka ishii. L'ime iya bẹ bụ ọkpobe mkpọla-ododo bẹ a wụkotaru iya. ⁵ Ọ gude oshi Sayipurosụ kwechishia igbulọ ime eze-ulo ono; bya awukota iya mkpọla-ododo, guru egugu; bya esengashia ya mpfụ mę gwogirigwo l'eli iya gude mee ya ọna. ⁶ Ọ gude mkpuma, vugbaa oke aswa memaa ulo ono emema. Mkpọla-ododo, o gude mee ulo ono bẹ bụ mkpọla-ododo, shi l'alị Pavayimu. ⁷ Ọ wukota mkpọla-ododo l'ulo ono l'ophu. Ọ wukotaru iya l'oswebe; mę l'ọnu-ulo ono; mę l'igbulọ ulo ono; mękpoo mgbo iya; bya apyishia chierobu doo l'eli igbulọ ono. ⁸ Ọ bya akputa mkpuru ẹka-kakọta-adu-nsọ. Ogologo ulo ono

bẹ ọ kpuru; yẹle uswekete iya buru iphe lanu. Ọ kpuru ogologo iya; ọ du ukporo nkwo-ẹka; uswekete iya du ukporo nkwo-ẹka. Ọ wukota iya okpobe mkpola-ododo, ẹrwa iya du unu talentu l'ukporo talentu iri. ⁹ Nggwu mkpola-ododo, e gude mee k'ulo ono bẹ ẹrwa iya du shekelu ukporo labo l'iri. Ọ wukotakwarupho mkpola-ododo l'ulo k'eli iya.

¹⁰ Lẹ mkpuru ẹka-kakota-adu-nsọ bẹ ọ kpuru chierobu labo akpukpu dobe; wukota iya mkpola-ododo. ¹¹ Nkù chierobu ono ẹphenebo bẹ tukoru du ukporo nkwo-ẹka. Nkù lanu bẹ du nkwo-ẹka ise l'ogologo; nọdu je asu-pfuru l'igbulọ ọlo ono; nanu ophuu du nkwo-ẹka ise; nọdu je asu-pfuru lẹ nkù chierobu ophuu. ¹² Nkù chierobu ono ophuu du nkwo-ẹka ise l'ogologo; nọdu je asu-pfuru l'igbulọ ọlo ono; nanu ophuu du nkwo-ẹka ise; nọdu je asu-pfuru lẹ nkù kẹ nanu ophuu. ¹³ Chierobu ono bẹ sashichaaru nkù phe asashi; ọ du ukporo nkwo-ẹka. Ẹphe pfuru ghagbaa iphu lẹ mkpuru ono gẹdegede. ¹⁴ O gude oghu, du urwukpu-urwukpu; mẹ oghu uswe-uswe; mẹ oghu eke meeme; mẹ okpobe ẹkwa-ochaa kwee ẹkwa-mgbochi; bya eseshia chierobu l'eli iya.

*Itso, e meru l'onvirubvu
(1Ndu 7:15-22)*

¹⁵ L'onu-ulo ono bẹ o meru itso labo bvube. Ọ duchaa ukporo nkwo-ẹka lẹ nkwo-ẹka iri l'ise l'eli; bya emeta nchi-itso, eli iya du nkwo-ẹka ise tukobegbaa l'eli iya iche iche. ¹⁶ Ọ bya akpata iphe, du gẹ gwogirigwo yechaa lẹ nchi-itso ono,

dụ l'eli itso ono; bya akpua iphe, dụ g'itorokuma, dụ ụkporo ise swọbechaa lẹ gwọgiriwo ono. ¹⁷ O bya akpọbe itso ono ẹphenebo l'iphu eze-ulo ono. Nanụ bẹ o kpọberu l'uzo ndọhali ụlo ono; kpọbe ọphuu l'uzo isheli. Ọphu o kpọberu l'uzo ndọhali bẹ o guberu Jiakinu; gube ọphu nọ l'uzo isheli Bówazu.

4

Oru-ngweja, e meru l'onirubvu (1Ndu 7:23-51)

¹ Tọbudu iya bụ; o bya egude onirubvu meta ọru-ngweja, dụ ụkporo nkwo-ẹka l'ogologo; uswekete iya dụ ụkporo nkwo-ẹka; eli iya dụ nkwo-ẹka iri.

Iphe, e meru l'onirubvu dobe g'e yeje mini (1Ndu 7:23-26)

² Tọbudu iya bụ; Hiramụ bya adazee onirubvu gude kputa iphe, dụ mgburugburu, ee-yeje mini g'ọ dọru chi ririri. Igburonu iya mgburugburu bẹ dụ nkwo-ẹka iri. G'ọ habe l'eli bụ nkwo-ẹka ise. Mgburugburu iya dụ ụkporo nkwo-ẹka lẹ nkwo-ẹka iri. ³ Lẹ mkpula igburonu iya bẹ a kpọyaberu iphe, dụ g'oke-eswi uzi iri l'anya nkwo-ẹka lanụ; woru iya kpọo giriri uzi labọ. E meru iya; yeje mini ono, echi ririri ono rwagbabe. ⁴ Iphe ono, eeyeje mini ono bẹ a dọberu l'eli oke-eswi iri l'ẹbo, a kpuru l'onirubvu. Oke-eswi ono ẹto bẹ a gharu iphu l'uzo isheli; ghaa ẹto iphu l'uzo ẹnyanwu-arịba; ghaa ẹto iphu l'uzo ndọhali; ghaa ẹto iphu l'uzo ẹnyanwu-awawa; ghakọta phẹ ike ye l'uzo ime

iya. ⁵ Iphe ono, eeyeje mini ono bẹ igbidigbi iya ha gẹ mpfupfumeke. Igburọnu iya bẹ o meru; ọ dọ g'igburọnu okoro; mbụ ọ dọephọ g'okoko ojimbvu. Mini, alajẹ iya nọ bẹ e-rwu iphe, dọ g'unu galọnu ọkporo ẹto l'iri l'ise.

⁶ O mekwarupho eze gbamugbamu iri, eegudeje asa iphe. Ise bẹ ọ sọberu l'uzo ndohali; sọbe ise l'uzo isheli. O bọru eze gbamugbamu ono bẹ ẹphe asajẹ iphe, e gude mee kẹ ngweja-akpo-ọku. Eze iphe phọ, eeyeje mini phọ bọru ọpflu ndu-uke Chileke asajẹ onwophe.

⁷ O bya egude mkpọla-ododo meta iphe, aapfubeje orọku ọzo iri dobe l'eze-ulo ono. O bọru g'a sọru g'e mee ya bọ g'o meru iya. O woru ise dobe l'uzo ndohali; dobe ise l'uzo isheli. ⁸ O mekwaaphọ teburu iri dobe l'eze-ulo ono. Ise bẹ o doberu l'uzo ndohali; dobe ise l'uzo isheli. O gude mkpọla-ododo mee gbamugbamu ọkporo ise.

⁹ O bya emeta ọma-unuphu kẹ ndu-uke Chileke; mẹ eze ọma-unuphu; mẹ mgbo, eeyegbaa l'ọnu ọma-unuphu ono. O wukota onyirubvu lẹ mgbo iya. ¹⁰ O pata eze iphe phọ, eeyeje mini phọ sọbe l'uzo ndohali; mbụ l'uzo ẹnyanwu-awawa ndohali ọlo ono.

¹¹ Iphe ọzo, Huramu mefuaru bọ ite; mẹ iphe, eegudeje ekpo ntụ; mẹ gbamugbamu.

Mkpakọ iphe, Hiramụ kpushiru dobe l'eze-ulo Chipfu

(1Ndu 7:40-51)

Tọbudu iya bọ; Huramu tuko ozi ono, o jeru eze, bọ Sólomọnu l'eze-ulo Chileke ono jeebekota.

Ọwaa bụ iphe, ọ kpụshiru l'eze-ụlo Chipfu ono: ¹² Itso labọ; waa nchị-itso labọ, gwọcharu kẹ kokoroko, ọ tų-kobecharu l'eli itso labọ ono; mę iphe-akpakpa labọ, ọ kparų gude memashia nchị-itso labọ ono, gbaru yororo ono; ¹³ mę akpuru itorokuma, dukota unu lanų, o dopheru iphe, a kparų akpakpa ono mgburugburu. O doru iya giriri uzi labọ lę nchị-itso ono, gbaru yororo ono; mbụ l'eli itso ono; ¹⁴ mę ọgba-kperekpere; waa eze gbamugbamụ, a dọbechaaru iya l'eli; ¹⁵ mę iphe, eeyeje mini, echi ririri; mę oke-eswi iri l'ẹbo, a dọberu iphe ono l'eli; ¹⁶ mę ite; mę iphe, eegudeje ekpo ntų; waa oji; męwaro unwu ivu ọzo, gbaru nų.

Iphemiphe, Huramu-Abi meshikọtaru eze, bụ Sólomonu lę k'eze-ụlo Chipfu ono bę bụ onyirubvu, aphugbaa kẹ ngerengere bę o gude mekọta iya.

¹⁷ Eze bya ezia g'a dazee onyirubvu ono gude kpụshia iphe ono lę phorokoto alị Jiọdanu; mbụ alị urwa, dų lę mgbaka Sukọtụ waa Zaretanu*.

¹⁸ Sólomonu bę meshiru iphemiphe ono ọ dų igwerigwe k'ọphu bụ l'erwa onyirubvu, larų iya nų bę a ta amakahadu g'ọ habe.

¹⁹ Sólomonu meshikọtaru ivu, dų l'eze-ụlo Chipfu ono, bụ iya bụ: Ọru-ngweja, e gude mkpọla-ododo mee; mę teburu, eedobeje buredi, dų nsọ l'iphu Chipfu; ²⁰ mę iphe, aapfubeje orọku, e meru l'ọkpobe mkpọla-ododo; yele orọku, a pfubegbaaru iya g'o nwuje ọku l'iphu ẹka-kakọta-adụ-nsọ; ẹgube ono, a sųru g'ọ

* **4:17** 4:17 Ọ kwa iya phọ bụ Zereda.

dụ; ²¹ mę iphe, dụ g'okoko; mę orọku; mę iphe, eegudeje akpapyata iphe. Iphemiphe ono bę e mekọtaru l'ọkpobe mkpọla-ododo; ²² mę iphe, apaję oghu orọku; mę gbamuğbamu; mę ago; mę iphe, aaguje ọku. E gudekọta ọkpobe mkpọla-ododo mekọta iya; mekpoo mgbo eze-ulo ono, bu iya bu mgbo k'ime mkpuru ẹka-kakọta-adu-nsọ; mę mgbo k'eze-ulo ono l'onwiya.

5

¹ Noo ya; ozi, Sólomọnu ejekọta l'eze-ulo Chipfu ono bya abvukota. O bya ewobatakọta iphemiphe, Dévidi, bu nna iya shi dobe nsọ bya eworu dobe l'ẹka eedobeje ẹku l'eze-ulo Chipfu ono; mbu mkpọla-ọchaa; mę mkpọla-ododo; mę ivu, dụ iche iche.

Aapabata okpoko Chipfu l'eze-ulo Chileke (1Ndu 8:1-9)

² Tọbudu iya bu; Sólomọnu bya ekukọo ndu bu ọgerenya ndu Ízurelu le Jierúsalemu; mbu ndu-ishi l'ipfu l'ipfu; mę ndu-ishi l'ęnya-unuphu ndu Ízurelu; k'ọphu ẹphe a-pafuta okpoko oğbandzu Chipfu l'úbvú Zayonu, bu iya bu mkpukpu Dévidi. ³ O -rwuepho teke ẹphe aboje iphe l'onwa ẹsaa; unwoke Ízurelu l'ọphu dzukọta l'iphu eze.

⁴ Ndu bu ọgerenya ndu Ízurelu l'ọphu dzukọo; ndu Lívayi pata okpoko ono. ⁵ Ẹphe pata okpoko ono; bya aphọta ulo-ẹkwa-ndzukọ; gwetakọta iphe, bu ivu, dụ nsọ, dụ iya nu. O buru ndu-uke Chileke waa ndu Lívayi bę vutaru iya nu. ⁶ Eze,

bụ Sólomónu mę ikpoto ndu Ízurelu, ęphe l'iya dzukoberu l'ęka ono tuko nọdu l'iphu okpoko ono; egbushi aturu mę eswi. Ęphe gbushiru ikpoto anu, a taa tukotadu onu iya; teme ophu a taa gutadu iya l'ogu.

⁷ Noo ya; ndu-uke Chileke pata okpoko ogbandzu Chipfu obu je edobe l'ęka e metaru g'ọ nọduje l'ime mkpuru eze-ulo ono, bu iya bu ęka-kakota-adu-nso; woru iya dobe le mkpula nkù chierobu. ⁸ Chierobu ono be sashigbaaru nkù l'eli ęka ono, okpoko Chipfu nọ ono; shi nno gbobuta okpoko ono; waa oshi, eegudeje apa iya. ⁹ Oshi ono be du ogologo k'ophu bu l'aagbeje l'ęka-du-nso, du l'iphu ęka-kakota-adu-nso ele ęnya l'ishishi iya g'o tsefutaru. O le a ta agbejekwanu l'ęka ozo huma iya. Ęphe dukwa-a l'ęka ono byasu ntanu-a. ¹⁰ O to dudu iphe, du l'okpoko ono; gbahaa mkpuma labo, du bachibachi, Mosisu yeru iya l'ubvú Horebu l'ęka Chipfu yee ndu Ízurelu nọ gbaa ndzu g'ęphe futaru l'ali Ijiputu ono-a.

Odu-biribiri Chipfu (1Ndu 8:10-11)

¹¹ Tobudu iya bu; ndu-uke Chileke bya eshi l'ęka-du-nso wufuta. Ndu uke Chileke ono, bu ndu ophu nọ l'ęka ono be dobehawaru onwophe nso g'ęphe hakota; ophu ęphe akpaduru ishi k'ogbo ophu ęphe yi. ¹² Asafu; mę Hemanu; mę Jiedutunu; mę unwu phe; mę abubu phe; mbu ogbo-ebvu ono, shi l'eri Lívayi ono l'ophu bya bya apfuru l'uzo ęnyanwu-awawa oru-ngweja

ono. Ẹphe yekọta uwe, e meru l'okpobe ẹkwa-
oçhaa; chiru ogelenda; me une; me ogumogu
aku ebvu. Ndu uke Chileke, du ukporo ishii tuko
tsoru phe egbu opu. ¹³ Oda opu ono; waa olu
ebvu ndu ono, agu ebvu ono tuko awukotaepo
nanu. Ẹphe nodu agu ebvu ajaja; me ebvu ekele
anu Chipfu. Ẹphe nodu agu ebvu ono egbu opu
eye iya; aku ogelenda; mewaro ngwa-ebvu ozo
eye iya. Olu phe nodu aha gengugengu l'eka
ephē aguru Chipfu ebvu ajaja asuje:

“Chipfu bu onye oma;
n-yemobu iya
a-noje jasū l'ojejoje.”

Tobudu iya bu; urwukpu bya eji ulo ono ejiji;
mbu ulo Chipfu ono. ¹⁴ Urwukpu ono mee
k'opu bu le ndu-uke Chileke ono ta aduedu
ike takebe eje ozi phe; kele odu-biribiri Chipfu
byaru bya eji eze-ulo Chileke ono ejiji.

6

Opfu, Sólomonu pfuru (1Ndu 8:12-21)

¹ Tobudu iya bu; Sólomonu su: “Chipfu suru
l'oo l'urwukpu, gbahuru ke tsukiribaa be ya e-
buru. ² Nta-a be mu kpwaru ngu eze-ulo, paru
eka apaa, bu eka ii-buru jasū le tuutuutu le
mijimii.”

³ Ndu Ízurelu ono, dzukoberu nu ono pfuru
l'eka ono; Sólomonu bya aghachiru phe iphu;
goru onu-oma nu phe; ⁴ su phe: “G'ajaja buru
ke Chipfu, bu Chileke ke Ízurelu; mbu onye ono,
gude onu iya kwee Dévidi, bu nna mu ukwe;

bya egudewaa ẹka iya meeḅekota iya. Kele o pfuru sù: ⁵ 'E -shi mbòku, mu dufutaru ndibe mu l'alì Ijiputu ẹ ọ tọ dudu mkpukpu, mu hotaru l'ipfu Ízurelu l'ophu g'ọ buru ẹka aa-kpuru mu ọlo; g'ẹpha mu reje ire l'ẹka ono; teme ophu ọ dudu onye mu hotaru g'ọ buru onye-ishi ndibe mu, bu ndu Ízurelu. ⁶ Ọle nta-a ẹ mu hotawaru Jierusalemu g'ọ buru ẹka ẹpha mu e-reje ire; teme mu hotawa Dévidi g'ọ buru onye-ishi ndibe mu ono, bu ndu Ízurelu.'

⁷ "Nna mu, bu Dévidi ẹ shikpo dobesu le ya a-kpuru Chipfu, bu Chileke ke Ízurelu eze-ọlo. ⁸ Obenu le Chipfu suru nna mu, bu Dévidi: Eshi ophu i vu iya l'obu g'i kpuru mu eze-ọlo ẹ ọ dukwa-a ree l'ọ du ngu l'obu. ⁹ Ọle-a; ọ tọ budu gubedua ẹ a-kpu ọlo obu. Onye a-kpu iya nu bu nwa ngu, i nwuru anwunwu. Oo yebedua ẹ a-kpuru mu eze-ọlo.

¹⁰ "Nta ẹ Chipfu mekotawaru iphe o kweru ukwe iya; kele mu futawaru bya anọ-chia ẹnya nna mu, bu Dévidi; mu noduwaa l'aba-eze ndu Ízurelu egube ono, Chipfu kweru ukwe iya; teme mu bya akpuwa eze-ọlo Chipfu, bu Chileke ke Ízurelu ono. ¹¹ Ọ buru l'ẹka ono ẹ mu doberu okpoko Chipfu; mbu okpoko ono, e yeru ekwo ogbandzu ono, Chipfu yele ndu Ízurelu gbaru ono."

*Sólomonu epfu anu Chileke
(1Ndu 8:22-53)*

¹² Tọbudu iya bu; Sólomonu pfuru l'iphu orungweja Chipfu; l'iphu edzudzu-ọha ndu Ízurelu

ono; chilia ẹka iya labo imeli. ¹³ Sólomonu be gude onyirubvu meta ẹka aapfu-kojeru apfu-koru; ogologo iya du nkwo-ẹka ise; osa iya du nkwo-ẹka ise; eli iya du nkwo-ẹka eto. O buru ẹka o doberu iya bu l'oma-unuphu ono; pfu-koru l'eli iya. O gbushi ikpere l'ataphu edzudzu-oha Ízurelu ono; bya achi-lia ẹka imeli; ¹⁴ pfuahaa su: “Gube Chipfu, bu Chileke ke Ízurelu; o to dudu Chileke ozo, dubaa ge gubedua l'imigwe waa l'eliphe; mbu gube onye edobeje ogbandzu, unu le ndibe ngu gbaru; bya egoshije l'i yeru ndu-ozu ngu obu; mbu ndu gude obu phe g'o ha etso uzo ngu. ¹⁵ Gube onye ono, meebekotaru ukwe, i kweru onye-ozu ngu ono, bu nna mu Dévidi. I gude onu ngu kwee ya ukwe; bya egude ẹka ngu meebekota iya egube o du ntanu-a.

¹⁶ “Gube Chipfu, bu Chileke ke Ízurelu; nta-a bu g'i mefunaa ukwe-iphe ophu, i kweru onye-ozu ngu ono, bu nna mu Dévidi; mbu ono, i kweru iya su: ‘O to dudu iphe, bya l'e-me g'unwu ngu no-buhu l'aba-eze ndu Ízurelu; m'o buru-a l'unwu ngu obu be a-kwaberu onwophe enya; meje ekemu mu; egube ono, i shi emeje iya ono.’ ¹⁷ Jiko Chipfu, bu Chileke ke Ízurelu; g'opfu, i pfuru yeru onye-ozu ngu, bu nna mu Dévidi vukotakwa.

¹⁸ “Obenu; ?Chileke yele nemadzu mmanu e-bukotaru l'eliphe-a k'eviya to? Su-a; igwe; mbu igwe ophu kakota l'eli ta asudu ngu anodu; ?buchia eze-ulo owa-a, mu kpuru-a be l'asuchiaru ngu nu? ¹⁹ Ole-a; numanu epfupfu, onye-ozu ngu epfu anu ngu; me arworwo, oorwo ngu.

Gube Chipfu, bu Chileke mu; ngabenu nchi le mkpu, onye-ozu ngu echiku ngu; waa epfufu, o no l'iphu ngu epfu anu ngu. ²⁰ Mbụ; g'anya ngu dujenu l'eze-ulo-a eswe l'enyashi. Mbụ ẹka-a i sūru l'ii-buru-a; k'ophu bu teke mube onye-ozu ngu gharu iphu l'eze-ulo-a pfuru nu ngu; l'i ngaberu mu nchi. ²¹ Ngabejenu nchi l'arworwo, onye-ozu ngu; me ndibe ngu, bu ndu Izurelu arwo ngu; le teke ephe gharu iphu l'eka-a epfu anu ngu. Shikwa l'imigwe, bu ẹka i bu ebubu numa iya. Teke i numaru iya; gukwaaru phe nvu l'iphe-eji phe.

²² “O -buru l'o nweru onye mesweru ibe iya; a nodu ele enya g'onye obu ria nte; onye ono -bya l'oru-ngweja ngu, no l'eze-ulo-a; bya eria nte obu; ²³ shikwa l'imigwe numa iya; l'i mee iphe, gbaru ngu nu. Kpee ndu-ozu ngu ono ikpe l'onwongu. Onye ophu ikpe nmaru; nmaa ya ikpe; tu-kobe iya iphe, o metaru l'ishi. Onye ophu iswi du mma; haaru iya enge; meeru iya iphe, gbaru iya nu le k'apfubekoto iya.

²⁴ “O -buru l'ohogu lwu-kperu ndibe ngu, bu ndu Izurelu; kele ephe mesweru ngu; ephe -bya aghaa umere lwapfuta ngu; bya ekuahaa epha ngu; nodu l'eze-ulo-a pfuru nu ngu; rwo ngu; ²⁵ shikwa l'imigwe numa iya; l'i guaru ndibe ngu ono, bu ndu Izurelu nvu l'iphe-eji phe ono. L'i bya eduphuta phe azu l'ali ono, i nuru nna phe ono.

²⁶ “Teke o bu l'igwe buru mini; mini dzebuhu; kele o l'ephe meru iphe-eji; ephe byakwanu aghaa iphu l'uzo eka-a pfuru nu ngu; kuahaa

ẹpha ngu; bya agbakuta iphe-ẹji phe ono azu; kele i mewaru ẹphe jee iphe-ẹhuka; ²⁷ shikwa l'imigwe numa iya; gwaru ndu-ozu ngu ono, bu ndu Izurelu nvu l'iphe-ẹji ono. L'i zia phe uto, pfuru oto, ẹphe a-nodu eshi. L'i mee g'igwe dzeje mini l'ali ono, i nuru ndibe ngu o buru okiphe phe ono.

²⁸ “O -buru l'oo ẹgu-ememe byaru l'ali-a; ọzoo ẹjo iphe-ememe; m'obu iphe, emebyishije nri, a koru l'opfu; ọzoo ọphu emeje g'o tsua evu; ọzoo igube; m'obu ntaka, atakashije iphe; ọzoo l'oo ọhogu phe byaru ekepheta phe le mkpukpu, du l'ali phe; mbu o betakporu o buru ẹjo iphe-ememe gunu; ọzoo iphe-ememe, du idu-agma be byaru nu; ²⁹ o -nwekporu onye machiru ẹka iya l'uzo ulo-a pfuru nu ngu; ọzoo l'oo ndibe ngu, bu ndu Izurelu l'ophu be pfuru nu ngu; bya arwo ngu; kele oo onyenonu maru g'iphe-ẹhuka ono atsụ-beru iya l'ehu l'obu iya; ³⁰ shikwa l'imigwe, bu ẹka i bu ebubu numa iya. Gukwaaru phe nvu; mee iphe, gbaru ngu nu; l'i meeru onyenonu g'iphe, oome gbaru; eshi ọphu i maru obu onyemonye. Noo kele oo gubedua kpoloko be maru obu unwu-eliphe l'ophu; ³¹ k'ophu ẹphe a-nodu atsụ ngu ebvu mboku-mboku; jeye g'ẹphe a-no-bekporu l'ali-a, i nuru nna anyi phe-a.

³² “A bya l'onye bu onye ọhozo; mbu onye ta abudu onye Izurelu, bu ndibe ngu; mbu onye ono, gude ke ẹpha ngu; waa k'okpehu, du ngu nu; waa k'iphe, du biribiri, inoduje emegbabe; shi l'eka du ẹnya bya. Teke onye obu byaru bya

aghaa iphu l'eze-ulo-a; pfuru nu ngu; ³³ shikwa l'imigwe, bu eka i bu ebubu; numa iya; meeru onye ohozo ono iphemiphe, o gude araku ngu; k'ophu ndu mgboko l'ophu a-madzuru epha ngu; shi nno atsụ ngu ebvu ge ndibe ngu, bu ndu Ízurelu atsụ ngu. Teme ephe amakwarupho l'eze-ulo-a, mu kpuru-a be bu epha ngu be e gude kpa ya.

³⁴ “O -buru le ndu nkengu jeru etso ndu ohogu phe ugu l'eka bukpuo eka i ziru phe; ephe -ghawaa iphu le mkpukpu-a, i hotaru-a; me l'eze-ulo-a, mu kpuru ngu-a pfuru nu gube Chipfu; ³⁵ nodukwa l'imigwe numa epfupfu, ephe pfuru nu ngu; me arworwo, ephe rworu ngu; bya agbataru phe.

³⁶ “Teke o bu l'oo iphe-eji be ephe meru ngu; kele o to dudu onye te emejudu iphe-eji; ehu ghuaaa ngu egu; i woru phe ye ndu ohogu l'eka; k'ophu bu l'ohogu kpuru phe le ndzu lashia l'eka du enya; ozoo eka du ntse; ³⁷ ephe -nodu l'ali ono, a kpuru phe le ndzu laa ono; egomunggo lwa phe azu; izimanu lwa phe azu; ephe nodu l'ali ndu ono, kpuru phe le ndzu ono rwo ngu su l'ephe mewaru iphe-eji; bya emewaa iphe, ta apfuduru-oto; mewaa ejo-ememe; ³⁸ mbu; o -buru l'ephe no l'ali ono, a kpuru phe le ndzu laa ono gude obu phe go ha; me ndzu phe go ha lwapfuta ngu ozo; ephe gha iphu l'ali-a, bu ali, i nuru nna phe-a; mbu le mkpukpu-a, i hotaru-a; me l'eze-ulo-a, mu kpuru ngu-a; pfuru nu ngu; ³⁹ shikwa l'imigwe, bu eka i bu ebubu numa epfupfu, ephe pfuru nu

ngu; mę arwọrwo, ẹphe rwọru ngu; gbaaru phe mkpu. L'ị gwaru ndibe ngu ono, mesweru ngu nụ ono nvu.

⁴⁰ “Jiko Chileke mu; g'ęnya ngu dujenu l'epfufu, a nọ l'ẹka-a epfu anụ ngu; l'ingabejekwa iya phọ nchị.

⁴¹ “Nta bukwa g'ị gbalihu gube Chipfu, bu Chileke; jeshia l'okpoku ngu.

“Gbalihu gụ l'okpoko ngu
ono, egoshi l'ị bu onye
okpehu dụ ono.

Gube Chipfu, bu Chileke;
gę ndu-uke nkengu
bukwaru ndu ee-ye
ndzọta ẹgube eeyeje
uwe-a.

Gę ndu duru ngu nsọ tekwa
ęswa l'iphe, dụ ree,
iimeru phe.

⁴² Jiko Chipfu, bu Chileke;
ta ajikakwa onye-ozu ngu
ono, ị họtaru bya emee
ya o buru eze ono.

Nyatakwa n-yemobu ono,
i yeru Dévidi,
bu onye-ozu ngu ono.”

7

¹ Sólomọnu pfughechaẹpho nụ Chileke; oku shi l'imigwe buru kẹ phaa bya ekekọta ngweja-akpo-oku; mę ngweja ozo, e gweru. Odu-biribiri Chipfu bya eji ụlo ono ejiji. ² Ophu ndu-uke Chileke adudu ike bahu l'ime ụlo Chipfu ono;

kele ọdu-biribiri Chipfu jiru iya ejiji. ³ Ndu Ízurelu hũaapho ọku ono g'o nwuru; bya ahũama g'ọdu-biribiri Chipfu ono nọ l'eli ọlo ono; ẹphe phozeta kpubegbaa iphu l'alị l'eli ẹka e gude mkpuma kpụ-lia akpụ-li; ẹphe baaharu Chipfu ẹja ekele iya ekele asuje:

“Chipfu bụ onye ọma;
n-yemobu iya anoje
jasụ l'ojejoje.”

*Eeye Eze-ulo Chipfu l'ẹka Chileke
(1Ndu 8:62-66)*

⁴ Tọbudu iya bụ; eze yẹle ndu Ízurelu l'ophu tuko gwee ngweja l'iphu Chipfu. ⁵ Anụ, eze, bụ Sólomonu gburu gude gwee ngweja bẹ dọ ụkporo ọnu eswi ugbo labọ l'ọnu iri l'ise;* mẹ ụkporo ọnu aturu ugbo iri l'ise.† Ọo ya bụ; eze yẹle ndu Ízurelu ono g'ẹphe ha tuga woru eze-ulo ono ye Chipfu l'ẹka. ⁶ Ndu uke Chileke tuko pfuru l'ọnodu pẹ. Nokwaphọ gẹ ndu Lívayi pfuru lẹ nkepẹ; gude ngwa ebvu Chipfu; mbụ ono, eze, bụ Dévidi meru dobe g'e gude gụje ebvu ekele nụ Chipfu, bụ iya bụ ngwa ebvu ono, o shi egudeje agụ ebvu ekele asuje: “N-yemobu iya anoje jasụ l'ojejoje.” Ndu uke Chileke ono nọdu ghaaru ndu Lívayi iphu egbu opu; ndu Ízurelu l'ophu pfugbaaru apfuru.

⁷ Sólomonu dobe echilabọ ọma-unuphu ono, nọ l'atatiphu ọlo Chipfu ono nsọ. Ọ bụru l'ẹka

* **7:5** 7:5 Bụ iya bụ 22,000 lẹ mbekee. † **7:5** 7:5 Bụ iya bụ 120,000 lẹ mbekee.

ono bẹ ọ nọ gwee ngweja-akpo-oku; mẹ ẹba-anu, e gude gwee ngweja-ehu-guu. Noo kele ọru-ngweja, e gude onyirubvu mee, nọ l'iphu Chipfu bẹ ha nwanshii; k'ophu bụ lẹ ngweja-akpo-oku; mẹ ngweja-nri; mẹ ẹba-anu, e gude gwee ngweja-ehu-guu ono taa alakotadu iya.

⁸ Oo ya bụ; Sólomonu mẹ ndu Ízurelu g'ẹphe ha, bụ ndu ẹphe l'iya nọ l'ẹka ono; mbụ ikpoto ọha, shi lẹ mkpukpu Lebo-Hamatu; je akpaa lẹ nggele Ijiputu, bụ ndu tukuru nọdu teke ono; bọo Ọbo-iphe ono abali ẹsaa. ⁹ O be lẹ mbọku k'ẹsato; ẹphe nọo ndzukọ, gbaru iche; noo kele ẹphe meru k'edobe ọru-ngweja ono nsọ ujiku ẹsaa; bọo ọbo-iphe ujiku ẹsaa. ¹⁰ O be lẹ mbọku, ọnwa ẹsaa dọ l'ukporo abali l'abali ẹto; ọ gbasaa ndu ono g'ẹphe lashia ibe pẹ. Ẹphe gude ẹhu-utso lashia; mẹ obu-utso lẹ k'iphe-oma, Chileke meru Dévidi; mẹ Sólomonu; mẹ ndibe iya, bụ ndu Ízurelu.

*Chipfu epfu eyeru Sólomonu
(1Ndu 9:1-9)*

¹¹ Oo ya bụ; Sólomonu kpọ-tsechaepho eze-ulo Chipfu ọbu; mẹ ọlo nkiya; mbụ tuko iphemiphe, ọ tọberu k'ememe l'eze-ulo Chipfu ono; mẹ l'ulo nkiya mekọta; ¹² Chipfu byapfuta iya l'enyashi bya asu iya: “Mu nọmawaru epfufu, i pfuru nọ mu; bya ahọtawa ẹka-a g'ọ bọru ẹka aa-nọduje egweru mu ngweja. ¹³ Ọ -bọru lẹ mu guchiru igwe; k'ophu bụ l'o to dzeduru mini; ọzoo lẹ mu tọru igube ekemu g'ọ tuko iphe, dọ l'ali ono tapyashia; ọzoo lẹ mu ziru ẹjo iphe-ememe g'ọ bya l'echilabọ ndibe mu; ¹⁴ ọ

-būru lẹ ndibe mu ono, bū ndu eeku epha ala l'epha mu ono; wozetaru onwophe ali; pfuru nū mu; choo atatiphu mu; bya adakobe haa ejo-ememe, ephe eme; be mu e-shikwa l'imigwe nūma epfufu, ephe epfu anu mu; guaru phe nvu l'iphe-eji phe; mee g'ali phe du iche. ¹⁵ Nta-a be enya mu; me nchi mu a-duje l'epfufu, eepfu anu mu l'eka-a. ¹⁶ Mu hotawaru eze-ulo-a; bya edobewa iya nsọ; mewaa iya g'o būru eka epha mu a-noduje ere ire jasuru asuru. Enya mu; waa obu mu a-duje l'eka ono tekenteke.

¹⁷ "A bya lẹ gubedua; o -būru l'i tsoru uzo mu egube ono, nna ngu Dévidi tsoru iya ono; eme iphemiphe, mu tūru ngu l'ekemu; ¹⁸ be mu e-me g'onodu ngu l'aba-eze ndu Ízurelu nguru anguru; egube ono, mu lẹ nna ngu, bū Dévidi gbaru iya lẹ ndzu lẹ teke ono, mu suru iya l'o to nwedu iphe, byaru e-me g'unwu iya no-buhu l'aba-eze ndu Ízurelu.

¹⁹ "Ole-a; o -būru l'i nonyaaru ophu iitsoedu mu; gwobe ekemu ono, mu tūru unu ono; mbu je agwaahaa agwa abaru phe eja; ²⁰ be mu avukwa phe l'ogbarabvu vufu l'ali ono, mu nuru phe ono; mu amia enya l'eze-ulo-a, mu doberu nsọ g'epha mu reje ire-a. Mu e-me iya g'o būru iphe, ndiphe e-gude anma l'ejo etu; waa iphe, a-nodu eme iphe ochi. ²¹ Eze-ulo-a, ha imelimeli egube-a be a-būru onye aghata iya nu; ishi anyia ya edzu; l'o kpo-yiaru iya ukuvu su: '?Bū gunu meru g'o gude Chipfu mee ali-a; waa eze-ulo-a egube-a?' ²² Ndiphe epfua su: 'Oo kele ephe haru Chipfu, bū Chileke ke nna phe; mbu onye

ono, dufutaru phe l'alì Ijiputu ono; gbẹ woru obu phe kpọru yeru agwa; gwaahaa ya; abarụ iya eja. Noo iphe, meru g'o gude Chipfu wopfuta phe egube ejo iphe-ẹhuka-a.' ”

8

Iphe ozo, Sólomọnu megbaberu (1Ndu 9:10-28)

¹ Noo ya; a nọepho ụkporo apha sụgba ishi, bụ iya bụ teke Sólomọnu gude kpua eze-ulo Chipfu ono; yee ulo nkiya; ² ọ tuko mkpukpu, Hiramụ nuru iya kpukwashia; bya eworu ndu Ízurelu yekota iya g'ephe bugbaaru iya.

³ Sólomọnu bya eje ogu le mkpukpu Hamatu-Zoba; je alwuta iya. ⁴ Ọ kpua mkpukpu Tadumo l'echiegu; bya akpushia mkpukpu, aakwakobeje iphe le mgboru Hamatu. ⁵ Ọ kpukwaa mkpukpu Betu-Horonu k'imeli; me ophu no l'uzo ali; kpua ya; o shihugbaa ike. O gude igbulọ kp-pheta iya; bya eyee ya oguzo; me mgborigwe, e gude aswo-chi iya aswo-chi; ⁶ bya akpua mkpukpu Balatu; kpushia mkpukpu, ookwakobeje iphe; me mkpukpu, ee-dobeje ugbo-inya iya; me ophu ndu agbaru iya inya a-noduje. Sólomọnu tukoru iphemiphe, du iya g'ọ kpua ya le Jierusalemu kpukota; me l'ubvu ubvu Lebanonu; mekpoo l'ali-eze, nokota iya l'eka l'ophu.

⁷ A bya le ndu ophu phoduru nu le ndu Hetu; me ndu Amoru; me ndu Perezu; me ndu Hevu; me ndu Jiebusu; mbu ndu ono, ta abudu ndu Ízurelu ono; ⁸ be awa ndu ono, phoduru nu l'ali ono; mbu ndu ophu ndu Ízurelu te egbushiduru;

bẹ Sólomọnu meru g'ẹphe bụru ohu, ejeru iya ozi byasụ ntanụ-a. ⁹ A bya lẹ ndu Ízurelu bẹ ọ tọ dudu onye ọphu Sólomọnu meru ohu, ejeru iya ozi. Ẹphebedua bẹ o meru ndu ojogu iya; mẹ ndu-ishi ozi iya; mẹ ndu-ishi ụgbo-inya iya; mẹ ndu agbaru iya inya. ¹⁰ Ọo ẹphe bụ ndu-ishi ozi Sólomọnu. Ẹphe dū ụkporo ụmadzu iri l'ẹbo l'ụmadzu iri bụru ndu-ishi l'ozi ono.

¹¹ Sólomọnu bya eshi lẹ mkpụkpu Dévidi dufuta nwada Fero phọ bya edobe l'ụlo ono, ọ kpuru iya ono; kele Sólomọnu bẹ sụru lẹ nyee ya tee budu l'ụlo Dévidi, bụ eze ndu Ízurelu; noo kele iphe, bụ ẹka okpoko Chipfu bahụgbaaru bẹ dukota nsọ.

¹² Sólomọnu bya egweeru Chipfu ngweja-akpo-ọku l'eli ọru-ngweja Chipfu, ọ kpuru l'atatiphu eze-ulo ono. ¹³ Ngweja ono bẹ oogweje ẹgube ọ gbaru g'e gweje iya mbọku-mbọku; mbụ ẹgube ekemu Mosisu pfuru g'e gweje iya l'eswe-atuta-unme; mẹ l'ọnwa ọphúú; mẹ l'ọbo-iphe ẹto, aaboje aphagapha ono: bụ iya bụ Ọbo-Buredi, ekoduru ekoko; mẹ Ọbo-Idzu; mẹ Ọbo-Mkpù. ¹⁴ O tsoru ẹgube ono, nna iya Dévidi tọru ọkpa iya gude hoo ọgbo ndu-uke Chileke dobe phẹ l'ozi, ẹphe a-nọdu eje; mẹ ọgbo kẹ ndu Lívayi g'ẹphe bụjeru ishi l'agụ ebvu ajaja; mẹ g'ẹphe yejeru ndu-uke Chileke ẹka l'ozi ẹgube ọ gbaru lẹ mbọku-mbọku; ọ gbaa ọgbo ndu nche dobegbaa phẹ l'oguzo g'ẹphe chee nche; kele ọo ẹgube ono bẹ Dévidi, bụ onye kẹ Chileke turu iya l'ekemu. ¹⁵ Ọphu ọ dudu iphe, eze turu ekemu iya doberu ndu-uke Chileke; mẹ

ndu Lívayi g'èphe meje, dùru òphu èphe haru ememe; je akpaa lẹ k'ẹka aakwakọbejegba ẹku.

¹⁶ Noo ya; ozi Sólomọnu ono búru iphe, e jekọtaerupho e -shi lẹ mbọku, a túru ọkpa eze-ulo Chipfu ono jasuru a kpụ-tsee ya. Ọ búru iya bú l'aakpụ-ghe ọlo Chipfu ono.

¹⁷ Tọbudu iya bú; Sólomọnu bya atugbua jeshia Eziyọnu-Geba; mẹ Elatu òphu dù l'alì Edọmu l'aguga eze-ẹnyimu. ¹⁸ Hiramụ ye ndu nkiya, bú ndu mahawarụ eze-ẹnyimu ono; èphe pataru Sólomọnu ugbo-mini. Èphe lẹ ndu kẹ Sólomọnu tuko jeshia alì Ofi; bya eshi l'ẹka ono wolata mkpọla-ododo, ẹrwa iya dù unu talentu l'ụkporo talentu labọ lẹ talentu iri bya akuberu eze, bú Sólomọnu.

9

Eze-nwanyị ndu Sheba akpafuta Sólomọnu (1Ndu 10:1-13)

¹ Tọbudu iya bú; eze-nwanyị ndu Sheba bya anuma ụdù Sólomọnu; ọ byatashia Jierúsalemụ g'o gude aji, shihuru ike dalee ya. Ọ chiru ikpoto nemadzụ; mẹ inya-kamelu, vugbaa manụ, eshigbaa kwẹekweekwee; waa igwerigwe mkpọla-ododo; mẹ mkpuma, vugbaa oke aswa. Ọ byapfuta Sólomọnu; bya atuko iphemiphe, ọ riru k'epfupfu pfukotaru iya. ² Sólomọnu yekotaru iya onu ree l'aji, ọ jikotaru iya. Mbụ l'ọ tọ dudu aji, ọ jiru Sólomọnu, ọ madụ yeru iya onu ree. ³ Eze-nwanyị ndu Sheba ono bya ahuma ẹgube mmamiphe, Sólomọnu nweru; waa ẹgube ọlo, ọ

kpuru; ⁴ mę egube nri, oorije; mę udu oshi, ndu-
 ozi iya anoduje anọ; mę gę ndu-ozu iya gude
 eje ozi; waa egube uwe, ephe eye l'ehu; mę ndu
 etsujeru iya onu lę męe; mę egube uwe, ephe
 eye l'ehu; mękpoo ngweja-akpo-oku, oogweje
 l'ulo Chipfu. O bya ahumakotachaa iphemiphe
 ono; o tufu iya ehü.

⁵ O bya asu eze: "Akọ, mu nọ l'alı anyi numa
 k'iphe, i meshiru; mę kę mmamiphe ngu bę
 bukota eviya. ⁶ Mu te eshidu kweta l'akọ ono bę
 bu eviya; jasü gę mu byaru nta-a bya egude enya
 mu humakota iya-a. Lenu; gę kę mmamiphe
 ngu ono gude habe shii bę a ta kojahaduru mu
 ebo; noo kele i dakiri g'aturu onu ngu. ⁷ Oo
 ephe lę ndibe ngu bę iphe kweru! Iphe kweru
 ndu-ozu ngu phe, bu ndu anoduje l'iphe ngu
 mkpulumkpuru anuma opfu mmamiphe, iipfu!
⁸ G'ajaja buru kę Chipfu, bu Chileke ngu; bu onye
 ono, i du ree; o woru ngu dobe l'aba-eze iya g'i
 buru eze l'iswi ehü iya. Oo kele Chileke ngu yeru
 ndu Izurelu obu ojejoje meru g'o gude; o mee
 ngu eze phe; k'ophu ii-nodu ekpe ikpe, pfuru
 nhamunha; meje iphe, pfuru oto."

⁹ Tobudu iya bu; eze-nwanyi ono bya eworu
 mkpola-ododo, erwa iya du ukporo talentu ishii
 nu eze; bya anu iya manu, paru eka apaa,
 eshi kwekweekwee; waa mkpuma, vugbaa oke
 aswa. Manu ono, eze-nwanyi ndu Sheba nuru
 eze, bu Solomonu ono paru eka shii; k'ophu bu
 l'o to dudu manü, a nujebaaru iya habe g'onoya.

¹⁰ Temę ndu kę Hiramü; mę ndu kę Solomonu,
 bu ndu ono, evutaje mkpola-ododo l'alı Ofi ono

bẹ evutajekwapho oshi alugumu; mẹ mkpuma, vugbaa oke aswa. ¹¹ Ọ bụru oshi alugumu ono bẹ eze gude meta ẹka aazoje ọkpa enyihu ọlo Chipfu ono; mẹ k'ulo ibe eze; bya egudekwa iya pho mee une; waa ogumogu, ndu ebvu egudeje agụ ebvu. Oshi alugumu, ha egube ono bẹ a ta ahumajebaeduru l'alì Jiuda.

¹² Eze, bụ Sólomọnu bya anụkota eze-nwanyị ndu Sheba ono iphemiphe, dụ iya ree, ọ sụru g'ọ nụ iya; a -gufukwa ọphu eze-nwanyị ono nuru eze l'onwiya. Ọo ya bụ; eze-nwanyị ono yele ndu-ozì iya dakọbe lashia alì phe.

*Èku Sólomọnu
(1Ndu 10:14-25)*

¹³ Mkpọla-ododo, eevulatajeru Sólomọnu aphagapha bẹ ẹrwa iya aduje unu talentu; l'ụkporo talentu iri l'eto le talentu ishii; ¹⁴ a -gufukwa iphe, eshije l'ẹka ndu ngho, ẹphe agba ha nwanshii mẹ l'ẹka ndu agba eze ngho. Mkpọla-ododo; waa mkpọla-ọchaa bẹ eeshijekwapho l'ẹka ndu eze ndu Arabu; mẹ l'ẹka ndu ọchi-ọha alì ono evulataru Sólomọnu.

¹⁵ Eze, bụ Sólomọnu gude mkpọla-ododo, e tsusaru ọsa meta iphe, eegudeje egbobuta onwonye, hagbaa galagala; ọzo ụkporo iri. Mkpọla-ododo, larụ le nanu bẹ duchaa unu shekelu; le shekelu ụkporo iri. ¹⁶ O gudekwapho mkpọla-ododo, e tsusaru ọsa meta iphe ono, eegudeje egbobuta onwonye ke nshii; ọzo ụkporo iri l'ise. Mkpọla-ododo, larụ le nanu iya bu ụkporo shekelu iri l'ise. Ẹka eze doberu iya

bụ l'ulo ono, e gude oshi, shi l'oswa, nọ l'úbvú úbvú Lébanonu kpua ono.

¹⁷ Nokwaphọ g'eze gude eze-enyi meta aba-eze, ha shii; bya awukota iya okpobe mkpọla-ododo l'eli. ¹⁸ Aba-eze ono bẹ bụ ntọkpa ishii; bya enweru okposhi, e meru lẹ mkpọla-ododo ye iya g'a tukobeje okpa. E meru iya ẹka aatukobeje ẹka ibekẹbo; kpua oduma labọ pfụ-kubecha iphe ono, aatukobeje ẹka ono ephenebo. ¹⁹ A kpuru oduma iri l'ẹbo pfube l'eli ntọkpa ishii ono. O pfugbaaru l'ibe lanu; waa l'ẹka ibe iya ophuu. O tọ dudu aba-eze ozo, e mejewaru o du egube ono. ²⁰ Iphe, eze egudeje angu iphe-angungu bụ mkpọla-ododo bẹ e gude mekọta iya. Ivu, dukota l'ulo ono, e gude oshi, shi l'oswa úbvú úbvú Lébanonu mee ono be bụ okpobe mkpọla-ododo bẹ a wukotaru iya. O tọ dudu iphe ono, duru ophu e meru lẹ mkpọla-ochaa; noo kele o tọ dudu iphe, a guberu mkpọla-ochaa lẹ teke Sólomonu bụ eze. ²¹ Eze nwegbaaru ugbo-mini, e gude agbaru iya nghọ. Ugbo-mini ono bẹ ephẹ lẹ ndu-ozí Hiramú atukojẹ swiru. O buru ugbo lanu l'ime apha ẹto bẹ ugbo-mini ono alwajẹ; vulata mkpọla-ododo; mẹ mkpọla-ochaa; mẹ eze-enyi; mẹ adaka; mẹ enwe.

²² O buru eze, bụ Sólomonu bẹ kakọta enweru ẹku; buru iya kakọta enweru mmamiphe l'iphe, bụ ndu eze ndu mgboko l'ophu. ²³ Ndu eze ndu mgboko l'ophu nọdu abyajẹ l'iphe Sólomonu g'ephẹ numa opfu mmamiphe, Chileke nuru iya. ²⁴ Aphagapha abujeru: onye -byatashia; l'o gude iphe bya anu iya; mbu iphe, e meru lẹ mkpọla-ochaa; mẹ ophu e meru lẹ mkpọla-ododo; mẹ

uwe mgbalanụ; mę ngwoḡu; mę manụ, eshi kwęekweekwee; mę ịnya; mękpoo ịnya-mulu. Iphe, aanụje iya bę apaję ęka apaa.

²⁵ Sólomọnu bę nweru ęka oodobeje ịnya; mę ugbo-ịnya. Ęka ono bę dụ ụnu iri. O nwekwarupho ndu agba l'ịnya ụkporo ụnu l'ụnu iri. O nweru ndu ophu eze doberu lę mkpukpu, eedobeje ugbo-ịnya; dobe ndu ophuu lę Jierúsalemụ swibe onwiya. ²⁶ O buru iya bu ishi iphe, bu ndu eze; e -shi l'enyimu Yufurétisu je akpaa l'alị ndu Filisitayinu; je akpaa l'oke alị ndu Ijiputu. ²⁷ Eze meru; mkpọla-ọchaa kuru gę mkpuma lę Jierúsalemụ; bya emee g'oshi sida dzuru ękameka g'oshi sịkamo, tuko alị ọkpa úbvú, nọ l'uzo ęnyanwu-arịba sweta. ²⁸ A nọdu eshije l'alị Ijiputu męwaro alị ndu ozo anmataru Sólomọnu ịnya.

Anwụhu Sólomọnu (1Ndu 10:28)

²⁹ Iphe ozo, Sólomọnu megbaberu; e -shi l'ishi jeye l'ęka o jeberu; bę e dekotaru l'ękwo, Nétanu, bu onye mpfuchiru Chileke; mę l'ękwo mpfuchiru Ahayijia, bu onye Shilo; mę l'ękwo ophulenyanya Ido, bu onye aphuje ophulenyanya; mbu ophulenyanya, o phuru lę k'ęhu Jierobowamu nwa Nebatu. ³⁰ Sólomọnu bę nọ lę Jierúsalemụ buru eze ndu Ízurelu ụkporo apha labo. ³¹ Tọbudu iya bu o nwụhu lapfushia nna iya phę. E lia ya lę mkpukpu Dévidi, bu nna iya. Nwa iya nwoke, bu Rehobówamu buru eze nọchia ęnya iya.

10

Ndu Ízurelu Ekweḡuru Rehobówamu ike (1Ndu 12:1-20)

¹ Tòbudu iya bụ; Rehobówamu tughua jeshia Shẹkemu; kele ndu Ízurelu l'ophu wụwaru jeshia l'ẹka ono g'ẹphe mee ya eze. ² Teke ono bẹ Jierobowamu nwa Nebatu nọkwadu lẹ Ijiputu, bụ ẹka ono, ọ gbaru lashia teke ono, ọogbaru eze, bụ Sólomọnu ọso ono. Ọ numa ke Rehobówamu ono; o shi lẹ Ijiputu l'watashia. ³ Ọo ya bụ; e zia g'e je ekua ya. Jierobowamu yẹle ndu Ízurelu g'ẹphe ha bya awụ-pfu Rehobówamu je asụ iya: ⁴ "Nna ngu boru anyi ivu, anyi ẹrwa. Ọ -bụru l'ii-me g'ozì aphụ ono, nna ngu shi kpabẹ anyi; mẹ ivu ono, o boru anyi ono ka alwa alị; bẹ anyi a-nọdukwa-a ejeru ngu ozi."

⁵ Rehobówamu sụ phẹ: "Unu lashia je anọo ujiku ẹto; g'unu alwaphutawarọ azụ." Ọo ya bụ; ẹphe wụkashihu.

⁶ Tòbudu iya bụ; eze, bụ Rehobówamu jeshia akpata ishi l'ẹka ndu bụ ọgerenya ono, shi ejeru nna iya, bụ Sólomọnu ozi lẹ teke ọ nọ ndzụ ono. Ọ jia phẹ sụ: "?Denu g'unu sụru gẹ mu yeeru ndu-a ọnu?"

⁷ Ẹphe sụ iya: "Ọ -bụru l'ii-nọdu emeru ndu-a iphe-ọma; emeru phẹ ree; bya epfuru phẹ opfu ọma; bẹ ẹphe a-bụkwaru ndu-ozì ngu jasuru asuru."

⁸ Obenu lẹ Rehobówamu bẹ jikaru idzu ono, ndu bụ ọgerenya chitaru iya ono. O jepfushia unwokorobyia, bụ ndu ẹphe l'iya tukuru tsee, ejeru iya ozi; gẹ ya kpata phẹ ishi iphe. ⁹ Ọ jia

phẹ sụ: “?Denu g'unubedua sụru gẹ mu yeeru phẹ ọnu? ?Bụ gunu bẹ anyị e-pfuru ndu-a, sụru gẹ mu mee g'ivu, nna mu boru phẹ ka alwa ali-a?”

¹⁰ Unwokorobya ono, bụ unwu ọgbo iya ono sụ iya: “Iphe, ii-pfuru ndu ono, sụru ngu lẹ nna ngu boru phẹ ivu, anyị ẹrwa ono; l'ọo g'i mee ya g'ọ ka alwa ali ono bụ lẹ-a: mkpushi-eka ọtsutso ngu bẹ kakwa upfu nna ngu igbi. ¹¹ L'eshi ọphu nna ngu boru phẹ ivu, anyị ẹrwa bẹ ii-me g'ọ kaba anyị ẹrwa. Eshi ọphu ọ bụ ẹchachi bẹ nna ngu shi echije phẹ bẹ ii-gbaahaa phẹ akpị.”

¹² Ọo ya bụ; o -rwuepho lẹ mbọku k'eto ono; Jierobowamu yele ndu Ízurelu l'ophu wụ-pfuta eze, bụ Rehobówamu ọzo; ẹgube ono, o pfuru phẹ g'ẹphe bya lẹ mbọku k'eto ono. ¹³ Eze, bụ Rehobówamu jika idzu, ndu bụ ọgerenya phọ chikoshiru iya; eyeeru phẹ ọnu ẹhuka ẹhuka. ¹⁴ O je etsoru idzu ono, unwokoro phọ chikoshiru iya sụ: “Nna mu boru unu ivu, anyị ẹrwa; ọle mbedua bẹ e-me g'ọ kaba anyị ẹrwa. Nna mu bụ ẹchachi bẹ o shi echije unu; ọle mbedua bẹ a-gbaahaa unu akpị.” ¹⁵ Ọo ya bụ; ọphu eze angaduru ndu Ízurelu ono nchị; noo kele ọo Chileke bẹ meru g'ọ dụ nno; k'ọphu iphe ono, o shije l'ọnu Ahayijia kẹ mkpukpu Shilo pfiaru Jierobowamu nwa Nebatu ono a-vukota.

¹⁶ Ndu Ízurelu ono l'ophu bya ahumaepho l'eze ta angaduru phẹ nchị; ẹphe sụ iya:

“?Bụ gunu bẹ anyị lẹ Dévidi
jigba?

Ọ tọ dukwa okiphe,

anyi nweru l'èhu nwa Jiesi.

Unubè Ízurèlu;
g'onyenonu lashia
unuphu ibe iya-o!

Gè Dévidi letawarọ onu-ulo
nkiya ẹnya!"

Oo ya bụ; ndu Ízurèlu l'ophu wụkashihu lashia unuphu ibe phẹ. ¹⁷ O bwaruro ndu Ízurèlu ophu bu lẹ mkpukpu lẹ mkpukpu, dū l'alì Jiuda bẹ Rehobówamu bụ eze phẹ.

¹⁸ Tọbudu iya bụ; eze, bụ Rehobówamu zia Adoniramu, bụ onye-ishi ogbo ozi; g'ọ jepfu ndu Ízurèlu. O rwua; ephe gude mkpuma tugbua ya. Eze, bụ Rehobówamu mekebe egwegwa nyita ugbo-inya iya gbalaa; ọ bụru iya ala Jierúsalemụ. ¹⁹ E -shi teke ono bẹ ndu Ízurèlu shi kwefutaru onu-ulo Dévidi ike byasụ ntanụ.

11

Shemaya Ezi Rehobówamu Ozi

(1Ndu 12:21-24)

¹ Rehobówamu larwuẹpho Jierúsalemụ; ọ chikobe ndu onu-ulo Jiuda; mę ndu Benjiaminu; ukporo unu unwoke mgbo ukporo l'èbo l'unu unwoke iri, bụ ndu a họtaru ahọtá; g'ephe je etsoo ndu Ízurèlu ogu; k'ophu ephe a-nataphu alì-eze ono azụ woru nụ Rehobówamu.

² Tọbudu iya bụ; Chipfu bya epfuaru Shemaya, bụ onye kẹ Chileke sụ: ³ "Je akaru Rehobówamu nwa Sólomonu; mbụ eze ndu Jiuda; l'ì karụ ndu Ízurèlu l'ophu, bụ ndu ophu nọ lẹ Jiuda mę lẹ

Benjaminu ⁴ lẹ Chipfu sùru-a: ‘Unu te ejekwa etso unwunna unu pẹ ọgu. G'onyenonu lashia ibe iya; noo kele ọo mu bẹ iphe ono shi l'ẹka.’ ”
 Ọo ya bụ; ẹphe numa iphe, Chipfu pfuru; laphu azu. Ọphu ẹphe ejeeduru etso Jierobowamu ọgu.

Rehobowamu akpu Jiuda; g'o shihu ike

⁵ Rehobowamu bẹ bu lẹ Jierusalemu. Ọ kpushia mkpukpu lẹ mkpukpu, du l'alị Jiuda; o shihuchaa ike; k'ọphu oo-gbobutajẹ pẹ l'ọgu.
⁶ Mkpukpu, ọ kpuru bụ Betulehemu; mẹ Etamu; mẹ Tekowa; ⁷ mẹ Bẹtu-Zuru; mẹ Soko; mẹ Adulamu; ⁸ mẹ Gatu; mẹ Maresha; mẹ Zifu; ⁹ mẹ Adoremu; mẹ Lakishi; mẹ Azeka; ¹⁰ mẹ Zora; mẹ Ajialonu; mẹ Hẹburonu. Mkpukpu ono bẹ bukota mkpukpu, a kpushiru ike l'alị Jiuda; mẹ l'alị Benjaminu. ¹¹ O mekwarupho ẹka eedomije onwonye; o shihugbaa ike; bya achita ndu-ishi ndu ojogu yechaa ya. O meta ulo ẹka aakwakobeje nri; mẹ manu; mẹ mee yechaa ya.
¹² O yekotaru iphe, eegudeje egbobuta onwonye; mẹ arwa lẹ mkpukpu nonu; bya emee; mkpukpu ono shihu ike ọkpobe eshihu. Ọo ya bụ; Jiuda; mẹ Benjaminu bwaru iya bẹ ọ du l'ẹka.

Ndu uke Chileke; mẹ ndu Lívayi alwa Jiuda

¹³ No iya; ndu-uke Chileke; mẹ ndu Lívayi, nokota l'alị Ízurelu bya aturu ike yeru iya.
¹⁴ Ndu Lívayi parụ alị ẹka ẹku pẹ atajẹ nri; mẹ alị pẹ haa; lashia Jiuda; mẹ Jierusalemu; kele Jierobowamu yele unwu iya chifuru pẹ g'ẹphe te ejeshiru Chipfu ozi ndu-uke. ¹⁵ Jierobowamu gude ẹka iya hota ndu e-gweje ngweja l'ẹka

aagwaję iphe; mę ndu a-gwaję nwamkpi; yęle oke-eswi, ọ kpụshiru dobe. ¹⁶ Iphe, bu ndu doberu obu phę g'ęphe chọo ụzo kę Chipfu, bu Chileke kę Ízurelu shi l'ipfu nonu lę Ízurelu wufu tsoru ndu Lívayi jeshia Jierúsalemu; g'ęphe gweeru Chipfu ngweja; mbụ Chileke kę nna phę. ¹⁷ Ęphe mee; alị-eze ndu Jiuda ka eshihu ike; tųru íkè yeru Rehobówamu, bu nwa Sólomonu apha ęto. Ęphe nọdu etsokọta ụzo, Dévidi; mę Sólomonu tọru l'ime apha ęto ono.

Ndibe Rehobówamu

¹⁸ Rehobówamu bę luru Mahalatu, bu nwada Jierimotu. Jierimotu bu nwa Dévidi kę nwoke. Jierimotu ono lụa Abihelu, bu nwada Eliyabu. Eliyabu bu nwa Jiesi kę nwoke. ¹⁹ Mahalatu nwutaru iya unwoke, ępha phę bu: Jieyushi; mę Shemaraya; mę Zahamu. ²⁰ Ọ lụchaa ya; bya alụa Maka, bu nwada Abusalomu. Ọ nwutaru iya Abáyijia; mę Atayi; mę Ziza; mę Shelomiti. ²¹ Rehobówamu buru Maka, bu nwada Abusalomu ono bę ọ kachaa eye obu eme l'unyomu iya ndu ọphuu; mękpoo unwanyi, ndu ọphu abụ-zidu unyomu iya. Ọ luru unwanyi iri l'ęsato. Ọ nweru unwanyi ụkpọro ęto, bu ndu ọphu abụ-zidu unyomu iya. Ọ nwuta unwoke ụkpọro l'ęsato; bya anwuta unwanyi ụkpọro ęto.

²² Ọ buru Abáyijia, bu nwa kę Maka bę ọ tųru ęka g'ọ buru onye-ishi l'echilabọ unwunna iya; noo kęle ọo ya bę oome gę ya mee eze. ²³ Ọ meru g'onye maru iphe; bya edokaa unwu iya; ęphe dzuru alị Jiuda; mę kę Benjaminu; mbụ

le mkpukpu ono, a kpugbaaru; o shihu ike ono; mbu nu phe nri k'etsutsu iya; bya alushiaru phe nwanyi.

12

Ndu Ijiputu ezebata le Jierusalemu (1Ndu 14:25-28)

¹ O be teke Rehobowamu meerupho aba-eze iya o nguru anguru shihu okpobe ike; yele ndu Izurelu g'ephe ha gwobe ekemu Chipfu. ² Eshinu ephe ta apfushiduru ike l'eka Chipfu; Shishaku, bu eze ndu Ijiputu byatashia ogu le Jierusalemu l'apha kwe Rehobowamu apha ise o wataru aburu eze. ³ O chiru unu ugbo-inya eto; me ndu agba l'inya, du unu umadzu ugbo ukporo esaa l'unu iri bya ogu ono. Ndu yee ya shi le Ijiputu swiru bya ogu ono buru aguta aguta; mbu ndu Libiya; me ndu Sukimu; me ndu Kushi. ⁴ O natakota iphe, bu mkpukpu, a kpushiru ike le Jiuda; mbu ephe byarwutachaa Jierusalemu.

⁵ Tobudu iya bu; Shemaya, bu onye mpfuchiru Chileke byapfuta Rehobowamu; yele ndu-ishi ndu Jiuda g'ephe dzukoberu le Jierusalemu l'eka ephe atsụ Shishaku ebvu. O su phe: "Wakwa iphe, Chipfu epfu baa: Unu pawaru mu haa; oo ya meru iphe, mbedua paru unu haaru Shishaku."

⁶ Oo ya bu; ndu-ishi ndu Izurelu ono waa eze bya ewozeta onwophe ali su: "Chipfu bu onye pfuberekoto."

⁷ Chipfu bya ahumaepho l'ephe wozetaru onwophe ali; Chipfu byakwa epfuaru Shemaya su:

“Eshinu ephe wozetawaru onwophe ali be mu te emebyishiedu phe; mu e-mechia g'a nafuta phe. Mu te eshiedu Shishaku l'eka tu-koshi Jierusalemu oke ehu-eghu mu. ⁸ Ole-a; ephe a-nodu ejeru iya ozi; k'ophu ephe a-maru iphe, du iche l'ejeru mu ozi waa ejeru ndu eze ndu ali ozo ozi.”

⁹ Oo ya bu; Shishaku, bu eze ndu Ijiputu byatashia ogu le Jierusalemu; bya evukochaa eku, du l'ulo Chipfu; me eku, du l'ulo eze. O vutakota iphemiphe; mbu chitachaa iphe, eegudeje egbobuta onwonye pho, Solomonu gude mkpola-ododo kpushia pho. ¹⁰ Tobudu iya bu; eze, bu Rehobowamu bya egude onyirubvu kpu-phukota iphe ono azu; gude dochia enya iya ophuu; bya eworu iya ye l'eka ndu-ishi ndu eche onu eka eeshije abahu l'ibe eze nche; g'ephe leta iya enya. ¹¹ O nodu abujeru teke eze eje l'ulo Chipfu; ndu nche ono aparu iphe, eegudeje egbobuta onwonye ono tsoru iya. E -mechaa; ephe ewophuta iya azu bya edobe l'ulo-nche.

¹² Rehobowamu wozetaepho onwiya ali ono; Chipfu vu-buhuru iya ovuma; k'ophu bu l'o to meduru iya g'o buru mkpurupyata; teme iphe bya aduharu ndu Jiuda le ree.

¹³ Noo ya; eze, bu Rehobowamu eze le Jierusalemu; kpo onwiya g'abara. O nowaru ukporo apha labo l'apha lanu teke o wataru aburu eze. Iphe, o noru l'aba-eze iya bu apha iri l'esaa le Jierusalemu, bu iya bu mkpukpu ono, Chipfu hofutaru l'ipfu Izurelu l'ophu g'o buru ono. Epha ne iya bu Nama onye Amonu. ¹⁴ O

meru ejo-iphe; kele o to gudedu obu iya choo Chipfu.

Anwuhu Rehobowamu
(1Ndu 14:29-31)

¹⁵ Iphe, Rehobowamu megbaberu; e -shi l'ishi jeye l'eka o bvuru be e dekotaru l'ekwo Shemaya, bu onye mpfuchiru Chileke; me l'ekwo Ido, bu onye aphuje ophulanya. Ophu Rehobowamu yele Jierobowamu alwu-buhujeduru ogu alwu-buhu. ¹⁶ Rehobowamu bya anwuhu lapfushia nna iya phe. E lia ya le mkpukpu Dévidi. Abáyijia, bu nwa iya nwoke buru eze nochia enya iya.

13

Teke Abáyijia bu eze ndu Jiuda
(1Ndu 15:1-8)

¹ L'apha, kwe Jierobowamu apha iri l'esato, o wataru aburu eze ndu Izurelu be Abáyijia wataru aburu eze ndu Jiuda. ² Iphe, o noru l'abaeze le Jierusalemu bu apha eto. Epha ne iya bu Mayikaya nwada Uriyelu ke mkpukpu Gibiya.

Abáyijia yele Jierobowamu shi anoduje alwuphe ogu. ³ Abáyijia bya atughua jeshia ogu ono; chita ndu ojogu, du ukporo unu ugbo ukporo labo l'iri, buchaa ndu ike du l'ogu; buru ndu ojogu, a horu ahoho. Jierobowamu chita ndu nkiya, du ukporo unu ndu ojogu ugbo ukporo ise, bukwapho ndu a horu ahoho; ephe je akwaberu Abáyijia k'ogu ono.

⁴ Tobudu iya bu; Abáyijia je apfu-koru l'eli ubvu Zemarayimu ophu no l'alí ubvu ubvu

Ifuremu; pfushiahaa sù: “Gùbe Jierobowamu mę Ízurelu l'ophu; unu ngaberu mu nchi! ⁵ ?Unu ta amadu lę Chipfu, bù Chileke kę Ízurelu bę gude oğbandzu, ta abyadu anwahu anwahu woru abụ eze ndu Ízurelu nụ Dévidi yele oshilokpa iya jasụ l'ojejoje? ⁶ Ọ buru iya bę Jierobowamu nwa Nebatu, bù onye-ozì Sólomonu nwa Dévidi gbalihuru bya ekwefuru nnajiphu iya ike. ⁷ Ọgalemkpa nemadzu phę, bù mkpokoro nemadzu je eswiphee ya mgburugburu. Ẹphe nọduru Rehobowamu nwa Sólomonu l'ukukanyi; mbụ lę teke Rehobowamu bukwađuro nwatanshi, adudu iphe, ọ maru; ophu ọ tọ dudu ike kpafulu phę l'iphu.

⁸ “Nta-a bù iphe, unu tüberu bù g'unu tsoo ali-eze Chipfu ọgu; mbụ ali-eze ono, nọ l'ęka unwu Dévidi ono. Unu bukpooru ikpoto nemadzu; teme unu l'unwu oke-eswi mkpola-ododo ono, Jierobowamu meshiru g'ọ buru agwa unu ono tuko nọdu. ⁹ Ole-a; ?tọ bunaa unu bę chishiru ndu-uke kę Chipfu-a; mbụ oshilokpa Eronu ono; mę ndu Lívayi; mbụ gude ęka unu dobe ndu egweru unu ngweja egube ono, ndu ohozo emeje ono? Iphe, bù onye gude oke-eswi; yele ebili ęsaa bya gę ya swaa onwiya ęja bę abujewaru nụ onye egweru agwa ono, adudu iphe, ọ bù ngweja.

¹⁰ “Obenu l'anyibedua bę bù Chipfu bù Chileke nkanyi; anyi teke ahakwa iya. Anyi nweru ndu-uke Chileke, bù oshilokpa Eronu. Ọ buru phę ejeru Chipfu ozi; ndu Lívayi nọdu eyetaru phę ęka. ¹¹ Ụtsugutsu; mę ụzenyashi nọnu bę ẹphe

egwejeru Chipfu ngweja-akpo-oku; waa ngweja unwu-isensu, eshi kwëekweekwee; bya edoo buredi, eedobeje l'iphu Chileke l'eli teburu ono, e mecharu emecha ono. L'uzenyashi be ephe eyeje oku l'oroku ono, a tukoberu l'iphe, e meru le mkpola-ododo, aapfubeje oroku ono. O buru iphe, kparu iya nu bu l'anyibedua eme iphe, Chipfu, bu Chileke anyi suru g'emeje. Obenu l'unubedua be pawaru Chipfu haa. ¹² Chileke be swiru anyi eswiru. Oo ya bu onye-ishi anyi. Ndu uke iya be egbuwaru unu opu-ogu eje abya. Unube unwu Izurelu; unu te etsokwa Chipfu ogu; mbu Chileke ke nna unu phe; noo kele o too jehukwaru unu."

¹³ Jierobowamu be gbë yewanu ndu ojogu kpugbaaru ekpuru k'ophu ephe e-shi l'azu ndu Jiuda ono. Jierobowamu phe nodu ndu Jiuda l'iphu; ndu ojogu iya ophu kpuru ekpuru pho nodu ndu Jiuda ono l'azu. ¹⁴ Ndu Jiuda bya aghaa enya; huma l'e shi l'iphu me l'azu etso phe ogu ono. Ephe raku Chipfu; ndu-uke Chileke woru opu gbua. ¹⁵ Tobudu iya bu; ndu Jiuda chishia mkpu ogu. Ephe chiepho mkpu ogu ono; Chileke tu Jierobowamu; me ndu Izurelu l'ophu eberebete l'iphu Abayijia; yele ndu Jiuda. ¹⁶ Ndu Izurelu gbaaru ndu Jiuda oso; Chileke woru phe ye ndu Jiuda l'eka. ¹⁷ Abayijia yele ndu nkiya lwu-kpee phe; gbua phe pyaapya; k'ophu bu le ndu ephe gburu egbugbu le ndu ojogu ndu Izurelu ono be du ukporo unu ugbo ukporo eto l'ebo l'unu iri, bu ndu ojogu, a horu ahoho. ¹⁸ Oo ya bu; a kapyabe ndu Izurelu le teke ono. Ndu

Jiuda lwu-kpee; kele ephe dakoberu Chipfu, bu Chileke ke nna phe.

¹⁹ Abáyijia chipyabe Jierobowamu; je anaa ya mkpukpu Betelu; yele unwu mkpukpu, nokota iya nu; me mkpukpu Jieshana; yele unwu mkpukpu, nokota iya nu; me mkpukpu Efuronu; yele unwu mkpukpu, nokota iya nu.

²⁰ Ophu Jierobowamu aduedu ike palihubaa ozo teke Abáyijia bu eze. Tobudu iya bu; Chipfu chita iya tua; o nwuhu.

²¹ Ole Abáyijia be ike kaba shi eje. O lua unwanyi iri l'eno; nwuta unwoke ukporo l'ebo; nwuta unwanyi iri l'ishii.

²² Iphe ozo, Abáyijia megbaberu be e dekotaru l'ekwo ako onye mpfuchiru Chileke, bu Ido.

14

¹ Oo ya bu; Abáyijia nwuhu lapfushia nna iya phe. E lia ya le mkpukpu Dévidi. Asa, bu nwa iya nwoke buru eze nochia enya iya. Teke Asa bu eze be ali ono noru le nchi-odoo apha iri.

Teke Asa bu eze ndu Jiuda

² Asa be meru iphe, du ree; me iphe, pfuru oto l'enya Chipfu, bu Chileke iya. ³ O wofuru enya eka eegwejeru agwa ndu ohozo ngweja; wofu eka aagwaje iphe; bya akupyashia mkpuma, e doberu nso; gbutsushia itso Ashera. ⁴ O bya aturu ndu Jiuda ekemu su g'ephe choo Chipfu; mbu Chileke ke nna phe; waa g'ephe meje ekemu iya me iphe, o suru g'e meje. ⁵ Nokwapho g'o wofuru eka aagwaje iphe, dukota le mkpukpu ndu Jiuda; me enya eka aakpoje unwu-isensu

ọku, dụ iya nụ. Alì-eze ono nọdu lẹ nchì-odoo teke ọ bụ eze. ⁶ Ọ kpùshia mkpùkpù, a kpù-phetaru mgburugburu l'alì Jiuda; kele alì ono bẹ nọ lẹ nchì-odoo. Ọphu ọ dudu onye tsoru iya ọgu l'apha ono; kele Chipfu bẹ meru; nchì dụ iya doo.

⁷ Ọ bya asụ ndu Jiuda: “Unu g'anyi kpua mkpùkpù-a; gude igbulọ kpù-pee ya mgburugburu; kpùshia ya ụlo-eli; yekọta iya ọguzo; mę mgborìgwè, ee-gudeje aswọ-chi iya aswọ-chi. Alì-a bẹ bụkwadu nkanyi; kele anyi chọru Chipfu, bụ Chileke anyi; o mewaa gę nchì dụ anyi doo ibekęboebo.” Ọo ya bụ; ẹphe kpua ya; o jehuru pẹ.

⁸ Asa bẹ nweru ndu ojọgu, shi l'ipfu Jiuda, ndu dụ ụkporo unu unwoke ugbo ụkporo l'ugbo iri l'esaa l'unu iri. Ndu ono egudeje eze iphe, eegudeje egbobuta onwonye; mę arwa. O nweru ndu ojọgu, shi l'ipfu Benjiaminu, ndu dụ ụkporo unu unwoke ụkporo l'iri l'ise. Ẹphebedua apaję iphe, eegudeje egbobuta onwonye kę nshì; mę apfu. G'ẹphe ha bụkota ndu ike dụ l'ọgu.

Asa lwụ-kperu Zera

⁹ No iya; Zera, bụ onye Kushi bya achita unukuru-unu ndu Ojọgu byapfutashia ndu Jiuda ọgu; chiru ugbo-inya, dụ ụkporo iri l'ise; ẹphe byarwutacha mkpùkpù Maresha. ¹⁰ Asa pẹ bya ejepfushia Zera pẹ ọgu. Ẹphe bya akpọ giriri k'ọgu ono lẹ nsuda Zefata lẹ mkpùkpù Maresha.

¹¹ Tọbudu iya bụ; Asa bya araku Chipfu, bụ Chileke iya sụ: “Jiko Chipfu; ọ tọ dọekwa onye ọzo, dụ gę gubedua, bụ onye e-yetarụ onye ọkpehu adudu ẹka gę yẹle onye ọkpehu dụ ghaa

ya. Yetanuru anyi ẹka; gube Chipfu, bu Chileke anyi; kele ọo ngu be anyi dakoberu; teme ọ buru ẹpha ngu be anyi gude abyapfuta ikpoto ndu-a ọgu. Gube Chipfu; ọo ngu bu Chileke anyi; te ekwekwa ge nemadzu ka ngu ike.”

¹² Ọo ya bu; Chipfu dukaa ndu Kushi ono l'iphu Asa yele ndu Jiuda. Ndu Kushi ono ye ọkpa l'oso. ¹³ Asa me ndu yee ya swi chia phe jeye le mkpukpu Gera. E gbushia ndu Kushi ono jeye ọphu ọ dudu onye e gbuphodoru. E gwee phe arakabya l'iphu Chipfu yele ndu ojogu iya. Ndu Jiuda kwatakpo kwaan ọkwata k'ọphu paru ẹka. ¹⁴ Mkpukpu, no-phekotaru mkpukpu Gera mgburugburu be ẹphe mebyishikotaru; kele ndzu-agugu, shi l'ẹka Chipfu be byaru ndu mkpukpu ono l'ehu. Ẹphe gwekota ivu ndu mkpukpu ono; kele iphe, aakwata l'ọkwata paru iya ẹka. ¹⁵ Ẹphe kwatsushikwaapho ulo-ekwa ndu nweru iphe-edobe; kpukoo ikpoto aturu waa egbu ndu ono; me inya-kamelu phe. Ẹphe gbeteke ono lwatashia Jierusalemu.

15

Iphe, Asa meziru emezi

¹ Toṣudu iya bu; Unme Chileke bya Azariya nwa Odedu l'ehu. ² Ọ lufu jepfushia Asa je asu iya: “Asa; me ndu Jiuda; me ndu Benjaminu l'ophu; unu ngaberu mu nchi. Chipfu be atukwaru ikere yeru unu; me ọ -buru l'unu turu ikere yeru iya. Unu -choo ya be unu a-choṣa iya. Olo unu -haa ya; l'ọ haa unu. ³ A nowaru ọdu, ndu Izurelu no; ọphu ẹphe enwedu ọkpobe Chileke;

ophu ephe enwedu ndu-uke Chileke, ezije phe iphe; teme ophu ephe enwedu ekemu Chileke. ⁴ Ole ephe noepho l'iphe-ehuka; ephe dakobe lwapfuta Chipfu, bu Chileke ke Izurelu; ephe choo ya; chota iya. ⁵ Teke ono be nemadzu te ejedu g'ọ du iya ree; iphe emee ya; noo kele iphe, bukpo ndu bu l'ali ono noepho l'aghamehu. ⁶ Oha anoduje egwe oha ibe phe arakabya; mkpukpu anodu egwe mkpukpu ibe phe arakabya; kele Chileke be gude iphe-ehuka, du iche iche akpa phe owechorocho. ⁷ Ole ọo g'unubedua shihukpoepho ike. G'ike ta abvukwa unu; noo kele ozi, unu jeru be ee-bu unu obunggo iya."

⁸ Asa numaepho opfu; mbu ozi, Azariya nwa Odedu ziru; obu shihu iya ike. O bya ewofukota ejo agwa, du l'ali Jiuda; mekpoo ophu du le mkpukpu Benjiaminu l'ophu; mekpoo ophu du le mkpukpu, o lwutakotaru l'ubvu ubvu ali Ifuremu. O bya emekwaa ọru-ngweja Chipfu, no l'ataphu eze-ulo Chipfu ono.

⁹ Tobudu iya bu; o chikobe ndu Jiuda; me ndu Benjiaminu l'ophu; me ndu ophu shi l'ipfu Ifuremu; me ndu k'ipfu Manase; me ndu k'ipfu Simiyonu; mbu ndu ono, ephe l'iya bu; kele igwerigwe be kekatarunu le ndu Izurelu wupfuta Asa g'ephe humaru le Chipfu, bu Chileke iya be swiru iya eswiru.

¹⁰ Oo ya bu; ephe dzua le Jierusalemu l'onwa k'eto l'apha, kwe Asa apha iri l'ise e -shi teke o wataru aburu eze. ¹¹ Ephe gweeru Chipfu ngweja le mboku ono. O buru anu, ephe

¹ O be l'apha, kwe Asa ukporo apha l'apha iri l'ishii, e -shi teke o wataru aburu eze; Basha, bu eze ndu Izurelu bapfu ndu Jiuda ogu; bya akpuaha mkpukpu Rama g'o shihu ike; g'ee-shi g'o to du onye e-shi le ke Asa, bu eze ndu Jiuda lufu; ozoo bahu iya abahu.

² Tobudu iya bu; Asa wota mkpola-ochaa; me mkpola-ododo, shi l'eku, du l'eze-ulo Chipfu; me l'eku, du l'ibe eze; wojeru eze ndu Aramu, bu Benu-Hadadu; mbu onye ono, bu le Damasukosu; bya asu iya: ³ "Ge mu le ngu tugbanu buru nanu; egube ono, nna mu yele nna ngu shi tugba buru nanu ono. Owaa bu mkpola-ochaa; me mkpola-ododo, mu anu ngu. Jiko tugbunaa je emebyia atugba ono, unu le Basha, bu eze ndu Izurelu tugbaru ono; k'ophu oo-paru mu haa."

⁴ Oo ya bu; Benu-Hadadu kweta iphe ono, eze, bu Asa pfuru ono. O zia ndu-ishi ndu ologu iya; ephe jeshia ogu le mkpukpu, dugbaa l'ali Izurelu. Ephe lwuta mkpukpu Ijionu; me mkpukpu Danu; me mkpukpu Abelu-Mayimu; mekpoo mkpukpu aka aakwakobeje iphe l'ali Nafutali l'ophu. ⁵ Basha numaepho iphe, meru nu; o haa akpu mkpukpu Rama g'o shihu ike; gwobe ozi, o gude l'eka. ⁶ Tobudu iya bu; eze, bu Asa chitakota ndu Jiuda l'ophu; ephe je evutakota mkpuma, yee oshi, Basha shi gude akpu mkpukpu Rama g'o shihu ike. O buru iya be Asa gude kpu mkpukpu Geba; o shihu ike; waa mkpukpu Mizupa.

⁷ O buru teke ono be Hanani, bu onye aphuje

ophulenyanya byapfutaru Asa, bu eze ndu Jiuda bya asu iya: “Eshi ophu i dakoberu eze ndu Arámu; ophu i dakobeduru Chipfu, bu Chileke ngu; be ndu ojogu eze ndu Arámu ono pyofuchawaru ngu l'eka. ⁸ ?Ndu Kushi; me ndu Libiya ta abuna ikpoto ndu ojogu, chi igwerigwe ugbo-inya me ndu agba l'inya too? Obenu l'oo l'i dakoberu Chipfu be o gude woru phe ye ngu l'eka. ⁹ Enya Chipfu be ejekwa warawara le mgboko l'ophu; achọ ndu kporu obu phe l'ophu yeru iya g'o mee g'ephe kaba eshihu ike. I mewaru umere onyeeswe; oo ya bu le shita nta-a kwaseru be ogu a-noduepho etso ngu.”

¹⁰ Oo ya bu; Asa voru oku wua ehu l'eka onye ono, aphuje ophulenyanya ono no; o woru iya ye l'oka-mkporo; kele ehu eghushi iya eghu ike le k'iphe ono. Asa nweru ndu ophu o wataru akpa ehu le teke ono.

Anwuhu Asa
(1Ndu 15:23-24)

¹¹ Iphe, Asa megbaberu; e -shi l'ishi jeye l'eka o bvuru be e dekotaru l'ekwo ndu eze ndu Jiuda me ke ndu Izurelu. ¹² O buru l'apha, kwe Asa ukporo apha l'apha iri le tete, e -shi teke o wataru aburu eze; be iphe-ememe meaharu iya l'okpa. Iphe-ememe ono kabaa ya njọ. Mbukponu teke iphe eme iya ono be o to chokwaru Chipfu; o buru ndu eme obvu be o chochiaru g'ephe yeru iya eka. ¹³ Oo ya bu; Asa bya anwuhu lapfushia nna iya phe. O buru l'apha, kwe iya ukporo apha labo l'apha lanu, e -shi teke o wataru aburu eze be o nwuhuru. ¹⁴ Ephe kua ya l'igbe odzu

a wuru manụ du l'udu iya l'udu iya, eshigbaa kwekweekwee; teme o buru ndu emeje manụ meru iya l'onwophe; bya e woru iya lia l'ilu, o turu doberu onwiya le mkpukpu Dévidi. Epe kpobe oku enwu phoophoophoo gude kwaa ya.

17

Jiehoshafatu; eze ndu Jiuda

¹ Tɔbudu iya bu; Jiehoshafatu, bu nwa Asa ke nwoke buru eze nochia enya iya. O bya emee onwiya; ike kabaa ya adudu k'etso ndu Izurelu ogu. ² O dokashia ndu ojogu l'iphe, bu mkpukpu, e gude igbulo kpu-pheta mgburugburu, no l'ali Jiuda; bya edobe odu-ogu l'ali Jiuda; me le mkpukpu le mkpukpu ndu Ifuremu, bu aka ono, nna iya, bu Asa natakotaru l'ogu ono.

³ Chipfu swikpoperupho Jiehoshafatu eswiru; kele teke o wataru aburu eze be o tsoru aka ochooroke iya, bu Dévidi. O to gwaduru agwa Balu. ⁴ Oo Chileke ke nna iya be o choru; eme ekemu iya; ophu o to tsoduru aka ndu Izurelu.

⁵ O buru iya meru g'o gude Chipfu mee g'ali-eze ono kwata lwa Jiehoshafatu l'aka okpobe alwalwa. Ndu Jiuda g'ephe ha nodu abyaje anu iya iphe; o bya enweru iphe k'ophu paru aka; buru onye aakwabe ubvu, paru aka. ⁶ O wofutaru obu iya dobe l'aka Chipfu no. Ozo buru l'o wofuru aka aagwaje iphe; me itso Ashera l'ali Jiuda.

⁷ O be l'apha, kwe iya apha eto, e -shi teke o wataru aburu eze; o zia ndu-ishi iya, bu Benu-Hayilu; me Obedaya; me Zekaraya; me

Netanelu; mę Mayıkaya; g'ęphe je ezia iphe lę mkpųkpu, dųkota l'alı Jiuda. ⁸ Ndu Lıvayi, o yeru pęę bų Shemaya; mę Netanaya; mę Zebadaya; mę Asahęlu; mę Shemiramotu; mę Jiehonatanu; mę Adonijia; mę Tobayijia; mę Tobu-Adonijia. Ndu ophu bų ndu-uke Chileke bųru Elishama; waa Jiehoramu. ⁹ ęphe zigbabękota iphe l'alı Jiuda; gude ękwo ekemu Chipfu ezi iya. ęphe jegbabękota mkpųkpu, nọkota l'alı Jiuda ezi pęę iphe.

¹⁰ Iphe, bų ndu eze ndu alı ono, buphegbaaru ndu Jiuda mgburugburu ono wata atsu Chipfu ebvu; k'ophu bų l'ęphe te etsoduru Jiehoshafatu oęu. ¹¹ Ndu Filisitayinu haru wotaru Jiehoshafatu iphe; gude mkpọla-oęhaa tųru ųtu nų iya. Ndu Arabu kpųtaru iya ebili, dų ųnu iri lę tete l'ųkporo ise; mę mkpi, dų ųnu iri lę tete l'ųkporo ise.

¹² Jiehoshafatu nọdu aka ike akaka eje. O bya akpushia ęka eedomije onwonye; kpushia mkpųkpu ęka aakwakọbeje iphe l'alı Jiuda; ¹³ bya enweru iphe, o kųbechaaru kę nyimunyimu lę mkpųkpu, dųgbaa l'alı Jiuda. O bya enweru ndu ojọęu, bų ndu ike dų l'oęu lę Jierusalemu. ¹⁴ Waa g'e shi doo pęę l'ęnya-unuphu l'ęnya-unuphu baa: L'ipfu Jiuda bę onye bų onye-ishi ndu ojọęu, dųgbaa ųnu labọ l'ųkporo iri iri bę bų Aduna. Ndu ojọęu, o bų ishi pęę bę dų ųkporo ųnu unwoke ugbo ųkporo l'iri l'ęsaa l'unu unwoke iri. ¹⁵ Onye etsota iya nų bę bų onye-ishi ndu ojọęu, bų Jiehoananu. Ndu ojọęu, yębedua bų onye-ishi pęę bę dų ųkporo

unu unwoke ugbo ukporo l'iri l'ise. ¹⁶ Onye ophu tsotaru iya nu buru Amazaya nwa Zikiri. Yebedua be wofutaru onwiya k'ejeru Chipfu ozi. Ndu ojogu, o bu onye-ishi phe du ukporo unu unwoke ugbo ukporo l'ise; mbu ndu bukota ndu ike du l'ogu.

¹⁷ L'ipfu ke Benjaminu be o bu Eliyada, bu onye ike du l'ogu. Ndu ojogu, yebedua bu onye-ishi phe be du ukporo unu unwoke ugbo ukporo l'ise, bu ndu pagbaa uta; me iphe, eegudeje egbobuta onwonye. ¹⁸ Onye etsota iya nu be bu Jiehozabada. Ndu ojogu, yebedua bu onye-ishi phe be du ukporo unu unwoke ugbo ukporo l'ebo l'unu unwoke iri. ¹⁹ Ndu ono bu ndu ejeru eze ozi; a -gufukwa ndu ophu eze doberu le mkpukpu, o kpuru; o shihugbaa ike l'ali Jiuda l'ophu.

18

Mayikaya aphu ophulenyia ehu Ehabu (1Ndu 22:1-28)

¹ Teke ono be Jiehoshafatu nweru iphe, paru eka; bya aburu onye aakwabe ubvu, paru eka. Yee Ehabu gbaa ndzu alugba nwanyi. ² A nochaa apha olemole; o tugbua kpapfushia Ehabu le mkpukpu Sameriya. Ehabu gbushiaru yele ndu yee ya swi ikpoto aturu; me eswi; bya akwata iya g'o je etso mkpukpu Ramotu, du l'ali Giladu ogu. ³ Ehabu, bu eze ndu Izurelu bya asu Jiehoshafatu, bu eze ndu Jiuda: “?Ii-tSORU mu je oGU le mkpukpu Ramotu, du l'ali Giladu to?”

Jiehoshafatu sụ iya: “Mu lẹ ngu tukuru buru nanu. Ndibe mu mę ndibe nkengu buru nanu. Anyi lẹ ngu a-tugbabe lwuwa ogu ono.”
⁴ Jiehoshafatu sụ iya: “Vuadaru ụzo maru iphe, Chipfu e-pfu.”

⁵ Tọbudu iya bu; eze ndu Ízurelu bya achikobe ndu mpfuchiru, dụ unu nemadzu bya ajia phe sụ: “?Bụ g'anyi je etsoo ndu mkpukpu Ramotu, dụ l'ali Giladu ogu; tọo g'anyi te ejeshi?”

Ephe sụ iya: “Jeshia; lẹ Chileke bẹ e-woru-a mkpukpu ono ye gube eze l'eka.”

⁶ Jiehoshafatu sụ: “?Tọ duedu onye mpfuchiru ke Chipfu, nọ l'eka-a g'anyi kpata iya ishi?”

⁷ Eze ndu Ízurelu sụ Jiehoshafatu: “O nwefukwaru onye lanu, anyi e-shi l'eka iya kpata Chipfu ishi obu. Ole o dụ mu ashi; noo kele o toko pfuswe opfu oma l'ehu mu; gbahaepho ejo iya. Onye obu bu Mayikaya nwa Imula.”

Jiehoshafatu sụ: “Eze; te epfubaekwa egube ono.”

⁸ Tọbudu iya bu; eze ndu Ízurelu bya ekua onye-ozu iya lanu sụ iya: “Tugbua je ekua Mayikaya nwa Imula g'ọ bya ntanta-a.”

⁹ No iya; eze ndu Ízurelu yee Jiehoshafatu, bu eze ndu Jiuda yegbaa uwe eze phe; sugachaaru l'aba-eze phe l'eka eechije bali, nọ l'onu-abata mkpukpu Sameriya; ndu mpfuchiru ono g'ephe ha nọdu phe l'iphu epfugbaa iphe, ephe epfu.

¹⁰ Zedekaya, bu nwa Kenana bya egude iphe-igwe meshia upyi; bya asuje: “Chipfu sụru-a: ‘Oo upyi-a bẹ ii-dụ ndu Aramu jasụ teke ephe a-lakota l'iyi.’ ”

11 Ndu mpfuchiru ono g'ephe ha nọdu ep-fukọta iphe lanu; asuje: "Jeshia ogu le mkpukpu Ramotu, du l'alị Giladu; je alwu-kpee; kele Chipfu be e-woru-a mkpukpu ono ye gube eze l'eka."

12 Tọbudu iya bu; onye-ozu ono, jeru eku Mayikaya ono bya asu iya: "Lenu; ndu mpfuchiru ophuu be tukokwaru wu onu nanu; tuko epfu le k'oma a-duru eze. G'opfu unu l'ephe bukwaru nanu; g'i pfua opfu, du ree."

13 Mayikaya su: "Eshinu Chipfu no ndu g'o no iya-a be buepho iphe, Chileke mu pfuru be mu e-pfu."

14 Mayikaya bya ejerwua ibe eze; eze su iya: "Mayikaya; ?bu g'anyi je ogu le mkpukpu Ramotu, du l'alị Giladu; to ge mu kposhia ya?"

Mayikaya su: "Ngwa jenu je alwu-kpee; ee-woru phe-a ye ngu l'eka."

15 Eze bya asu iya: "?Bu ugbo ole be mu a-rwo ngu g'i gude epha Chipfu ribuaru mu anu l'o to dudu iphe ozo, ii-pfuru mu; gbahaepho okpobe-opfu?"

16 Oo ya bu; Mayikaya su: "Mu humaru ge ndu Izurelu l'opfu gbakashihuru nanu nanu aghaphe l'oma ubvu g'aturu, enwedu onye-nche. Chipfu su: 'Ndu-a be te nwedu nnaji; g'onyenonu lashia ibe iya l'ehu-guu.' "

17 Eze ndu Izurelu su Jiehoshafatu: "?Mu ta asuduru ngu l'o to byadu epfu iphe, du ree l'ishi mu; gbahaepho ejo iya?"

18 Mayikaya nọdu epfu iphe, oopfu su: "Ngwa; ngabe nchi numa iphe, Chipfu epfu: Mu humaru

Chipfu g'ọ nọ l'aba-eze iya; ndu ojozi-imigwe pful-
phee ya mgburugburu; pfulu iya l'uzo ẹkutara;
mẹ l'uzo ẹkicha. ¹⁹ Chipfu sụ phẹ: “?Bụ onye e-
je epfubuta Éhabu, bụ eze ndu Ízurelu g'o jeshia
ọgu lẹ mkpukpu Ramotu, dụ l'alị Giladu; k'ọphu
oo-je anwuhu l'ẹka ono?”

“Onye lanu -futa l'ọ sụ l'ọo g'ee-me iya baa;
onye ọzo -bya l'ọ sụ l'ọo g'ee-me iya bụ ọphuu.
²⁰ E mechaa; ojozi lanu futa bya apfulu l'iphu
Chipfu sụ l'ọo yẹbedua e-pfubuta iya.

“Chipfu sụ iya: “?Denu g'ii-shi pfubuta iya
ọbu?”

²¹ “Ọ sụ lẹ ya e-je je aburu nwamaa ntuphu-ire
nọdu l'ọnu ndu mpfuchiru Éhabu.

“Chipfu sụ iya: ‘Je; l'ii-pfubuta iya-a; je emee
ya nno.’

²² “Ọo ya bụ g'ị maru lẹ Chipfu yewaru nwa-
maa ntuphu-ire; o je anọdukota ndu mpfuchiru
ngu-a l'ọnu; tẹme Chipfu pfuluwa l'ejo-iphe a-
dapfuta ngu.”

²³ Tọbudu iya bụ; Zedekaya nwa Kenana je
erepyaa Mayikaya ẹka l'upfulu nchị sụ: “?Denu
gẹ Unme Chipfu shi lufu mu l'ẹhu; bya epfuru
yeru ngu?”

²⁴ Mayikaya sụ: “Mbọku, ịi-maru bụ mbọku
ono, ii-je edomia onwongu l'ime ime mkpuru
ono.”

²⁵ Eze ndu Ízurelu bya asụ: “Unu kputa
Mayikaya kpụ-pfulu Amonu, bụ ọchi-ọha
mkpukpu; waa Jiowashi, bụ nwa eze. ²⁶ Unu

asụ phẹ l'eze sụru-a: 'Unu tų-chia onye-a l'ọka-mkpọro; teje iya nri atẹ; waa mini jeye mu ejee lwa l'ẹhu-guu.' "

²⁷ Mayikaya sụ: "I -lwawaa l'ẹhu-guu; l'i maru l'ọ tọ bụdu Chipfu bẹ gbẹ mu l'ọnu pfua opfu." Ọ bya asụ ndu nọ l'ẹka ono g'ẹphe tųbe nvọ l'opfu iya ono.

Éhabu ala l'ọgu
(1Ndu 22:29-35)

²⁸ Tọbudu iya bụ; eze ndu Ízurelu waa Jiehoshafatu, bụ eze ndu Jiuda chita ndu ojogu phẹ tųgbua jeshia mkpukpu Ramotu ono, dų l'ali Giladu. ²⁹ Eze ndu Ízurelu bya asụ Jiehoshafatu: "Mu e-me onwomu g'a ta maru onye mu bụ; bahụ l'ọgu ono. Gụbedua eyee akpawuru-uwe ngu." Eze ndu Ízurelu bya emee onwiya g'a ta maru iya; ẹphe bahụ l'ọgu ono.

³⁰ Eze ndu Arámu bẹ pfuhawaru ndu-ishi ụgbo-inya iya sụ phẹ: "Unu ta etsokwa onye upfu m'ọ bụ onye nta-a ọgu. Onye unu a-nọdu achị ọso kpoloko bụ eze ndu Ízurelu." ³¹ Ndu-ishi ụgbo-inya ono hụmaepho Jiehoshafatu; ẹphe sụ: "Ọo eze ndu Ízurelu bẹ ọ bụ!" Ọo ya bụ; ẹphe gharu iya iphu; meahaa g'ẹphe tsoo ya ọgu. Jiehoshafatu chishia mkpu; Chipfu gbaaru iya mkpu; mee ẹphe haa ya. ³² Ndu-ishi ụgbo-inya ono bya amaru l'ọ tọ bụdu eze ndu Ízurelu; ẹphe dakọbe haa ya achichi.

³³ O nweru onye ọphu agbaepho apfụ iya l'ẹka ọ hụmaru; o woru iya gbaa eze ndu Ízurelu l'ẹhu lẹ mgbaka ẹka ngwọgu, ọ kwarụ onwiya

dzepfuru edzepfuru. Eze rashıaru onye angaru iya ugbo-inya sụ: “Kpọlaa azụ; pafu mu l'ogu-a; kele e mekaakwaru mu iphe okpobe emeka.”

³⁴ Ogu ono kpohu oku le mboku ono; e keyyabe eze ekeyyabe l'ugbo-inya ono; ephe le ndu Aramu nodu alwu ugu ono jasụ l'uzenyashi.

Enyanwu ribajeepho; o nwuhu.

19

Mba, onye mpfuchiru Chileke baru Jiehoshafatu

¹ Tobudu iya bu; Jiehoshafatu, bu eze ndu Jiuda bya alwa ibe iya le Jierusalemu l'ehuguu. ² Jiehu, bu nwa Hanani; mbu onye aphuje ophulanya lufu g'o je agba iya ndzuta. O su eze, bu Jiehoshafatu: “?O gbaru ke g'i yetaru onye ejo-iphe aka? ?O gbaru g'i yee ndu kporu Chipfu ashi obu? Eshi ophu i meru nno; be oke ehueghu Chipfu dapfutaakwaru ngu. ³ Ole g'o duhabe be iphe, du ree haru du ngu l'ehu; kele i wofukotaruru itso Ashera, dukota l'ali-a; teme i woru obu ngu dobe l'achọ Chipfu.”

Iphe, Jiehoshafatu meziru emezi

⁴ Jiehoshafatu be bu le Jierusalemu. O shi l'eka ono jepfu ndu Izurelu; mbu ndu shi le mkpukpu Biye-Sheba bua jeye l'ubvu ubvu ali Ifuremu; je emee ephe buru ke Chipfu, bu Chileke ke nna phe ozo. ⁵ O woru ndu ogbo-ikpe dobekota le mkpukpu, e gude igbulọ kpu-pheta mgburugburu, no l'ali Jiuda; dobegbaa phe le mkpukpu le mkpukpu. ⁶ O su ndu ogbo-ikpe ono: “Unu nwubekwa enya l'iphe, unu eme; noo

kele o to bukwa nemadzū be unu ekperu ikpe; onye unu ekperu iya bukwa Chipfu, bu onye ono, anọduje swiru unu l'ikpe, unu ekpe ono. ⁷ Nta-a bukwa g'unu tsua Chipfu ebvu; unu akwabẹ ẹnya l'iphe, unu eme; kele Chipfu, bu Chileke anyi be ẹka iya ta adukwa l'ikpe, apfuduru-oto; ophu o ledu nemadzū ẹnya l'iphu; teme ophu o ridu uphalazu."

⁸ Le Jierusalemu be Jiehoshafatu hakwarupho dobe ndu Lívayi; me ndu-uke Chileke; me ndu-ishi l'ẹnya-unuphu l'ẹnya-unuphu g'ephe kpeje ikpe ke Chipfu; waa g'ephe doshije opfu. O buru le Jierusalemu be ephe bu. ⁹ O pfiaru phe su: "Wakwa g'umere unu a-duje baa: Unu tsua Chipfu ebvu; pfushia ike l'iphe, unu pfuru; gude obu unu l'ophu mee iphe, unu eme. ¹⁰ Iphe, bu opfu, unwunna unu phe shi le mkpukpu, ephe bu wotaru unu g'unu doo; mbu opfu l'e gburu ochi; ozoo opfu, laru le k'ekemu; ozoo k'omelali; unu loje phe ẹka le nchi k'ophu ephe tee metadu iphe, ikpe a-nma phe l'iphu Chipfu. Odumeka be oke ehu-eghu Chipfu a-dapfutakwa unu l'unwunna unu ono. Noo g'unu e-me iya bu ono; g'ikpe ta nma unu.

¹¹ "Oo Amaraya, bu onye-ishi ndu-uke Chileke be a-buru onye-ishi unu l'iphe, eeme ala le ke Chipfu. Zebadaya nwa Ishimelu, bu ochi-oha ipfu Jiuda be a-buru onye-ishi l'iphe, eeme ala le k'eze. Ndu Lívayi be a-buru ndu-ishi unu. G'obu shihukwa unu ike l'iphemiphe, unu eme. Ge Chipfu swikwaru ndu eme iphe, pfuru oto."

20

Jiehoshafatu alwu-kpee ndu Mówabu; waa ndu Amonu

¹ E mechaa; ndu Mówabu; me ndu Amonu; me ndu ophu haru buru ndu Meyuni byatashia g'ephe tsoo Jiehoshafatu ogu.

² O nweru ndu haru bya epfuaru Jiehoshafatu su iya: "Ikpoto nemadzu awukwa abyapfuta ngu ogu. Epe shikwa l'azu eze-enyimu abya; mbu l'ephe shi le Edomu. Epe noduwaa le Hazonu-tama, bu iya bu Enu-Gedi." ³ Ndu guhu Jiehoshafatu; o woru onwiya ghaa l'achọ Chipfu. O bya araa ya arara g'a swikota egu l'ali Jiuda l'ophu. ⁴ Oo ya bu; ndu Jiuda tuko g'ephe ha dzukobe g'ephe choo n-yemeka l'eka Chipfu. Epe shi le mkpukpu, dukota l'ali Jiuda l'ophu byakota g'ephe choo Chipfu.

⁵ Tobudu iya bu; Jiehoshafatu bya apfuru l'atiphu edzudzu-oha ndu Jiuda; me ndu Jierusalemu, dzukoberu l'iphu oma-unuphu ophuú, du l'eze-ulo Chipfu; ⁶ bya asu: "Gube Chipfu, bu Chileke ke nna anyi phe; ?to budu ngu bu Chileke l'imigwe? ?Tobudu ngu bu ishi ali-eze, no l'ohamoha to? Ike me okpehu be bu l'eka ngu be o dukota; k'ophu bu l'o to dudu onye suru ngu akpafu l'iphu. ⁷ Gube Chileke anyi; ?to bunaa gubedua be chifuru ndu shi buru l'ali-a l'atiphu ndibe ngu, bu ndu Izurelu; bya eworu ali obu nu oshilokpa Ebirihamu, bu onya ngu g'o buru nkephe jasu le tuutuutu le mimiimii? ⁸ Epe buwa iya ebubu; noduwa iya kpuaru ngu ulo, bu eka epha ngu a-noduje ere ire; bya epfua

sụ: ⁹ Ọ -bụru l'ẹjo-iphe bẹ byapfutaru anyi; o betakpọoru ọ bụru ọgu; ọzoo l'ii-nụ anyi aphụ; ọzoo ẹjo iphe-ememe; m'ọ bụ ọkpa-nri byaru; bẹ anyi a-pfuru l'ulo-a; mbụ l'ataphu ngu-a; rarụ kpua ngu l'iphe-ẹhuka, anyi eje; l'ii-nụma olu anyi dzọo anyi; kele i bu ebubu l'ulo-a.

¹⁰ “Sụ-a; lewarọ unwoke ndu Amonu; mę ndu Mówabu; mę ndu k'úbvú úbvú alì Siye; mbụ ndu ono, i ti kwedu gę ndu Ízurelu zeba l'alì phẹ lẹ teke ono, ẹphe shi l'alì Ijiputu futa ono. Ẹphe kwe gbangoo phẹ; haa phẹ emebyishi ono.

¹¹ Lewarọ l'ọo iphe, ẹphe gude apfụ anyi ụgwo iya bụ l'ẹphe abya anyi achifu l'iphe, anyi nwe enwenwe; mbụ l'alì-a, i nuru anyi g'ọ bụru okiphe anyi-a. ¹² Oowaa Chileke anyi; ?tji gwadu phẹ ọchi? Noo kele anyi te nwedu ike, anyi gude ejepfu ikpoto ndu-a, eze gidigidi abyapfuta anyi-a ọgu. Anyi ta amakwa iphe, anyi e-me; ọle ọo ngu bẹ anyi chiru ẹnya dzee.”

¹³ Ndu Jiuda l'ophu tuko pfuru l'ataphu Chipfu; yele ndu ophu hagbaa nwanshii; mę unyomu phẹ; mę unwegirima phẹ.

¹⁴ No iya; Unme Chipfu bya Jiahaziyelu l'ẹhu l'echilabọ edzudzu-ọha ono. Jiahaziyelu bẹ bụ nwa Zekaraya; Zekaraya bụru nwa Benaya; Benaya bụru nwa Jieyelu; Jieyelu bụru nwa Matanaya. Jiahaziyelu ono bẹ bụ onye Lívayi; bụru oshilokpa Asafu. ¹⁵ Ọ sụ: “Unu ngabẹ nchị; unubẹ ndu Jiuda g'unu ha; mę ndu bu lẹ Jierúsalemụ; mę eze, bụ Jiehoshafatu. Wakwa iphe, Chipfu epfu baa: ‘Unu ta atsukwa ebvu; ophu ike abvukwa unu opfu l'unu humaru

ikpoto ndu-a; kele oḡu ono ta abudu unu a-lwu iya; oḡo Chileke be a-lwu iya nu. ¹⁶ Unu gbalihu echele jepfu phe oḡu. Eḡhe e-shi uzo, no l'ibiya k'ubvu Zizu abya; eka unu a-huma phe bu l'ishishi nsuda, no l'ataphu echieḡu Jieruwelu. ¹⁷ Mkpa g'unu lwua oḡu alwulwu ta adudu. Unu dozichaa onwunu; pfuru nwadoo; huma adzota, Chipfu a-dzota unube ndu Jiuda; me ndu Jierusalemu. 'Unu ta atsushi ebvu; ophu ehu arwushihukwa unu. O -be echele; unu jepfu phe; Chipfu e-swiru unu eswiru."

¹⁸ Tobudu iya bu; Jiehoshafatu phozeta iphu l'ali. Ndu Jiuda l'ophu; me ndu bu le Jierusalemu toko g'ephe ha dakota kpurumu l'ataphu Chipfu; baahaaru iya eja. ¹⁹ Ndu Liviayi, bu ndu ophu shi l'eri Kohatu; me ndu ophu shi l'eri Kora wulihu wata arashi ora ike gude aja Chipfu, bu Chileke ke Izurelu ajaja.

²⁰ O be l'onmewa utsu; ephe gbalihu jeshia l'echieḡu mkpukpu Tekowa. Eḡhe jenyaa Jiehoshafatu pfuru apfuru su: "Unu numa iphe, mu epfu; unube ndu Jiuda; me ndu bu le Jierusalemu! Unu kweta ke Chipfu, bu Chileke unu; k'ophu unu a-nguru anguru. Unu ekweta iphe, ndu mpfuchiru iya epfu; k'ophu iphe a-nodu ejehuru unu." ²¹ Jiehoshafatu jechaa l'idzu; bya atua eka le ndu a-guru Chipfu ebvu; mbu ndu a-nodu aja iya ajaja; yee uwe, du nsu vutaru ndu ojogu ono uzo; asuje:

"Unu kele Chipfu ekele;
 kele n-yemobu iya anoje
 jasu l'ojejoje."

²² Ẹphe wataẹpho agu ebvu gude aja Chipfu ajaja; Chipfu woru ndu oḵoḵu dobe g'ẹphe kpuru ekpuru wata etso ndu Aḵonu ono oḵu; ḵẹ ndu Mówabu; ḵẹ ndu úbvú úbvú alí Siye, bu iya bu ndu ono, byapfutaru ndu Jiuda oḵu ono. Ndu Jiuda lwu-kpee phe l'oḵu ono. ²³ Ndu Aḵonu; ḵẹ ndu Mówabu zelihi wuppyabe ndu k'úbvú úbvú alí Siye; mebyishikota phe; ẹphe buru mkpurupyata. Ẹphe gbushighepho ndu k'úbvú úbvú alí Siye ono; ẹphe gbushiaha onwophe.

²⁴ Ndu Jiuda bya erwua l'eka aagbeje lee ẹnya l'echieḵu; ẹphe bya ele ẹnya l'uzo eka ikpoto ndu ono kuru. Iphe, ẹphe humaru buru odzu, dabyigbaaru l'alí; mbu ophu o to dudu onye ophu nahuru nu. ²⁵ Oo ya bu; Jiehoshafatu yele ndu nkiya wuru jeshia egwe ivu ndu ono; je asu-vu ikpoto iphe-edobe; ḵẹ ivu, bu aguta aguta; ḵẹ eka; ḵẹ iphe, vugbaa oke aswa; mbu iphe, habe shii k'ophu ẹphe ata dudu ike egwetagbudu iya. Iphe okwata ono be ha shii; k'ophu ẹphe gweru iya ujiku eto. ²⁶ O be le mboku ophu kwe iya eno; ẹphe dzukota le nsuda Beraka; nodu l'eka ono jaa Chipfu ajaja. Oo ya meru g'o gude ẹphe kuahaa eka ono nsuda Beraka byasu ntanu.

²⁷ Tobudu iya bu; ndu Jiuda l'ophu; ḵẹ ndu Jierusalemu tuko lwatashia Jierusalemu. O buru Jiehoshafatu bu onye-ishi phe. Ẹphe gude ehu-utso awu alwa; kele Chipfu be mewaru g'ẹphe turu okoo kpua ndu ohogu phe. ²⁸ Ẹphe wubata le Jierusalemu; akpo une; ḵẹ ogumogu; bya egbu opu gude abahu l'ulo Chipfu.

²⁹ No iya; iphe, bu ndu eze ndu ali ozo l'ophu numaepho le Chipfu tsoru ndu ohogu ndu Izurelu ogo; ephe tsuaha ya ebvu. ³⁰ Oo ya bu; ali-eze Jiehoshafatu dakota jii; kele Chileke iya be meru g'o tuta unme ibekeboebo.

*Mkpochi-ishi abu eze Jiehoshafatu
(1Ndu 22:41-50)*

³¹ O buru iya bu le Jiehoshafatu aburu eze ndu Jiuda. Iphe, o noru bu ukporo apha l'apha iri l'ise teke o wataru aburu eze. O noo l'aba-eze ono ukporo apha l'apha ise le Jierusalemu. Epha ne iya bu Azuba nwada Shilihi. ³² Jiehoshafatu tsoru uzo, nna iya, bu Asa tsoru. O to dudu ophu o haru me nanu. O meru iphe, pfuru oto l'enya Chipfu. ³³ Ole o to lwuduru eka aagwaje iphe; teme ophu ndu Jiuda te edobeduru obu phe l'eka Chileke ke nna phe no.

³⁴ Iphe ozo, Jiehoshafatu megbaberu; e -shi l'ishi jeye l'eka o bvuru be e dekotaru l'ekwo, e deru iphe, meru nu teke Jiehu nwa Hanani no ndzu; mbu ophu e deru l'ekwo ndu eze ndu Izurelu.

³⁵ E mecha; Jiehoshafatu, bu eze ndu Jiuda; yele Ehazaya, bu eze ndu Izurelu je atugba buru nanu; mbu onye ono, meru ejo-iphe ono. ³⁶ Yeke iya be tugbaru pyishia ugbo-mini, ee-gude agbaru iya ngho. O buru le mkpukpu Eziyonu-Geba be ephe no pyishia ugbo-mini ono. ³⁷ Tobudu iya bu; Eliyeza, bu nwa Dodavahu ke mkpukpu Maresha bya epfuru maberu Jiehoshafatu su: "Eshi ophu gu le Ehazaya tugbaberu be Chipfu a-tuko iphe, i

mekotaru mebyishikota.” Ugo ono kpukota; ophu ephe egudeedu iya agba ngho.

21

Teke Jióramu bu eze ndu Jiuda (2Ndu 8:16-24)

¹ Noo ya; Jiehoshafatu bya anwuhu lapfushia nna iya phe. E lia ya l'eka e liru nna iya phe le mkpukpu Dévidi. Jióramu, bu nwa iya nwoke buru eze nochia enya iya. ² Jióramu be nweru unwune nwoke, bukwapho unwu Jiehoshafatu. Epha unwune iya ono bu: Azariya; me Jiehiyelu; me Zekaraya; me Azariya; me Mayikelu; me Shefataya. Gephe ha bukota unwu Jiehoshafatu, bu eze ndu Jiuda. ³ Nna phe be nuru phe igwerigwe mkpola-ochaa; me mkpola-ododo; me ivu, vugba oke aswa; bya anukota phe mkpukpu, a kpugbaaru o shihu ike l'ali Jiuda. O woru ali-eze nu Jióramu; kele o ya bu okpara iya.

⁴ Jióramu byaepho bya aburu eze; nodu l'aba-eze nna iya ono; mbu kpo g'abara; o tuko unwunna iya gbushikota; hakwarupho ndu-ishi ndu Izurelu gbushia. ⁵ Jióramu nowaru ukporo apha l'apha iri l'ebo teke o wataru aburu eze. Iphe, o noru l'aba-eze buru apha esato le Jierusalemu. ⁶ O tsoo eka ndu eze ndu Izurelu; mee ge ndibe Ehabu meru; kele o luru nwada Ehabu. O meru ejo-iphe l'enya Chipfu. ⁷ Ole Chipfu be gude k'ogbandzu, yee Dévidi gbaru haa onu-ulo Dévidi ono; ophu o to mebyishiduru iya; kele o kwehawaru Dévidi ukwe l'unwu iya;

mẹ awa iya ta abyadụ alufubaa l'aba-eze ono jeaduru aduru.

⁸ Ọ buru teke Jióramu bu eze be ndu Edomu kwefuru ndu Jiuda ike; bya echia onye ibe phe eze; woru iya dobe l'aba-eze phe. ⁹ Ọo ya bu; Jióramu chita ndu-ishi ndu ojogu iya; me ugbo-inya iya l'ophu gbapfushia phe. Ndu Edomu bya ekephee yee ndu-ishi ugbo-inya iya ono mgburugburu. O be l'enyashi; o gbeshi bapfu ndu Edomu ono ogu. ¹⁰ Ọ buru ge ndu Edomu ekwefuru ndu Jiuda ike bu ono byasu ntanu. Ọ bukwarupho teke ono be ndu Libuna kwefuru ike nkephe; kele Jióramu gwoberu Chipfu, bu Chileke ke nna iya phe.

¹¹ Nokwapho ge Jiehoramu megbaaru eka aagwaje iphe l'ubvu ubvu ali Jiuda. O mee ge ndu bu le Jierusalemu du ghelegheleghele; teme o duswee ndu Jiuda uzo.

¹² Tobudu iya bu; ekwo-ozu, shi l'eka Elayijia, bu onye mpfuchiru Chileke bya erwua Jióramu eka. Ekwo-ozu ono epfu su: "Waa iphe, Chipfu, bu Chileke ke nna ngu Dévidi pfuru baa: Eshi ophu i ti tsoduru uzo ophu nna ngu, bu Jiehoshafatu tsoru; ophu i ti tsoduru ke Asa, bu eze ndu Jiuda; ¹³ o bu-chiaru eka ndu eze ndu Izurelu be i tsoru; bya emee ge ndu Jiuda; me ndu bu le Jierusalemu du ghelegheleghele; egube ono, ndibe Ehabu meru ono; teme i gbushikwaapho unwunna ngu, bu ndibe nna ngu phe; mbu ndu ono, ka ngu mma ono; ¹⁴ bukwa gi huma ahuma le Chipfu egude ejo iphe-ememe daa ndibe unu eka; me

unwegirima unu; me unyomu unu; me eku unu l'ophu. ¹⁵ Gubedua l'onwongu bu epho-ekoko a-byapfuta ngu; mbu ejo ehu, eme l'epho. Ehu ono e-me ngu; epho achaa ngu nkiriri. Akurepho ngu achabushihu ada ppopoo mboku-mboku.”

Anwuhu Jióramu

¹⁶ No iya; Chipfu bya akpalia ndu Filisitayinu; me ndu Arabu, bu iya bu ndu ono, bukube ndu Kushi; Jióramu du phe ashì. ¹⁷ Ephe bya ogu l'ali Jiuda; zebata l'ali ono; vutakota iphemiphe, epe humaru l'ulo eze; kpukoo unwu iya unwoke; me unyomu iya; k'ophu bu l'o to dudu nwa iya nwoke, a haru iya; gbahaa Éhazaya, bu onye ophu kachakpo aburu nwata l'unwu iya nwoke.

¹⁸ Iphemiphe ono nwuchaephe; Chipfu bya aloru iphe-ememe, bu alagala tu Jióramu l'akuru-ephe. ¹⁹ A nonyaa; g'apha labo bvuru; iphe-ememe ono mee ya; epho chaa ya nkiriri. O taa kpookpookpo nwuhu. Ophu ndibe phe ta akpobeduru iya oku gude kwabe iya ubvu; egube ono, a kpoberu nna iya phe.

²⁰ Jióramu nowaru ukporo apha l'apha iri l'ebo teke o wataru aburu eze. Iphe, o noru l'aba-eze buru apha esato le Jierusalemu. O nwuhu; ophu o dudu onye yoru oshi iya. E lia ya le mkpukpu Dévidi; ole e te liduru iya l'ilu ndu eze.

22

*Teke Éhazaya bu eze ndu Jiuda
(2Ndu 8:25-29; 9:21-28)*

¹ Tòbudu iya bụ; ndu bu lẹ Jierúsalemụ mee Éhazaya, bụ nwa nwoke Jióramu onye ọphu kachaa aburu nwata g'ọ bụru eze nọchia ọnya nna iya; kele ndu ọ-lwua-ọlaa; yele ndu Arabu swi wubata l'odu-ogu ono bẹ tukuru ndu ọphu bụ ọgerenya gbushikota. Oo ya bụ; Éhazaya nwa Jióramu bya aburu eze ndu Jiuda.

² Éhazaya bẹ nọwaru ukporo apha ẹbo l'apha labo teke ọ wataru aburu eze. Iphe, ọ nọru l'aba-eze bụ apha lanu lẹ Jierúsalemụ. Ẹpha ne iya bụ Atalaya, bụ nwanwa Omuri. ³ O tsokwarupho ẹka ndibe Éhabu; kele ne iya bẹ kpọ-ziru iya ọzo g'o mee ẹjo-iphe. ⁴ O mee ẹjo-iphe l'ọnya Chipfu; ẹgube ono, ndibe Éhabu meru ono; kele nna iya nwuhuchaaru; ẹphe kpọ-ziaharu iya ọzo; shi nno loru iya ye l'ẹka ọla-l'iswi.

⁵ O tsoru ọzo, ẹphe kpọ-ziru iya; je et-soru Jióramu nwa Éhabu, bụ eze ndu Ízurelu; ẹphe jepfu Hazelu, bụ eze ndu Arámu ọgu lẹ mkpukpu Ramotu, du l'alị Giladu. Ndu Arámu ono meka Jióramu iphe. ⁶ Oo ya bụ; ọ lashia mkpukpu Jiezerelu g'o je anodu nyaa ọnyá ẹka ono, ndu Arámu mekaru iya iphe lẹ mkpukpu Ramotu teke ono, ọ tsoru Hazelu, bụ eze ndu Arámu ọgu ono.

No iya; Éhazaya nwa Jióramu, bụ eze ndu Jiuda jeshia aji Jióramu nwa Éhabu lẹ mkpukpu Jiezerelu lẹ k'iphe-ẹhuka ono, e mekaru iya ono.

Jiehu Egbu Éhazaya

⁷ Éhazaya tugbua jeshia ibe Jióramu; je alaa l'iswi. O buri Chileke bẹ o shi l'ẹka. Kele

Éhazaya byaru erwua ẹka ono; yẹle Jiehoramu je adatso Jiehu nwa Nimushi ọgu; mbụ onye ono, Chipfu tūru ẹka g'o gbushigbua ndibe Éhabu ono.

⁸ No iya; ọ bụru gẹ Jiehu agwa ndibe Éhabu ọchi; bẹ ọ hūmaru ndu-ishi ndu Jiuda; mẹ ụnwu unwune Éhazaya, bụ ndu ejeru Éhazaya ozi; ọ tūko phẹ gbushikọta. ⁹ Ọ wata achokashi Éhazaya; e je egude iya l'ẹka o domiru onwiya lẹ Samériya; kpuru iya kpụ-pfu Jiehu; e woru iya gbua. Ẹphe lia ya elili; kẹle ẹphe sūru l'ọ bụ nwa Jiehoshafatu, bụ onye ono, gude obu iya l'ophu chọo Chipfu ono. Ọo ya bụ; ọphu o to nweedu onye ọzo, shi l'ibe Éhazaya, bụ onye a-dụ ike bụru ishi l'ali-eze ono.

Atalaya yẹle Jiowashi
(2Ndu 11:1-3)

¹⁰ Tọbudu iya bụ; Atalaya, bụ ne Éhazaya hūmaepfo lẹ nwa iya nwūhuwaru; ọ gbeshi je atūko ndibe ndu eze, shi l'ọnu-ulo Jiuda g'ẹphe ha saa ọsampfu. ¹¹ Ọle Jiehosheba, bụ nwada eze, bụ Jiehoramu bẹ dutaru Jiowashi, bụ nwa Éhazaya dufu l'echilabọ ụnwu eze ono, eeme g'e gbushia ono. O duta Jiowashi yẹle onye ehe iya nū je edomia lẹ mkpuru-azẹe. Noo gẹ Jiehosheba, bụ nwada eze, bụ Jiehoramu; bya aburu nyee Jiehojada, bụ onye uke Chileke shiru wohaa Jiowashi gẹ Atalaya ta ahūma iya bụ ono; k'ọphu bụ l'o to gbuduru iya; kẹle Jiehosheba bẹ bụ nwune Éhazaya kẹ nwanyi. ¹² E domiru

Jiowashi; yele phẹ ọ́du l'ụ́lo Chileke apha ishii gẹ Atalaya bụ eze l'alị ono.

23

E kwefuru Atalaya ike (2Ndu 11:4-16)

¹ O be l'apha k'ẹsaa; Jiehojada bya akata obu. Yelee ndu-ishi, bugbaa ishi ụkporo ndu ojoḡu ise ise woru ndzụ gbaa; mẹ Azaríya nwa Jierohamu; mẹ Ishimelu nwa Jiehojananu; mẹ Azaríya nwa Óbẹdu; mẹ Maseya nwa Adaya; mẹ Elishafatu nwa Zikiri. ² Ẹphe tuko alị Jiuda jegbabekota; je ekukoo ndu Lívayi, bu le mkpukpu, dukota l'alị Jiuda l'ophu; kua ndu-ishi l'ẹnya-unuphu l'ẹnya-unuphu ndu Ízurelu. Ẹphe dzukota le Jierúsalemụ. ³ Eze waa edzudzu-oha ono l'ophu ọ́du l'ụ́lo Chileke gbaa ndzụ.

Jiehojada bya asụ phẹ: “Unu lekwa nwa eze! Oo ya a-buru eze; egube ono, Chipfu pfuru iya l'ehu unwu Dévidi ono. ⁴ Waa iphe, unu e-me baa: Unube ndu-uke Chileke; mẹ ndu Lívayi ono, bu ndu anoduje le nche l'eswe-atuta-unme; unu kee onwunu uzi eto. G'uzi lanu je anodu chee onu-abata nche; ⁵ uzi lanu eje anodu eche ibe eze; uzi lanu ophuu eche Onu-abata Okpa-ulo. Ndu ophuu l'ophu be a-ndugbaa l'oma-unuphu eze-ulo Chipfu. ⁶ G'o to dukwa onye e-je abahu l'ulo Chipfu; gbahaepho ndu-uke Chileke; mẹ ndu Lívayi, bu ndu eje ozi. Oo phẹ bu ndu abahuje iya; noo kele ephe du nsọ. Obenu le ndu ophuu be a-kwabeje ẹnya l'iphe, Chipfu suru g'a kwabe ẹnya. ⁷ Ndu Lívayi a-ọ-phẹe eze ono

mgburugburu. Onyenonu a-pakotaru ngwoḡu iya l'eka. Iphe, bukpoo onye bahuru l'ulo ono; unu gbua onye obu. Ekameka, eze ejekpo unu swiru iya eswiru."

⁸ Ndu Lívayi ono; me ndu Jiuda l'oplu mee ge Jiehoyada, bu onye uke Chileke pfuru phe ono. Onyenonu chita ndu nkiya; mbu ndu anoduje le nche l'eswe-atuta-unme; me ndu oplu afuta le nche l'eswe-atuta-unme ono; kele Jiehoyada, bu onye uke Chileke ta adudu ogbo oplu o hawaru g'ephe lashia. ⁹ Jiehoyada, bu onye uke Chileke ono bya achita arwa; me iphe, eegudeje egbobuta onwonye oplu ha shii me ke nshii ono, shi buru ke Dévidi; mbu ono, e doberu l'eze-ulo Chileke ono; woru keshiaru ndu-ishi bugbaa ishi ndu ojogu ukporo ise ise ono. ¹⁰ O woru ndu Jiuda l'oplu kpoo giriri; ephe pagbaarū ngwoḡu phe l'ehu l'ehu; pfuru gbaphee eze mgburugburu le mgboru oru-ngweja Chipfu; waa eze-ulo ono gedegede; shita l'uzo ekutara jeye l'uzo ekicha.

¹¹ Ephe bya edufuta nwatibe eze ono, bu Jiowashi; bya eworu okpu-eze kpube iya; su l'oo ya bu eze; bya eworu ekwo, e deru ekemu Chileke dee ya l'eka. Jiehoyada yele unwu iya wua ya manu l'ishi; tua uzu; su: "Nodukwa ndzu ogologo; gube eze!"

¹² Atalaya numaepho wowoowoo, ndu Jiuda atu l'eka ephe agba oso; bya aja eze ajaja; o tugbua jepfushia phe l'eze-ulo Chipfu. ¹³ O bya eje elee enya; bya ahuma eze g'o pfuru le mgboru itso l'onu-abata eze ulo ono; bya ahumakwapho ndu-ishi ndu ojogu; me ndu egbu opu g'ephe pfu-kubegbaaru iya; teme ndu

alì ono l'ophu nòdu etegbaa ẹsua; egbu opu; ndu ebvu chiru ngwa-ebvu phẹ azu ebvu ajaja. Atalaya gbẹ teke ono gbajashia uwe iya chishia mkpu sù: “Ejo-iphe anwua-o! Ejo-iphe anwua-o!”

¹⁴ Tòbudu iya bụ; Jiehojada, bụ onye uke Chileke bya edufuta ndu-ishi ndu ojogu ukporo ise ise ono; bya asu phẹ: “Unu kpufuta nwanyi ono l'echilabọ ndu nche ono. Unu te egbukwa iya l'ulo Chipfu. Iphe, bụ onye ẹphe l'iya swi; unu gude ogu-echi gbua ya.” ¹⁵ Oo ya bụ; ẹphe gude iya; kpuru iya jerwuepho Onu-abata Inya, nọ l'ibe eze; ẹphe woru iya gbua l'eka ono.

*Jiehojada edozi alì Jiuda
(2Ndu 11:17-20)*

¹⁶ No iya; Jiehojada yele ndu Jiuda l'ophu waa eze l'onwiya; bya agbaa ndzu. Ogbandzu obu bụ l'ẹphe a-buru ndu kẹ Chipfu. ¹⁷ Ndu Jiuda l'ophu jeshia l'eze-ulo Balu je enwutsushia ya. Ẹphe tuko iphe, bụ ọru-ngweja Balu; mẹ ntẹkpe tsukposhichaa kẹ yogiri yogiri. Ẹphe gbua Mátanu, bụ onye uke Balu l'iphu ọru-ngweja Balu.

¹⁸ Oo ya bụ; Jiehojada bya eye ndu nche; ẹphe cheahaa ulo Chipfu nche. Ẹphe nọdu l'eka ndu-uke Chileke, bụ oshilokpa Lívayi; mẹ l'eka ndu Lívayi ono, Dévidi yeru ozi ulo Chipfu l'eka bya edobe g'ẹphe gweje ngweja-akpo-oku nọ Chipfu; ẹgube ono, e deru iya l'ekwo-ekemu Mosisu. Ẹhu nọdu atso phẹ utso; ẹphe nọdu agu ebvu eme iya, ẹgube ono, Dévidi turu iya l'ekemu doberu phẹ ono. ¹⁹ O woru ndu nche ono yekota

l'onu-abata eze-ulo Chipfu; k'ophu bu l'ọ to dudu onye aasọ nsọ, a-bahu iya nu.

²⁰ Ọ chita ndu-ishi ndu ojoḡu ukporo ise ise ono; me ndu oke amadu; me ndu-ishi ndu Jiuda; me ndu ali ono l'ophu; yeru onwiya; ephe dufuta onye eze ono l'eze-ulo Chipfu ono. Ephe shia uto onu-oguzo imeli duba iya l'ibe eze; bya emee ya; o nodu l'aba-eze. ²¹ Noo ya; ehu kwatakpo tsọ ndu ali ono l'ophu okpobe atsotso. Nchi bya adu doo le mkpukpu ono; kele e gbuwaru Atalaya l'ibe eze.

24

Teke Jiowashi bu eze ndu Jiuda (2Ndu 12:1-16)

¹ Jiowashi be nowaru apha esaa teke o wataru aburu eze. Iphe, o noru l'aba-eze le Jierusalemu bu ukporo apha labo. Epha ne iya bu Zibaya. Eka ne iya obu shi bu le mkpukpu Biye-Sheba. ² Jiowashi be mekotaru iphe, pfuru oto l'enya Chipfu jeye ge Jiehoyada, bu onye uke Chileke no-beru. ³ Jiehoyada be luru Jiowashi unwanyi labo; o nwushia unwoke; me unwanyi.

⁴ A nonyaa; Jiowashi bya achipyaa ya l'obu iya su le ya e-dobe ulo Chipfu l'onodu, gbaru iya nu. ⁵ O bya ekukobe ndu-uke Chileke waa ndu Lívayi; su phe: "Unu tuko mkpukpu, dukota l'ali Jiuda jegbabekota; naa ndu Izurelu okpoga, eegudeje emekwa ulo Chileke l'aphagapha. Unu mee egwegwa nakoo ya." Ole ndu Lívayi ono te emeduru iya egwegwa.

⁶ Oo ya bu; eze kua Jiehojada, bu onyeshi ndu-uke Chileke; su iya: “?Buhunu gunu meru g'o gude ophu i suduru ndu Lívayi g'ephe wolata okpoga akiriko ono, shi l'alí Jiuda; me Jierúsalemu ono; mbu ono, Mósísu, bu onye-ozí Chipfu tu-buru g'edzudzu-oha ndu Ízurelu pfuje g'e gude mee k'ulo-ekwa, e doberu ekemu Chipfu ono?”

⁷ Unwu Atalaya, bu nwanyi iwashi ono be wubatawaru l'ulo Chipfu; mbu gudechaa iphe, e doberu nsó l'ulo Chipfu ono gwaa Balu.

⁸ Oo ya bu; eze bya asu g'e meta okpoko dobe l'azu onu eka eeshije abahu l'ulo Chipfu. ⁹ A bya araa ya arara l'alí ndu Jiuda; me le Jierúsalemu; g'e wolataru Chipfu okpoga akiriko ono, Mósísu, bu onye-ozí Chileke keru nu ndu Ízurelu teke ephe no l'echiegu ono. ¹⁰ Ndu-ishi; me ndu Jiuda l'ophu gude ehú-utso wolata okpoga akiriko ono; bya ewojeru iya chie l'ime okpoko ono; jasuru ephe wolatagbua ya; o bvú. ¹¹ O nodu abujeru; teke ndu Lívayi pataru okpoko ono pajeru ndu-ishi ozi eze; ephe -bya ahuma l'okpoga be ha iya shii; onye edejeru eze ekwo; yele onye-ozí onye-ishi ndu-uke Chileke abya ephoo okpoko ono olu; pata iya je edobenwee l'eka oduje. O buru egube ono be ephe emeje iya mbokumoku; shi nno nata okpoga ono nata k'etsutsu iya. ¹² Eze yele Jiehojada woru okpoga ono nu ndu-ozí ono, eeje ozi l'ulo Chipfu ono du l'eka. Ephe gude iya buta ndu edoje eja ulo; me ndu kapyinta g'ephe mezia ulo Chipfu ono g'o du g'o shi du. Nokwapho g'ephe gude iya buta ndu

gude mkpürükpu-ígwè; mę ope eje ozi g'ęphe gude iya mekwaa ọlo Chipfu ono.

¹³ Ndu eje ozi ono bę nwuberu iya ęnya. Ęphe nọdu emekwa ọlo ono eje l'iphu l'iphu. Ęphe bya akpükwa ọlo Chileke ono; ọ dọ g'o shi dọ lę mbụ; mee ya; o shihu ike. ¹⁴ Ęphe meghechaępho ọlo ono; ęphe wota okpoga ọphu phọduru nọ bya anọ eze yęle Jiehoyada. Ọ bọru iya bę e gude meshia ivu, e doberu l'ọlo Chipfu ono; mbụ ivu, e gude eje ozi; mę ivu, e gude eme kę ngweja-akpọ-ọku; mę gbamụgbamu; mę ivu, e meru lę mkpọla-ododo; mę kę mkpọla-ọchaa. Ęphe gweahaa ngweja-akpọ-ọku l'ọlo Chipfu ono tekenteke jeye gę Jiehoyada nọ-beru.

Anwuhu Jiehoyada

¹⁵ Ọle Jiehoyada bę kakkọoru nka nọo apha, dọ igwerigwe; tẹme ọ nwuhu. Ọ nọwaru ọkporo apha ishii l'apha iri teke ọ nwuhuru. ¹⁶ Ęphe lia ya l'ẹka e liru ndu eze lę mkpükpu Dévidi; kęle o meru iphe, dọ ree lę Ízurelu; meeru iya Chileke; waa eze-ọlo Chileke ono.

Iwashi, Jiowashi weru

¹⁷ Gę Jiehoyada nwuhuchaaru bę ndu-ishi ndu Jiuda byaru bya ephozeru eze; eze ngaberu pę nchị. ¹⁸ Ęphe parụ ọlo Chipfu, bọ Chileke kę nna pę haa; gwaahaa itso Ashera; mę agwa ọzo. Chileke tukoshi ndu Jiuda; mę ndu Jierusalemu ęhu-ęghu iya; kęle ikpe nmarụ pę. ¹⁹ Chipfu bya ezichaakpọ ndu mpfuchiru iya g'ęphe duphuta pę azụ l'ẹka ọ nọ; ndu mpfuchiru ono pfua nta pfua imo; ọphu ęphe ta ngaduru nchị.

²⁰ Tòbudu iya bụ; Unme Chileke bya Zekaraya nwa Jiehoyada, bụ onye uke Chileke l'èhu. O phekori ndu ono sụ phẹ: "Waa iphe, Chileke pfuru baa: ?Bụ g'unu meru iphe, unu emebyishi ekemu Chileke; g'iphe te ejehuru unu? Eshi ọp'hu unu haru Chipfu bẹ Chipfu haakwaru unubèdua."

²¹ Ọo ya bụ; ẹphe gbaaru iya ẹjo-idzu; eze sụ phẹ g'ẹphe tugbua ya lẹ mkpuma. Ẹphe woru iya tugbua l'oma-unuphu eze-ulo Chipfu. ²² Ọp'hu eze, bụ Jiowashi anyataduru ẹguru iphe-oma, Jiehoyada, bụ nna Zekaraya meru iya; o woru nwa iya nwoke gbua. Zekaraya nwuhuje; ọ sụ: "Gẹ Chipfu humakwa iphe, unu meru-a; gwata unu ugwo iya!"

Anwuhu Jiowashi

²³ Apha gbaerupho; ndu ojogu ndu Arámu bapfu Jiowashi ọgu. Ẹphe zebata l'alị Jiuda; mẹ lẹ Jierúsalemụ bya atuko ndu-ishi ndu Jiuda l'op'hu gbushikota. Ẹphe vutakota iphe, ẹphe kwataru l'okwata wolaaru eze phẹ lẹ Damasukosu. ²⁴ Ndu ojogu ndu Arámu ono bẹ bụ-a ndu habe nwahabe bẹ ẹphe chi bya ọgu ono; obenu lẹ Chipfu bẹ yeru phẹ igwerigwe ndu ojogu ndu Jiuda l'eka; kele ẹphe haru Chipfu, bụ Chileke kẹ nna phẹ. Ọ buri g'ẹphe shi bụ ono nua Jiowashi ap'hu.

²⁵ Ndu Arámu ono tugbuchaep'ho; kele ẹphe mekararu Jiowashi iphe okpobe emeka; ndu-ozii iya charu iya ẹjo-idzu; woru iya gbua l'iphe-azee ya; lẹ k'ishi ọchi nwatibe Jiehoyada ono, bụ onye uke Chileke, o gburu pho. Ọo ya bụ;

Jiowashi nwụhu; ephe lia ya lẹ mkpukpu Dévidi. Ọle ephe te eliduru iya l'ilu ndu eze. ²⁶ Ndu ono chiru iya ejo-idzu ono bu: Zabadu nwa Shimeyatu, bu nwanyi Amonu nwuru iya; me Jiehozabadu nwa Shimiritu, bu nwanyi Mowabu nwuru iya. ²⁷ A bya l'ako ehu unwegirima iya; me igwerigwe ozi, Chipfu zigbaberu l'ishi iya; me g'o gude mezia ulo Chileke g'o du g'o shi du; be e dekotaru l'ekwo, e deshuru iphe, ndu-eze meru. Oo ya bu; Amazaya, bu nwa iya nwoke buru eze nochia enya iya.

25

Teke Amazaya bu eze ndu Jiuda (2Ndu 14:1-6)

¹ Amazaya be nowaru ukporo apha l'apha ise teke o wataru aburu eze. Iphe, o noru l'aba-eze buru ukporo apha l'apha tete le Jierusalemu. Epha ne iya bu Jiehowadanu. Eka ne iya obu shi bu le Jierusalemu. ² Amazaya be meru iphe, pfuru oto l'enya Chipfu. Ole o to gudegbudu obu iya mee ya. ³ Aba-eze Amazaya bya anguerupho anguru; o gbushia ndu-ozii ya ono, bu phe gburu nna iya teke o bu eze pho. ⁴ Ole o to gbuduru unwegirima ndu ono; kele o tsoru iphe ono, e deru l'ekemu; mbu l'ekwo Mosisu; l'eka ono, Chipfu turu ekemu su: "Ndu nwuru nwa be e tee gbudu l'ugwo iphe, unwu phe metaru; ophu eegbukwapho unwegirima l'ugwo iphe, nna, nwuru phe nu metaru; onyenonu be aa-laje l'iphe-eji, o metaru."

⁵ Amazaya bya ekukòbe ndu Jiuda; doo phẹ l'ènya-unuphu l'ènya-unuphu ndu bu nna l'ipfu Jiuda mẹ l'ipfu Benjiaminu; g'ẹphe nọdu l'ẹka ndu-ishi, bu ishi unu ndu ojogu labọ l'ukporo iri iri; mẹ l'ẹka ndu-ishi, bu ishi ndu ojogu ukporo ise ise. Ndu o gutaru be bu ndu nowaru shita l'ukporo apha kwaseru. O bya ahuma l'iphe, ẹphe du bu ukporo unu ugbo ukporo l'iri l'ẹsaa l'unu iri. Ndu ono bukota ndu a horu ahoho; mbu ndu suwaru eje ogu; buru ndu adu ike paru arwa; mẹ iphe, eegudeje egbobuta onwonye. ⁶ Nokwapho g'o pfuru mkpola-ochaa, ẹrwa iya du ukporo talentu ise gude buta ndu ojogu ndu Izurelu, du ukporo unu unwoke ugbo iri l'ẹbo l'unu iri, bu ndu ike dukota.

⁷ No iya; onye ke Chileke byapfuta iya bya asu iya: "Gube eze; ge gu le ndu ojogu ndu Izurelu ta aswikwaru jee ogu ono; noo kele Chipfu te eswikwaru ndu Izurelu; ophu o to swiduru ndu Ifuremu. ⁸ Ole-a; i -jewaa be obetakpo oke ogu duchakpo ngu idu-agma; be Chileke echitsukwa ngu l'iphu ndu ohogu ngu; noo kele o Chileke bu onye nweru ike, oo-gudeje yeta ẹka; bya enweru ike, oo-gude chitsua nemadzu."

⁹ Amazaya su onye ke Chileke ono: "Bụ gunu be anyi e-mekwanu le mkpola-ochaa ono, ẹrwa iya du ukporo talentu ise ono, mu nuru ndu ojogu ndu Izurelu pho?"

Onye ke Chileke ono su iya: "Chileke be adukwaa ike nu ngu ophu ka ono shii."

¹⁰ Tobudu iya bu; Amazaya chifuta ndu ojogu ono, shi l'ali Ifuremu byapfuta iya ono; su phẹ

g'ephe lashia ibe phe. Iphe ono mee ehu ghushia phe egbu ike. Epe taru ehu chorochocho lashia ibe phe.

11 Obu bya eshihu Amazaya ike; o duta ndu nkiya; o buru phe eje le nsuda ali Unu; je egbushia ndu Siye; unu unwoke ugbo ukporo l'ise.* 12 Unwoke ndu Jiuda ono kpatakwapo unu unwoke ugbo ukporo l'ise† le ndzu; chita phe je edobe l'eli eze mkpuma; bya eshi l'eka ono nwuhaa phe; epe bya adaa; gwee onwophe arakabya.

13 Oke ndu ojogu ono, Amazaya chiphuru azu g'ephe te etsoshi iya jee ugu ono; wubaru le mkpukpu ndu Jiuda; je eshilepho le Sameriya lwa phe nlu lanu jasu le Betu-Horonu; gbua unu umadzu esaa l'umadzu ukporo iri‡ le ndu Jiuda ono; bya egwee ivu phe shii.

14 Teke ono Amazaya shi l'eka o gbushiru ndu Edomu alwa ono be o chigbaa agwa ndu Siye. O dobe agwa ono; o buru nkiya; bya abaharu iya aja; akporu iya unwu-isensu oku. 15 Oo ya bu; Chipfu tanwuberu Amazaya ehu-eghu iya; o zia onye mpfuchiru; o jepfu Amazaya je asu iya: “? Bu gunu meru g'o gude o buru agwa, ta adudu ike nafuta ndu nkiya l'eka ngu be i choharu?” 16 Onye mpfuchiru ono kpukwaduru-a opfu ono l'onu epfu; eze jipfube iya su iya: “?Bu ngu be anyi tutu eka g'i buru onye mgbazi eze? Dobe onu doo! O -dudu be ee-gbukwa ngu.”

* 25:11 25:11 Iphe, o bu be bu 10,000. † 25:12 25:12 Iphe, o bu be bu 10,000. ‡ 25:13 25:13 Iphe, o bu be bu 3,000.

Ọo ya bụ; onye mpfuchiru ono nọ-kirishia; bya agbẹ teke ono sụ: “Mu maru ị Chileke chipyawaru g'o mee g'ị laa l'iyi; kele i meru iphe, dū nno; ịme ọphu ị ngabeduru nchị l'idzù, mu chị-koshiru ngu.”

*Ọgu, daru ndu Jiuda waa ndu Ízurelu
(2Ndu 14:8-14)*

¹⁷ Tọbudu iya bụ; Amazaya, bụ eze ndu Jiuda yele ndu agbazijeru iya idzu bya achia idzu. O zia ozi g'e je zia eze ndu Ízurelu, bụ Jiowashi nwa Jiehowahazu mbụ nwanwa Jiehu sụ iya: “Bya g'anyi ị ngu daleedu onwanyi l'ogu.”

¹⁸ Jiowashi, bụ eze ndu Ízurelu bya eziphu Amazaya, bụ eze ndu Jiuda ozi azụ sụ: “Oshi uke, dū l'úbvú úbvú Lébanonu bẹ ziru oshi sida, dukwapho l'úbvú úbvú Lébanonu sụ iya: ‘Kena nwatibe mu ke nwoke nwada ngu g'ọ luru.’ Tọbudu iya bụ; anụ-egbudu, bu l'úbvú úbvú Lébanonu ono ghatajẹpho; ọ zọo oshi uke ono pyaapya. ¹⁹ Iphe, iipfunu bụ g'a humanu l'ị lwụkpewaru ndu Edomu. Ọ bụru iya meru g'o gude ị nọdu ekuanaa onwongu. Nodule-a l'ibe ngu. ? Bụ gūnu bẹ iime g'ị kpataru onwongu opfu, e-me g'unu ị ndu Jiuda daa?”

²⁰ Obenu ị Amazaya ta ngaduru iya nchị; kele ọo Chileke bẹ o shi l'eka k'ọphu oo-woru pẹ ye ndu ọhogu pẹ l'eka; noo kele ẹphe chọaharu agwa ndu Edomu. ²¹ Ọo ya bụ; Jiowashi, bụ eze ndu Ízurelu chita ndu ojogu iya jeshia; ẹphe l'eze ndu Jiuda, bụ Amazaya je aghaa ya ị mkpukpu Betu-Shemeshi, nọ l'alị Jiuda. ²² Ndu

Ízurelu lwu-kpee ndu Jiuda; mee onyenonu gbalaa lashichaa ibe phe. ²³ Jiowashi, bu eze ndu Ízurelu bya egude Amazaya nwa Jiowashi; mbu nwanwa Éhazaya; mbu eze ndu Jiuda le mkpukpu Betu-Shemeshi. Jiowashi kpuru iya rwua Jierusalemu; bya enwutsushia igbulo Jierusalemu; a -gbe le Onu-abata Ifuremu je rwua le Onu-abata Mgbureku. Eka o nwutsuru be ogologo iya rwuru unu nkwo-eka. ²⁴ O chitakota mkpola-ododo; me mkpola-ochaa; me iphe, bu ivu, o humaru l'eze-ulo Chileke, bu ndu ophu no l'eka Obedu-Edomu. O chitakwapho iphe, bu eku, du l'ulo eze; me ndu atu-chiru atu-chi, lashia Sameriya.

²⁵ Amazaya, bu nwa Jiowashi; mbu eze ndu Jiuda bya anofua apha iri l'ise; ge Jiowashi nwa Jiehowahazu, bu eze ndu Ízurelu nwuhuchaaru.

²⁶ Iphe ozo, Amazaya megbaberu; e -shi l'ishi jeye l'eka o bvuru be e dekotaru l'ekwo ndu eze ndu Jiuda me ke ndu Ízurelu. ²⁷ Eshi teke Amazaya haru etso Chipfu be a no le Jierusalemu gbaaru iya ejo-idzu; o gbalaa lashia mkpukpu Lakishi. Epe ye ndu jepfuru iya le Lakishi l'eka ono je egbua ya. ²⁸ Epe gude inya palata odzu iya; bya eworu iya lia l'eka e liru nna iya phe le mkpukpu Dévidi.

26

Teke Uzaya bu eze ndu Jiuda
(2Ndu 14:21-22; 15:1-7)

¹ Tobudu iya bu; ndu Jiuda l'ophu duta Uzaya, bu onye nowaru apha iri l'ishii eshinu, a nwuru

iya; mee ya eze; ọ nọchia ẹnya nna iya, bu Amazaya. ² Ọo ya bẹ kpụkwaru mkpụkpu Elatu woru iya nụ-phu ndu Jiuda azụ; gẹ Amazaya nwụhuchaaru lapfushia nna iya phẹ.

³ Uzáya bẹ nọwaru apha iri l'ishii e -shi teke a nwuru iya tẹme ọ bya aburu eze ono. Iphe, ọ nọru l'ọkwa-eze buru ụkporo apha labo l'apha iri l'ẹbo lẹ Jierúsalemu. Ẹpha ne iya bu Jiekolaya. Ẹka ne iya obu shi bu lẹ Jierúsalemu.

⁴ Uzáya bẹ meru iphe, pfuru ọto l'ẹnya Chipfu; ẹgube ono, nna iya, bu Amazaya meru. ⁵ Ọ chọru Chileke lẹ teke Zekaraya nọ ndzụ; ọ buru Zekaraya ono bẹ kpọ-ziru iya ụzo g'ọ tsuje Chileke ebvu. Jasụkpoo g'ọ nọ-beru buru onye achọ Chipfu; bẹ Chileke meerupho; iphe nọdu ejehuru iya.

⁶ Uzáya tughua je etsoo ndu Filisitayinu ọgu; nwutsushia igbulọ mkpụkpu Gatu; mẹ igbulọ mkpụkpu Jiabune; mẹ igbulọ mkpụkpu Ashidodu. Ọ bya akpushia mkpụkpu l'alị Ashidodu; męwaro l'ẹka ọzo l'alị Filisitayinu.

⁷ Chileke yetaru iya ẹka o tsoo ndu Filisitayinu ọgu; mẹ ndu Arabu ono, bu l'alị Guru-Belu; bya eyekwaru iya phọ ẹka o tsoo ndu Meyuni ọgu.

⁸ Ndu Amonu tufuaha utu anụ Uzáya ono. Ụdù iya ngakọta je akpaa l'oke alị ndu Ijiputu; kele ọ byaru aburu onye atsu ebvu shii.

⁹ Ọ kpushikwarupho ụlo-eli lẹ Jierúsalemu lẹ Onu-abata Mgbureku; mẹ lẹ Onu-abata Nsuda; mẹ lẹ nkuji nkuji igbulọ ono; kpua ya; o shihug-baa ike. ¹⁰ Ọ kpushia ụlo-eli l'echiegu; bvushia iduma mini, dụ igwerigwe; kele o nweru iphe-

edobe shii l'ali ọkpa úbvú, nọ l'uzo ẹnyanwu-ariba; mę lę phorokoto ali. O nweru ndu akọru iya opfu; mę ndu eletaru iya opfu-vayinu ẹnya l'ali úbvú úbvú; mę l'ali, emehuje iphe; kele emebe iphe l'ali bę o yenụkaru ẹnya.

¹¹ Uzáya nweru ndu ojọgu, e ziru k'ọgu ọkpobe ezizi. Ẹphe anọduje l'odze l'odze eje ọgu; mbụ ẹgube a guru phę g'ẹphe nọduje. Ndu guru phę nụ bụ Jieyelu, bụ onye edeje ẹkwo; waa Maseya, bụ onye-ishi ozi. O bụru onye lanu lę ndu-ishi ojọgu eze, bụ Hananaya bę kpọ-ziru phę g'aa-gụ iya. ¹² Iphe, ndu-ishi l'ẹnya-unuphu, bụ ndu-ishi ndu ojọgu ono dụ bę bụ unu ishii l'ụkporo iri. ¹³ Ndu ojọgu, ẹphe bụ ishi phę dụ ụkporo unu ụmadzu ugbo ụkporo l'ẹsato; l'unu ụmadzu ẹsato; l'ụmadzu ụkporo iri l'ise. Ẹphe bụ ndu gude ọkphehu alwu ọgu alwu-chiru eze gude emekperu iya ndu ọhogu iya. ¹⁴ Uzáya nụkota ndu ojọgu ono iphe, eegudeje egbobuta onwonye; mę arwa; mę okpu-igwe; mę uwe-ígwè; mę apfụ; mę mkpuma, eegudeje agba rọbo. ¹⁵ Lę Jierúsalemụ bę o meshiru ụgbo-igwe, a-nọduje agba apfụ; bya atụ mkpuma, ha shii dobegbaa l'eli ụlo-eli; mę l'eli nkuji nkuji igbulọ mkpukpu. Ndu meru iya nụ bụ ndu eme ọna. Ụdù Uzáya ngakọta ẹkameka; kele Chileke yetaru iya ẹka l'uzo, dụ biribiri jasuru; ọ bụru onye aatsụ ebvu.

*Ekpenta eme Uzáya
(2Ndu 15:5-7)*

¹⁶ Ọle Uzáya wataerupho eme ike ike ono; o kuaaha onwiya; eku-onwonye ono mee ya

ọ buru ọla-l'iswi. Ọ tọ pfushiduru ike l'ẹka Chipfu, bụ Chileke iya; kele ọ bahuru l'eze-ulo Chipfu gẹ ya kpoo ùnwù-isensu ọku l'ọrun-
ngweja ùnwù-isensu. ¹⁷ Onye uke Chileke, bụ Azaríya; waa ndu-uke Chipfu, ọdu ọkporo ọmadzu ẹno; bụkotaru ndu ike ọdu; tsopyabẹ Uzáyá bahu l'eze-ulo ono. ¹⁸ Ẹphe kwachia ya ọzo; sù iya: "Gùbe Uzáyá; ọ tọ bọdu ngu bẹ ọ gbaru g'ì kpọoru Chipfu ùnwù-isensu ọku. Ndu ọ gbaru bẹ bụ ndu-uke Chileke, bụ phẹ bụ oshilọkpa Erọnu; mbụ ndu ono, e doberu nsọ g'ẹphe kpọje ùnwù-isensu ọku ono. Shi l'ẹka ọdu nsọ ono lufu; kele i mewaru iphe, adudu ree; mbụ l'ì nafuwaru onwongu ùbvù, shi l'ẹka Chipfu, bụ Chileke."

¹⁹ No iya; ẹhu ghuahaa Uzáyá egbu. Teke ono bẹ ọ gudewaa iphe, eegudeje akpọ ùnwù-isensu ọku l'ẹka gẹ ya kpoo ùnwù-isensu ọku. Ẹhu wataẹ ya phọ egbu egbu l'opfu ono ndu-uke Chileke epfu ono; ekpenta mifuta iya l'egedegee ọnu-iphu; l'ẹka ọ pfuru lẹ mgboru ọru-ngweja ùnwù-isensu, nọ l'ime ọlo Chipfu ono. Ndu uke Chileke ono tuko ele iya ẹnya. ²⁰ Azaríya, bụ onye-ishi ndu-uke Chileke ono; waa ndu-uke Chileke ono g'ẹphe ha bya elee ya ẹnya; ẹphe huma g'ekpenta tukuru iya egedege ọnu-iphu. Ẹphe mekebe ẹwegwa nwufu iya l'ẹka ono. Yẹbedua l'onwiya mekebekwaphọ ẹwegwa lufu; kele Chipfu byiwaru iya ẹka.

²¹ Ekpenta ono bẹ meerupho eze, bụ Uzáyá jasù mbọku, ọ nwuhuru. O vuru ekpenta ono buru l'ọlo iche. E bufu iya ebufu l'eze-ulo Chipfu.

O bụru Jiótamu, bụ nwa iya nwoke bẹ bụ onye-ishi l'ibe eze; bụru iya bụ onye-ishi ndu alì ono.

²² Iphe ọzo, Uzáyá megbabèru; e -shi l'ishi jeye l'èka ọ bvuru bẹ bụ onye mpfuchiru Chileke, bụ Azáyá nwa Emọzu bẹ deshiru iya nù. ²³ No iya; Uzáyá nwùhu lapfushia nna iya phẹ. E lia ya l'èka e liru nna iya phẹ; mbụ l'ègu, nọ-kube èka eelije ndu eze; kẹle ẹphe sùru l'ọ bụ onye ekpenta. Jiótamu, bụ nwa iya nwoke bụru eze nọchia ẹnya iya.

27

Teke Jiótamu bụ eze ndu Jiuda (2Ndu 15:32-38)

¹ Jiótamu bẹ nọwaru ụkporo apha l'apha ise teke ọ wataru aburu eze. Iphe, ọ nọru l'aba-eze lẹ Jierúsalemụ bụ apha iri l'ishii. Ẹpha ne iya bẹ bụ Jierusha nwada Zadọku. ² Jiótamu meru iphe, pfuru ọto l'ẹnya Chipfu ẹgube ono, nna iya, bụ Uzáyá meru. Ọphu ọ tọ bahụkwanuru l'eze-ulo Chipfu ẹjo abahụ gẹ nna iya; tẹme ndu Jiuda nọduale-a arwu urwuali, ẹphe arwu. ³ Ọ kpụkwaru ọnu-abata, dụ ephekerephe, eeshije abahụ l'eze-ulo Chipfu. Bya akpụkwakwapho igbulọ Ofelu ẹka ha shii. ⁴ Nokwaphọ g'ọ kpụshiru mkpụkpu l'úbvú úbvú alì ndu Jiuda; ọ kpụshia ẹka eedomije onwonye; mẹ ụlo-eli l'èka ọswa dughaa.

⁵ Jiótamu bẹ tsoru eze ndu Amọnu ọgu; lwu-kpee ya. L'apha ono bẹ ndu Amọnu nuru iya mkpọla-ọchaa, ẹrwa iya dụ ụkporo talentu ise; mẹ ogbongu witi, dụ ụkporo unu l'unu ise; mẹ

ogbongu balị, dị ụkporo ụnu l'ụnu ise. Ndu Amọnu ono bẹ nụkwaru iya phọ ọpflu ha ẹgube ono l'apha k'ẹbo iya; mẹ l'apha k'ẹto iya.

⁶ Oo ya bụ; Jiótamu bụru onye parụ ẹka; noo kẹle o tsoerupho ụzo kẹ Chipfu, bụ Chileke iya kwaseru.

⁷ Iphe ọzo, Jiótamu megbaberu; mẹ ọgu, ọ lwụkotaru; bẹ e dekotaru l'ẹkwo ndu eze ndu Ízurelu; mẹ kẹ ndu Jiuda. ⁸ Ọ nọwaru ụkporo apha l'apha ise teke ọ wataru aburu eze ono. Iphe, ọ nọru l'aba-eze bụru apha iri l'ishii lẹ Jierúsalemu. ⁹ No iya; Jiótamu nwuhu lapfushia nna iya pẹ; ẹphe lia ya lẹ mkpụkpu Dévidi. Nwa iya, bụ Éhazu bụru eze nọchia ọnya iya.

28

Teke Éhazu bụ eze ndu Jiuda (2Ndu 16:1-4)

¹ Éhazu bẹ nọwaru ụkporo apha teke ọ wataru aburu eze. Iphe, ọ nọru l'aba-eze lẹ Jierúsalemu bụ apha iri l'ishii. Ọpflu o meduru iphe, pflu ọto l'ọnya Chipfu ẹgube ochoroke iya, bụ Dévidi meru. ² O tsoru ẹka ndu eze ndu Ízurelu; kpushiaru Balu ntẹkpe. ³ Ọ kpọo ụnwù-isensu ọku lẹ nsuda Hinomu; kpọo ụnwu iya unwoke ọku gude gwee ẹja, bụ iya bụ ẹyi ono, ọha ono, Chipfu chifuru l'ipflu ndu Ízurelu shi anọduje eme ono. ⁴ O gweru ẹja; kpọo ụnwù-isensu ọku l'ẹka aagwajẹ iphe; mẹ l'úbvú úbvú; mẹkpoo lẹ mkpula mkpula oshi, jakashiru ajakashị.

⁵ Oo ya bụ; Chipfu, bụ Chileke iya woru iya ye l'ẹka eze ndu Arámu. Ndu Arámu lwụ-kpee

ya; kpua ikpoto ndu nkiya le ndzu; kpuru phe laa Damasukosu. E wokwaru iya pho ye l'eka eze ndu Izurelu, bu onye gbushiru ndu ke Ehazu ono k'ophu paru eka apaa. ⁶ Peka nwa Remalaya be gburu ukporo unu unwoke ugbo iri l'ise l'ali Jiuda l'ujiku lanu; mbu ndu bukota ojogu, ike du. Iphe, kparu iya nu buru l'ephe gwoberu Chipfu, bu Chileke ke nna phe. ⁷ Zikiri, bu onye ojogu, ike du, shi l'ipfu Ifuremu be gburu Maseya, bu nwa eze; me Azurikamu, bu onyeshi l'ibe eze; gbukwaapho Elukana, bu onye etsota eze l'okwa. ⁸ Ndu Izurelu kpukoo ukporo unu umadzu ugbo ukporo l'ise le ndzu l'ime ndu Jiuda ono, bu abubu phe ono. Ephe kpukoru unwanyi; me unwu phe unwoke; me unwu phe unwanyi; bya egwekwaapho ivu k'ophu paru eka apaa vuru laa Sameriya.

⁹ Ole o nweru onye mpfuchiru Chipfu, epha iya bu Odedu, bu le Sameriya. O tugbua je agba ndu ojogu ono ndzuta g'ephe shi ogu alwa Sameriya; je asu phe: "Unu lenu; Chipfu, bu Chileke nna unu phe be gude le ndu Jiuda be meru ehu nodu egbu iya egbu; o woru phe ye unu l'eka. Ole unu gudewaa ehu-iwe ophu rwuru imigwe gbushia phe. ¹⁰ Nta-a be unu tumberu g'unu dobe ndu Jiuda ono; me ndu Jierusalemu ono; mbu unwoke phe me unwanyi phe g'ephe buru ohu unu. Ole-a; ?unubedua te emeadaru Chipfu, bu Chileke unu iphe-eji too? ¹¹ Unu ngaberu mu nchi nta. Unu duphu ndu abubu unu ono, unu kpukoru le ndzu ono azu; kele oke ehu-egbu Chipfu be dapfutaakwaru unu."

12 Tòbudu iya bụ; Azaríya nwa Jiehohananu; mę Berekaya nwa Meshilemotu; mę Jiehezekaya nwa Shalumu; mę Amasa nwa Hadulayi, bụ iya bụ ndu-ishi ndu Ifuremu kwachia ndu ojogu ono ụzo, mbụ ndu ojogu ono, shi ogu alwa ono; 13 sụ phẹ: “Unu te edubatakwa ndu ono, unu kpuru lẹ ndzu ono l'ẹka-a; kele iphe, unu tumberu bẹ bụ g'unu metabaa iphe-aji; mę iphe, Chipfu e-gude nmaa anyi ikpe; yekobe l'ophu anyi mewaru ememe. Ikpe, nmaru anyi bẹ panukaru ẹka k'ophu oke ẹhu-eghu Chipfu atawa ririirii l'ehu ndu Ízurelu.”

14 Oo ya bụ; ndu ojogu ono ndu l'iphu ndu-ishi; mę edzudzu-oha ono haa ndu ono, ẹphe kpukoru ono; mę ivu, ẹphe gwekoru l'ogu ono. 15 Tòbudu iya bụ; unwoke, a guru ẹpha phẹ bya achita ndu ono, a kpuru lẹ ndzu ono; bya eye ẹka l'ivu ono, e gwekoru ono chita uwe yee ndu ophu gba oto l'ime phẹ. Ẹphe nụ phẹ iphe eye l'ehu; mę akpokpa; mę nri; mę iphe-angungu; bya edebe phẹ manụ l'eka ọnyá, dụ phẹ l'ehu. E gude nkafu-igara pata ndu ophu ike bvushiru; duru phẹ dulaaru ndu abubu phẹ lẹ Jieriko, bụ iya bụ ndu Oha-mpfu. Oo ya bụ; ẹphe lwatashia Samériya.

*Éhazu arwo n-yemeka l'eka ndu Asiriya
(2Ndu 16:7-9)*

16 O buru teke ono bẹ eze, bụ Éhazu ziru ndu eze ndu Asiriya g'ẹphe bya eyetaru iya ẹka. 17 Noo kele ndu Edomu bẹ byaru bya etsoo ndu Jiuda ogu ozo; kpukoo ndu ẹphe kpukoru lẹ ndzu. 18 Ndu Filisitayinu bẹ zebatakwarupho

lẹ mkpukpu, nọgbaa l'alị ọkpa úbvú, nọ l'uzo ẹnyanwu-ariba; mẹ l'echiegu ndohali l'alị ndu Jiuda. Ẹphe lwuta mkpukpu Betu-Shemeshi; mẹ Ajialonu; mẹ Gederotu; mẹ Soko; yele unwu mkpukpu, nokota iya nu; bya alwuta mkpukpu Timuna yele unwu mkpukpu, nọ iya nu; mẹ mkpukpu Gimuzo yele unwu mkpukpu, nọ iya nu. Ẹphe buru l'eka ono. ¹⁹ Chipfu gude k'iphe, Éhazu, bu eze ndu Ízurelu meru wozeta ndu Jiuda alị; kele Éhazu be rwuru urwuali, du shii l'alị Jiuda; ophu Chipfu egudedu ire iya eka. ²⁰ Oo ya bu; Tigulatu-Pilesa, bu eze ndu Asiriya labeshia ophu oo yeru iya eka; o gbẹ byapfuta iya; bya anua ya nshi kpurukpuru. ²¹ Éhazu shichakpo l'ulo Chipfu; mẹ l'ulo eze; mẹ l'ulo ndu-ishi hata iphe nu eze ndu Asiriya ono; ophu o to yetaduru iya eka.

Iphe-aji, Éhazu meru

²² Teke ono, eze, bu Éhazu eje iphe-ehuka ono be o kabaa aburu onye Chipfu te egudedu ire iya eka. ²³ O gweru eja nu agwa ndu Damasukosu, bu iya bu ndu ono, lwu-kperu iya nu ono. O su le ya e-gwe eja nu agwa ndu Aramu g'ephe yetaru iya eka; eshi ophu ephe yetaru ndu eze ndu Aramu ono eka. Obenu l'oo ya mecharu mee yebedua waa ndu Ízurelu l'ophu laa l'iyi. ²⁴ Éhazu bya achikobe ivu, du l'ulo Chileke; gbupyashia ivu ono ke yogiri yogiri. O gu-chia mgbo ulo Chipfu ono aguchi; tuko ekameka le Jierusalemu dokaa enya-agwa. ²⁵ Iphe, bukpo mkpukpu le mkpukpu,

dụkota l'alị Jiuda bẹ o metakọtaru ẹka aakpoje ùnwù-isensu oku l'ẹnya-agwa. O shi nno kpatsu Chipfu, bụ Chileke kẹ nna iya phẹ ẹhu-eghu.

*Anwuhu Éhazu
(2Ndu 16:19-20)*

²⁶ Iphe ọzo Éhazu megbabẹru e -shi l'ishi jeye l'ẹka ọ bvuru bẹ e dekotaru l'ẹkwo ndu eze ndu Jiuda mẹ kẹ ndu Ízurelu. ²⁷ No iya; Éhazu nwuhu lapfushia nna iya phẹ. Ẹphe lia ya lẹ mkpụkpụ Jierúsalemụ. Ọle e te liduru iya l'ilu ẹka eelije ndu eze ndu Ízurelu. Hezekáya, bụ nwa iya nwoke buru eze nọchia ẹnya iya.

29

*Teke Hezekáya bụ eze ndu Jiuda
(2Ndu 18:1-3)*

¹ Hezekáya bẹ wataru aburu eze teke ọ nọwaru ukporo apha l'apha ise. Iphe, ọ nọru l'aba-eze iya lẹ Jierúsalemụ bụ ukporo apha l'apha tete. Ẹpha ne iya bụ Abáyijia nwada Zekaraya. ² Hezekáya meru iphe, pfuru ọto l'ẹnya Chipfu ẹgube ochoroke iya, bụ Dévidi meru.

Hezekáya emecha eze-ulo Chipfu

³ L'onwa mbụ l'apha mbụ, Hezekáya wataru aburu eze bẹ ọ gụhashiru mgbo eze-ulo Chipfu; bya emekwachaa ya emekwa. ⁴ Ọ bya edubata ndu-uke Chileke; mẹ ndu Lívayi; kukọbe phẹ l'edupfu, nọ l'uzo ẹnyanwu-awawa; ⁵ bya asu phẹ: “Unubẹ ndu Lívayi; unu ngabẹru mu nchị! Unu dobe onwunu nsọ nta-a; unu edobe eze-ulo Chipfu, bụ Chileke kẹ nna unu phẹ nsọ. Unu

wofukọta iphe, aasọ oyi, nọ l'ẹka ono, dụ nsọ ono. ⁶ Noo kele nna anyi phe shi buru ndu e gudedu ire phe ẹka; ẹphe mee iphe, dụ eji l'ẹnya Chipfu, bu Chileke anyi. Ẹphe parụ iya haa; wofu iphu l'ẹka Chipfu bu ebubu; bya agbakuta iya azu. ⁷ Ẹphe gụ-chishikwarupho mgbo nwulo, eeshije abahu l'eze-ulo Chipfu; menyishicha oku l'oroku, dụ l'ulo ono; teme ẹphe kpọ-buhu unwu-isensu oku; ẹphe gwebuhuru Chileke ke Ízurelu ngweja-akpọ-oku l'ẹka ono, dụ nsọ ono. ⁸ O buru iya meru g'o gude oke ẹhu-eghu Chipfu dapfuta ndu Jiuda; me ndu Jierusalemu. O mee; ẹphe buru iphe, anyi ishi edzu; mbu mee phe; ẹphe buru iphe, aasọ oyi bya anmaru otsa; egube unu gude ẹnya unu elenu iya-a. ⁹ Oo ya meru iphe, e gude ogu-echi gbushia nna anyi phe. O buru iphe ono meru iphe, unwu anyi unwoke; me unwanyi; me unyomu anyi phe bu ndu nọ l'ẹka a kpuru phe le ndzu laa.

¹⁰ “Iphe, dụ mu l'obu nta-a be bu ge mu le Chipfu gbaa ndzu; mbu Chileke ke Ízurelu; k'ophu ẹhu-eghu iya ono, ata pfupfufu ono alufu anyi l'ẹhu. ¹¹ Unwu mu; unu te eyekwaru ozi unu ẹka lanu nta-a; noo kele Chipfu be hotaru unu g'unu pfuru l'iphu iya; ejeru iya ozi; mbu g'unu buru iya ndu-ozi; me ndu anoduje akporu iya unwu-isensu oku.”

¹² Tobudu ya bu; ndu Lívayi ono jikobe k'ozi ono. Oshilokpa Kohatu, tso iya nu be bu Mahatu nwa Amasayi; yee Jiowelu nwa Azariya. Oshilokpa Merari, tso iya nu buru Kishi nwa Abudi; yee Azariya nwa Jiehalelelu. Oshilokpa

Geshonu, tso iya nū bē bū Jiowa nwa Zima; yē Edenu nwa Jiowa. ¹³ Oshilokpa Elizafanu, tso iya nū bē bū Shimiri; yē Jiyuwelu. Oshilokpa Asafu, tso iya nū buru Zekaraya; yēle Matanaya. ¹⁴ Oshilokpa Hemanu, tso iya nū buru Jiehiyelu; yē Shimeyi. Oshilokpa Jiedutunu, tso iya nū buru Shemaya; yē Uzelu.

¹⁵ Ephe bya achikobechaa unwunna phe; bya emee onwophe; ephe du nsọ. Oo ya bu; ephe bahu je emechaa ulo Chipfu emecha; egube ono, eze tu-buru phe iya; mbu egube ono, Opfu Chipfu pfuru iya. ¹⁶ Ndu uke Chileke bya abahu l'ime ime eze-ulo Chipfu ono je emechaa ya emecha. Iphemiphe, ephe humaru, aaso nsọ, no l'eze-ulo Chipfu ono be ephe chifutakotaru l'oma-unuphu ulo ono. Ndu Lívayi ye iya aka vuta vufu je awushi le nsuda nggele Kidironu. ¹⁷ Eze-ulo ono be ephe wataru emecha le mboku mbu l'onwa mbu. O be le mboku k'esato l'onwa ono ephe metabe iya rwua le nwulo ono, eeshije abahu l'eze-ulo Chipfu ono. Oo ya bu ephe gude abali esato mecha eze-ulo Chipfu ono l'onwiya. O buru ujiku iri l'ishii l'onwa mbu ono be ephe megheru iya.

Eeyephu ulo Chileke azu l'eka Chileke

¹⁸ Tobudu iya bu; ephe jepfu eze, bu Hezekaya je asu iya: “Anyi mechaakwaru eze-ulo Chipfu ono l'ophu; me oru-nweja aka eegweje ngweja-akpo-oku; me iphe, bu ivu, aduje iya nu; me teburu ono, eedobeje buredi, eedobeje l'iphu Chileke ono; yē ivu, aduje iya nu. ¹⁹ Iphe, bu ivu ono, eze Ehazu woshiru l'eze-ulo ono teke

ọ bụ eze; mbụ teke ono e te gudedu ire iya ẹka ono bẹ e dobephuwaru azụ; tẹme anyi mechawa iya emecha. Ẹphe dọkotawa l'iphu ọru-ngweja Chipfu.”

²⁰ No iya; o be l'ọnmewa ọtsu; eze, bụ Hezekáya gbalihu je ekukọta ndu-ishi mkpụkpu ono; ẹphe jeshia l'ulo Chipfu ono. ²¹ Ẹphe kpuru oke-eswi ẹsaa; mẹ ebili ẹsaa; mẹ ụnwu aturu ẹsaa; mẹ mkpi ẹsaa, ẹphe e-gude gwee ngweja-iphe-ẹji l'iswi ẹhu alic-eze ono; mẹ l'iswi ẹhu eze-ulo Chileke; mẹ l'iswi ẹhu ndu Jiuda. Eze sụ ndu-uke Chileke, bụ oshilokpa Eronu g'ẹphe gwee ngweja ono l'ọru-ngweja Chipfu.

²² Ọo ya bụ; ẹphe gbua oke-eswi ono; ndu-uke Chileke nata mee ya; phee l'ọru-ngweja. Ẹphe gbukwaphọ ebili ono; phee mee ya l'ọru-ngweja. Ẹphe bya egbua ụnwu aturu phọ; phee mee ya l'ọru-ngweja. ²³ Mkpi ono, e gude egwe ngweja-iphe-ẹji ono bẹ a kpụtakotaru je anụ eze; yẹle edzudzu-ọha ono; ẹphe byibegbaa phẹ ẹka. ²⁴ Ndu uke Chileke gbushia mkpi ono; bya eworu mee ya gwee ngweja-iphe-ẹji l'ọru-ngweja; gude pfula ụgwo iphe-ẹji, ndu Ízurelu l'ophu mekọtaru; kele eze bẹ turu ekemu sụ g'e gwee ngweja-akpo-ọku ono; mẹ ngweja-iphe-ẹji ono l'iswi ẹhu ndu Ízurelu l'ophu.

²⁵ Ọ bya achiru ndu Lívayi ye l'ulo Chipfu; nụ phẹ ogelenda; mẹ une; mẹ ogumogu; ẹgube ono, ẹphe turu l'ekemu; mbụ Dévidi; yẹ Gadu, bụ onye aphujeru eze ophulenya; mẹ Nétanu, bụ onye mpfuchiru Chileke. Ekemu ono bẹ bụ ekemu, Chipfu shi l'ẹka ndu mpfuchiru iya tụa.

²⁶ Ọo ya bụ; ndu Lívayi p̄furu gudegbaa ngwa-ebvu Dévidi ono; ndu-uke Chileke gudegbaa opu p̄hẹ. ²⁷ No iya; Hezekáya t̄a ekemu s̄u g'e gwee ngweja-akp̄o-ọku l'ọru-ngweja. A wataẹpho egwe ngweja ono; a wata aḡu ebvu an̄u Chipfu; bya egbu opu eye iya; ak̄u ngwa-ebvu, b̄u kẹ Dévidi ono, b̄u eze ndu Ízurelu. ²⁸ Edzudzu-ọha ono l'ophu n̄odu abar̄u Chipfu ẹja; ndu ebvu n̄odu aḡu ebvu; ndu opu n̄odu egbu opu. E mee ya nno jeye e gweghee ngweja-akp̄o-ọku ono. ²⁹ E gwegheẹpho ngweja ono; eze m̄ẹ iphe, b̄u ndu yẹle iya n̄o l'ẹka ono t̄uko g'ẹphe ha phozeta baar̄u Chipfu ẹja. ³⁰ Eze, b̄u Hezekáya; yẹle ndu-ishi ndu Jiuda bya epfuaru ndu Lívayi g'ẹphe ḡua ebvu ajaja n̄u Chipfu; mb̄u g'ẹphe ḡua ya l'uzo Dévidi; yẹle Asafu, b̄u onye aph̄uje ọphulenyaa ḡuru iya. Ọo ya bụ; ẹphe gude ẹhu-utso ḡua ebvu ajaja ono; bya ephozeta baar̄u Chipfu ẹja.

³¹ T̄obudu iya b̄u; Hezekáya s̄u: “Nta bẹ unu dobewaru onwunu Chipfu iche. Unu gude ngweja; m̄ẹ ngweja-ekele bya l'ulo Chipfu.” Ọo ya bụ; edzudzu-ọha ono wota ngweja; m̄ẹ ngweja-ekele ono. Iphe, b̄ukpoo ndu oovu evuvu l'obu wotagbaa iphe, ee-gude gwee ngweja-akp̄o-ọku.

³² An̄u, edzudzu-ọha ono n̄uru g'e gude gwee ngweja-akp̄o-ọku ono bẹ d̄u oke-eswi ụkporo ẹto l'iri; m̄ẹ ụkporo ebili ise; m̄ẹ ụkporo un̄wu at̄uru iri. An̄u ono g'ọ ha bẹ b̄ukota ophu ee-gude gweeru Chipfu ngweja-akp̄o-ọku. ³³ An̄u, e doberu ns̄o k'egwe ngweja ono bẹ d̄u unu oke-eswi l'ụkporo oke-eswi iri; waa unu at̄uru

ęsaa l'ukporo iri. ³⁴ Ole ndu-uke Chileke bę ha nwanshii; k'ophu bu l'ęphe ta adudu ike swashikota akpo l'anu ono, e gude egwe ngweja-akpo-oku ono. O buru unwunna phe, bu ndu Lıvayi bę yetaru phe ęka gę ndu ozo, bu ndu-uke Chileke dobefua onwophe nsọ; ęphe yeru phe ęka ono jasų ozi, du iya nu bvų; kele ndu Lıvayi bę o ka erwu l'ęhu ke g'ęphe dobe onwophe nsọ eme le ndu-uke Chileke. ³⁵ Anų, e gude eme ke ngweja-akpo-oku ono bę ha igwerigwe; mekwapho ęba-anų, e gude egwe ngweja-ęhuguu; me ngweja-męe, ayijeru le ngweja-akpo-oku ono.

Noo ya; ozi, eeje l'ulo Chipfu bya alwa azu l'onodu iya. ³⁶ Hezekaya yele ndu Jiuda g'ęphe ha tekota ęswa k'iphe, Chipfu meru ndu nkiya; kele iphe ono bę e mekotaru ęwegwa ęwegwa.

30

Aakwakobe k'obo Ojaghata

¹ Tobudu iya bu; Hezekaya bya ezikota iphe, bu ndu İzurelu me ndu Jiuda ozi; dekwarupho ękwo-ozı nu ndu Ifuremu; me ndu Manase g'ęphe byakota l'eze-ulo Chipfu le Jierusalemu; k'ophu ęphe a-boru Chipfu, bu Chileke ke İzurelu obo Ojaghata. ² Eze yele ndu-ishi; me edzudzu-oha ono, no le Jierusalemu bya achipyaa ya l'oo l'onwa k'ębo bę ęphe a-bọ obo Ojaghata ono. ³ ęphe ta aboduru iya teke aaboje iya; noo kele ndu doberu onwophe nsọ le ndu-uke Chileke ta ahadu shii; ozo bu le ndu İzurelu te

eshidu dzukowaa le Jierusalemu. ⁴ Iphe ono, ephe chitaru idzu iya ono tuko du eze ye le ndu Jiuda l'ophu ree. ⁵ Tɔbudu iya bu; ephe pfua ya hoo haa su l'aa-ra iya arara l'ali Izurelu mgburugburu; e -shi le Biye-Sheba jasu le Danu ge ndu Izurelu wuru byatashia Jierusalemu bya abooru Chipfu, bu Chileke ke Izurelu obo Ojeghata ono; noo kele ephe ta adudu igwerigwe zefuta bya aboo obo-iphe ono egube e deru iya l'ekwo.

⁶ Eze tua ekemu ge ndu okpa-egwa jebabekota ali Izurelu; me ali Jiuda. Ephe gude ekwo-ozu, eze ye le ndu-ishi iya deru jeshia. Iphe, e deru l'ekwo-ozu ono be suru:

“Unube ndu Izurelu; unu lwaphuta azu lwapfuta Chipfu; mbu Chileke ke Ebirihamu; me Ayizaku; me Izurelu; k'ophu o-oghachiru unu iphu ozo; mbu unube nwa ndu ophu wafuru l'eka ndu eze ndu Asiriya ono. ⁷ Unu ta adukwa ge nna unu phe; me unwunna unu phe, bu ndu ono, duru Chipfu, bu Chileke ke nna phe gheleghelehele k'ophu bu le Chipfu meru phe; ephe buru mkpurupyata egube unu humanuru-a. ⁸ Unu te kwefukwa ike ge nna unu phe. Iphe, unu e-mechia bu g'unu woru onwunu ye Chipfu l'eka. Unu bya l'eze-ulo iya ono, du nso; mbu ulo ono, o mewaru g'o du nso jasu le tuutuutuu le mimiimii ono. Unu abajeru Chipfu, bu Chileke unu eja; k'ophu ehueghu iya ono, ata pfupfufu ono a-lufu unu l'ehu. ⁹ O -buru l'unu lwapfutaru Chipfu ozo; be ndu kpuru unwunna unu; me unwegirima unu phe le ndzu a-phuru

phe obu-imemini; haa phe ephe alwaphuta azu l'ali-a; kele Chipfu, bu Chileke unu be bu onye emeje eze-iphe-oma; bya aburu onye aphuje obu-imemini. O to byadu ewofu iphu iya l'eka unu no; me o -buru l'unu lwapfutaru iya."

¹⁰ Oo ya bu; ndu okpa-egwa ono toko mkpukpu le mkpukpu jegbabekota l'ali ipfu Ifuremu; me k'ipfu Manase jasu l'ali ipfu Zebulun. Obenu l'oo ochi be aachi phe; aja phe ewenu. ¹¹ Ole o nweluru-a ndu ophu haru shi l'ipfu Asha; me ipfu Manase; me ipfu ke Zebulun, bu ndu kweru wozeta onwophe ali byatashia Jierusalemu. ¹² Nokwapho g'eka Chipfu du l'ehu ndu Jiuda; o mee k'ophu obu phe bu nanu; ephe nodu eme iphe, Chipfu pfuru egube eze yee ndu-ishi suru phe g'ephe mee.

Aabo obo Ojaghata ono

¹³ No iya; ikpoto nemadzu bya edzuko le Jierusalemu g'ephe bo obo-iphe ono, aataje buredi, ekoduru ekoko l'onwa k'ebo. Ephe dzukoberu k'ophu paru eka apaa. ¹⁴ Ephe wu-lihu; toko enya eka e shi agwaje iphe le Jierusalemu wofukota. Ephe vutakwapho enya eka aakpoje unwu-isensu oku je enwuru ye le nsuda Kidironu.

¹⁵ O rwua l'abali iri l'eno l'onwa k'ebo ono; ephe gbua nwaturu Ojaghata ono. Iphere bya adu ndu-uke Chileke ono; me ndu Livayi. Ephe je emechaa onwophe emecha; gude anu, ee-gude gwee ngweja-akpo-oku byatashia l'ulo Chipfu ono. ¹⁶ Ephe je anodukota l'onodu, ephe anoduje; egube ono, o pfuru iya; mbu

ekemu Mósísu, bú onye ké Chileke. Ndu uke Chileke ono woru mee-iphe ono, ephe nataru l'eka ndu Lívayi ono phekota l'oru-ngweja ono. ¹⁷ Igwerigwe, ndu no l'igwe-oha ono be te emechaduru onwophe emecha. O buru iya meru g'o gude ndu Lívayi gbuaru ndu ono, aaso nsọ ono nwaturu Ojeghata nkephe; k'ophu ephe e-me iya g'o duru Chipfu nsọ. ¹⁸ Ndu ophu ka l'otu le ndu shi l'ipfu Ifuremu; me ipfu Manase; me ipfu Isaka; me ke Zebulun be te emechaduru onwophe emecha; ole ephe rikwanuru iphe Ojeghata ono. Eriri, ephe riru iya ta abukwa egube ono be e deru iya l'ekwo. Ole Hezekaya pfukwanuru nu Chipfu l'iswi ehu phe su: "Ge Chipfu, bu onye ono, du ree ono guaru ¹⁹ onyemonye nvu; mbu onye gude obu iya l'ophu achọ Chipfu, bu Chileke ke nna iya phe; e -gudekpoooro l'onye obu te emeduru onwiya g'o debe ree g'ekemu k'eze-ulo Chileke pfuru." ²⁰ Oo ya bu; Chipfu numa epfufu, Hezekaya pfuru nu iya; bya emee; ehu du ndu ono ike.

²¹ Ndu Izurelu, bu ndu ophu no le Jierusalemu gude ehu-utso bo obo-iphe, aataje buredi, ekoduru ekoko ono ujiku esaa. Ndu Lívayi me ndu-uke Chileke nodu anoduje agu ebvu anu Chipfu mboku-mboku; ephe nodu egudeje ngwa-ebvu, ada oda agu ebvu ono.

²² Hezekaya pfuru opfu, agba unme nu ndu Lívayi, goshiru l'o doru phe enya; mbu ozi, ephe ejeru Chipfu. Abali esaa ono be ephe rikotaru iphe; egwe ngweja-ehu-guu; bya ekele Chipfu, bu Chileke ke nna phe ekele.

²³ Ndu ono l'ophu bya ekweta l'ephe a-bofua obo-iphe ono ujiku esaa ozo. Oo ya bu; ephe gude ehutso bo obo-iphe ono abali esaa ozo. ²⁴ Hezekaya, bu eze ndu Jiuda bya anu ndu ono unu oke-eswi labo l'ukporo iri; me unu aturu iri l'esaa l'ukporo iri. Ndu-ishi nu phe unu oke-eswi labo l'ukporo iri; me unu aturu ugbo ukporo l'ise g'ephe gbushia gude bo obo-iphe ono. Igwerigwe le ndu-uke Chileke mecha onwophe emecha. ²⁵ Iphe, bu ndu Jiuda l'ophu tekota eswa; me ndu-uke Chileke; me ndu Liviayi; mekpoo ndu shi Izurelu bya nduko ono; mekwapho ndu lwaru alwalwa, shi l'ali Izurelu bya; mekpoo ndu ophu bu ebubu l'ali Jiuda. ²⁶ Ehu-utso kwatakpo ha shi le Jierusalemu; kele e -shi le teke Solomonu, bu nwa Davidi, shi buru eze ndu Izurelu be ta adujeduru iphe, du nno, dujeru le Jierusalemu. ²⁷ Tobudu iya bu; ndu-uke Chileke; me ndu Liviayi wulihu goru onu-oma nu ndu ono; Chileke numa olu phe; epfufu, ephe epfu anu Chileke rwua imigwe, bu eka ono, du nsu, o bu ebubu ono.

31

¹ E meghechaepho iphemiphe ono; ndu Izurelu l'ophu, no l'eka ono wu-lihu bahu l'ime mkpukpu ndu Jiuda; je atuko mkpuma, e dobegbaaru nsu kupyashikota akupyashi. Ephe gbutsushia itso Ashera; bya enwutsushia eka aagwaje iphe; me iphe, bu enya eka aagwaje iphe, nokota l'ali Jiuda l'ophu; me ke Benjaminu; me ke Ifuremu; me ke Manase. Ephe mee ya nno jasu

ẹphe mebyishikọta iphemiphe ono. E mechaa; ndu Ízurelu lashichaa mkpukpu phe; onyenonu lashia ibe iya.

Iphe, a nuru g'e gude baaru Chipfu eja

² Hezekaya bya agbaa ndu-uke Chileke; me ndu Lívayi l'ogbo l'ogbo. O kechaaru ozi nu ogbo nonu; mbu ozi, gbaru ndu-uke Chileke; me ozi, gbaru ndu Lívayi. Ozi phe bu egwe ngweja-akpo-oku; me egwe ngweja-ehu-guu; me anodu l'onu-ulo Chipfu eje ozi; ekele Chipfu ekele; agu ebvu ajaja anu iya. ³ Eze bya eshi l'iphe, o nweru enweru hata anu nu g'e gude gwee ngweja-akpo-oku l'utsu me l'uzenyashi; me k'eswe-atuta-unme; me k'onwa ophuu; mewaro k'obo-iphe, geru egeru; mbu egube ono, e deru iya l'ekemu Chipfu.

⁴ O bya atua ekemu ge ndu bu le Jierusalemu woru okiphe, rwuberu ndu-uke Chileke; me ndu Lívayi nu phe; k'ophu ẹphe e-yeru ehú l'eme ekemu Chipfu. ⁵ Ekemu ono bya angaa ekameka; teke ono teke ono; ndu Ízurelu nuaha akpuru-iphe-mbu phe; mbu ereshi; me me ophuu; me manu olivu; me manu-enu; mekpoo iphemiphe, shi l'egu. Ẹphe vubatak-wapho oke-lanu-l'uzo-iri, shi l'iphemiphe, ẹphe nweru; o nyibe anyibe. ⁶ Ndu Ízurelu; me ndu Jiuda, bukota le mkpukpu, nogbaa le Jiuda wotakwapho oke-lanu-l'uzo-iri, shi l'eswi phe; me l'aturu phe; me l'eghu phe bya anu. Ẹphe nukwapho oke-lanu-l'uzo-iri, shi l'iphe, du nsọ, e doberu Chipfu, bu Chileke phe nsọ. Ẹphe kube iya l'ikpo l'ikpo. ⁷ Ẹphe wataru akube iphe ono

l'ikpo l'ikpo l'onwa k'eto; o buru l'onwa k'esaa ya be ephe megheru iya. ⁸ Teke Hezekaya yee ndu-ishi byaru ahuma g'iphe ono kutaru l'ikpo l'ikpo; ephe jaa Chipfu ajaja; bya agoru onu-oma nu ndibe iya, bu ndu Izurelu.

⁹ Hezekaya bya ajjahaa ndu-uke Chileke; me ndu Liviayi g'ee-me iphe ono, kutaru l'ikpo l'ikpo ono. ¹⁰ Azariya, bu onye-ishi ndu-uke Chileke ono; mbu onye onu-ulo Zadoku bya eyee onu su: "Anyi wataru eriji ephe e -shi teke a wataru evubata iphe ono l'eze-ulo Chipfu; teme ophu aphoduje aphodu paa aka; noo kele Chipfu be keberu ndibe iya l'oma. Oo ya meru iphe, eze iphe, ha egube-a tsufutaru etsufuta."

¹¹ Hezekaya bya epfuaru phe g'ephe dozia mkpuru, aakwakobeje iphe l'ulo Chipfu; ephe bya edozia ya. ¹² Ephe yeru ehuvubakota iphe ono, a nuru ono l'ime mkpuru ono; mekpoo oke-lanu-l'uzo-iri pho; me iphe, e doberu nso. O buru Konanaya, bu onye Liviayi be bu onye-ishi, eleta phe enya. Onye etsota iya nu buru nwune iya, bu Shimeyi. ¹³ Eze, bu Hezekaya; me onye-ishi eze-ulo Chipfu, bu Azariya bya ahota ndu anodu l'eka Konanaya yele nwune iya, bu Shimeyi eleta iphe ono enya. Ndu ephe hotaru bu: Jiehiyelu; me Azazaya; me Nahatu; me Asahelu; me Jierimotu; me Jiozabadu; me Eliyelu; me Isumakaya; me Mahatu waa Benaya.

¹⁴ O buru Kore, bu nwatibe onye Liviayi, bu Imuna; mbu onye-nche onu-abata uzo enyanwu-awawa be iphe, a nuru Chileke egube oovu nemadzu evuvu l'obu du l'eka. Iphe,

a nuru Chipfu; mę iphe, kachakpoo adu nsọ bu iya anọduje ekeshi iya. ¹⁵ Ndu yekporu ẹhu eyetaru iya ẹka lẹ mkpukpu ẹka ndu-uke Chileke bu ebubu bẹ bu: Édenu; mę Minyaminu; mę Jieshuwa; mę Shemaya; mę Amaraya; mę Shekanaya. Ẹphe yetaru ẹka ekeshiru ndu-uke Chileke ibe pẹ iphe, gbaru pẹ nọ. Ẹphe keshiru iphe ono l'ogbo l'ogbo. O buru g'a nuru ogerenya bu g'a nuru nwata.

¹⁶ Ndu ozo, ẹphe keru iphe gbaa bẹ bu unwoke, nọwaru shita l'apha ẹto kwaseru, bu ndu ẹpha pẹ nọ l'ekwo, e deshiru g'e shiru nwua pẹ; keru gbaa iphe, bukpo ndu abahuje l'ulo Chipfu je eje ozi mboku-mboku. Ẹphe keru pẹ iya g'ozu, ẹphe ejegbaa gbaru; mę l'ogbo l'ogbo pẹ.

¹⁷ Ẹphe bya ekeru gbaa ndu-uke Chileke, e deru ẹpha pẹ l'ẹnya-unuphu pẹ ẹgube e shi nwua pẹ; mę ndu Lívayi, nọwaru shita l'ukporo apha kwaseru. Ẹphe keeru pẹ iphe ono g'ozu pẹ gude du; mę l'ogbo l'ogbo pẹ. ¹⁸ E deshichaaru ẹpha unwegirima pẹ; mę unyomu pẹ; mę unwu pẹ unwoke; mę unwu pẹ unwanyi lẹ mkpukpu ono l'ophu l'ekwo, e deshiru g'e shiru nwushia pẹ; kẹle ẹphe gbaru g'e gude ire pẹ ẹka l'edobe onwopẹ nsọ.

¹⁹ A bya lẹ ndu-uke Chileke, bu oshilokpa Eronu; mbu ndu ono, bu l'egu, nọ-pheru mkpukpu pẹ mgburugburu; ẹphebedua bẹ a gutaru unwoke lẹ mkpukpu lẹ mkpukpu g'ẹphe keeru unwoke oshilokpa Eronu ono iphe nkepẹ; mękpoo ndu e deru ẹpha pẹ l'ekwo, e deshiru g'e shi nwushia ndu Lívayi.

²⁰ Iphe ono bẹ bu iphe, Hezekáya meru l'ali ndu Jiuda l'ophu. O meru iphe, du ree; me iphe, pfuru oto; bya aburu onye e gude ire iya aka l'eka Chipfu, bu Chileke no. ²¹ Iphemiphe, o yeru aka k'ememe l'ozi, du l'ulo Chileke; me l'eme ekemu; me eme iphe, a suru g'e meje; mbu l'achọ Chileke iya; be o gudekota obu iya l'ophu mee. Eshi nno iphe nodu ejehuru iya.

32

Senakeribu abya ogo le Jierusalemu

(2Ndu 18:13-27; 19:14-19,35-37; Azá 36:1-22; 37:8-38)

¹ Hezekáya meghechaepho iphemiphe ono, o yeru ehu mee ono; eze ndu Asiriya, bu Senakeribu chita ndu ojogu iya; ephe zebata l'ali Jiuda; bya ekephetabaa mkpukpu, a kpushiru ike. O buru iphe, ori bu le ya a-lwutacharu iya onwiya. ² Hezekáya bya ahumaepho le Senakeribu byaru; teme l'iphe, o gbaru enya iya bya bu g'o lwua Jierusalemu. ³ O jepfu ndu-ishi iya me ndu ojogu iya l'idzu; ephe su l'ephe a-tuko je enwuchishia enya-mini, du l'azu mkpukpu ono g'o gbabuhu mini. Ephe yetaru iya aka mee ya. ⁴ Ikpoto nemadzu dzukobe; ephe je enwuchishia enya-mini ono g'o ha; me nggele, asoghataje l'ali ono. Ephe su l'ephe tee kwedu ge ndu eze ndu Asiriya huma mini, ephe a-ngu; m'ephe -byaepho. ⁵ Hezekáya bya ephube iphu kpukwachaa aka daru adada l'igbulọ mkpukpu ono; bya akpushia ulo-eli ulo-eli l'eli igbulọ ono. L'azu igbulọ ono be o kpuru igbulọ ozo. O bya emee agbarike igbulọ mkpukpu Dévidi; o

kabaa eshihu ike. O kpushikwaapho ngwoḡu, du igwerigwe; me iphe, eegudejegba egbobuta onwonye.

⁶ O bya edobe ndu ojoḡu, a-buru ishi ndu Ízurelu. O bya ekukoḡe phe; ephe byapfuta iya l'edupfu, no l'onu mkpukpu ono. O pfuaru phe opfu, e-me g'obu shihu phe ike su: ⁷ “Unu shihukwa ike; ge ndzu ta agukwa unu. Unu ta tsukwa ebvu; ophu ehu arwushihukwa unu le k'eze ndu Asiriya; yele ikpoto ndu ephe l'iya swi; kele onye no swiru anyi be kakwa onye ophu no swiru phe nu okpehu. ⁸ Iphe, o nweru be bu ngwoḡu nemadzu mmanu; obenu l'anyibedua nweru Chipfu, bu Chileke anyi, bu onye e-yetaru anyi eka lwu-chiru anyi oḡu.” Iphe ono, Hezekaya, bu eze ndu Jiuda pfuru ono mee; meji nmapfuru ndu Jiuda.

⁹ A nonyaa; eze ndu Asiriya, bu Senakeribu; mbu onye ono, chi ndu ojoḡu iya kepheta mkpukpu Lakishi ono bya ezia ndu-ozu iya g'ephe je Jierusalemu je ezia Hezekaya, bu eze ndu Jiuda; me iphe, bu ndu Jiuda, no le Jierusalemu ozi su:

¹⁰ “Waa iphe, Senakeribu, bu eze ndu Asiriya pfuru baa: ?Bu le gunu be unu chiru upfu kwee; meru g'o gude unu noshia le Jierusalemu l'eka e kephetarun unu ekepheta? ¹¹ ?Unu maru-a l'oo eduphu be Hezekaya eduphu unu l'eka osuje unu le Chipfu, bu Chileke unu a-nafuta unu l'eka eze ndu Asiriya? Iphe, oome bu gegu-nri; me egu-mini gbushia unu. ¹² ?Tobudu Hezekaya ono be wofuru eka aagwaje iya; bya emebyishia

oru-ngweja iya; bya asu ndu Jiuda ephe le ndu Jierusalemu l'oo l'ataphu oru-ngweja lanu be ephe a-baje eja; o buru l'eka ono be ephe a-kpoje unwu-isensu oku?

13 “?Unu ta amadu iphe, mu le nna mu phe meru iphe, bu ndu ali ozo? ?Agwa ohamoha ono dukporu-a ike nafuta ali phe l'eka mu? 14 A bya l'oha ono, nna mu phe meru; ephe buru mkpuryata ono; ?denu agwa ohamoha ono ophu duru ike nafuta ndu nkiya l'eka mu? ?Denu ge Chileke nkunu e-shi du ike nafuta unu l'eka mu? 15 Ophu g'unu te ekwekwa ge Hezekaya gho-gbua unu; dephushia unu g'odephushi unu ono. Unu te ekwetashi nkiya; kele o to dukwa agwa oha; ozo k'ali-eze ophu dujewaru ike nafuta ndibe iya l'eka mu; ozo l'eka nna mu phe. ?Denuwaro g'o bu-chia Chileke unu a-nafuta unu l'eka mu?”

16 Ndu ozi Senakeribu ono pfutoshibakwapho Chipfu, bu Chileke; me onye-ozu Chipfu ono, bu Hezekaya. 17 Eze, bu Senakeribu dekwaapho ekwo-ozu gude pfungashia Chipfu, bu Chileke ke Izurelu ehu; mbu epfubyishi iya asuje: “Oo egube ono, agwa ndu ali ozo ta adudu ike nafuta ndu nkiya l'eka mu pho; bu ge Chileke ke Hezekaya ta adukwapho ike anafuta ndu nkiya l'eka mu.” 18 Ndu ozi Senakeribu ono gude opfu ndu Jiuda rashia ya ike ge ndu Jierusalemu ono, no l'eli igbulu mkpukpu ono numa iya; g'ephe shi nno mee ge ndzu guhu phe; ephe atsuhaha ebvu; k'ophu ephe e-shi nno nata mkpukpu ono. 19 Ephe pfuaharu Chileke ke Jierusalemu

sukusuku g'ọ bụ agwa ndiphe, bụ iphe, nemadzu gude ẹka iya mee.

²⁰ Eze, bụ Hezekáya waa onye mpfuchiru, bụ Azáya nwa Emọzu bya epfuru nù Chileke; raku iya; o rwua l'imigwe ẹ k'iphe ono. ²¹ Chipfu zia ojozi; ọ bya echigbushia iphe, bụ ndu ojoḡu, ike dū l'ọḡu; mę ndu-ishi ndu ojoḡu; mę ndu-ishi ọzo, nọ l'ọdu-ọḡu eze ndu Asiriya ono. Eze ndu Asiriya ono gude iphere laphushia azụ l'alị iya. Ọlwa bya abahụ l'eze-ulo agwa iya; ọ duru unwu iya unwoke gude ogu-echi je egbuta iya tụa.

²² Ọo ya bụ; Chipfu shi nno dzọo Hezekáya yele ndu bu ẹ Jierúsalemu l'ẹka Senakeribu, bụ eze ndu Asiriya; męwaro l'ẹka ndu ọzo. Ọ nwuberu pẹ ẹnya ibekęboebo. ²³ Igwerigwe vuta iphe bya anụ Chipfu ẹ Jierúsalemu; mę iphe, eregbaa ire, ẹphe nuru Hezekáya, bụ eze ndu Jiuda. E -shi teke ono bę ọhamoha byaru edobe iya l'onodu, ha shii.

Iphe-ememe guderu Hezekáya

(2Ndu 20:1-3,12-19; Azá 38:1-3; 39:1-8)

²⁴ A nonyaa iphe-ememe gude Hezekáya; k'ọphu bụ l'ọ nọwaa l'ọnu ọnwu. O pfuru nù Chipfu; ọ za iya; bya emeru iphe-ọhumalenya nù iya. ²⁵ Hezekáya gbę wata etse etsetse l'ime obu iya; ọphu ọ dudu iphe, o meru ẹ k'iphe-ọma ono, ọ nataru ono. Ọo ya bụ; oke ẹhu-eghu Chipfu dapfuta iya; mę ndu Jiuda; mę ndu Jierúsalemu. ²⁶ Tọbudu iya bụ; izimanu etsetse ono lwa Hezekáya yele ndu Jierúsalemu azụ. Ọo ya bụ; Chipfu haa pẹ atụ-koshi oke ẹhu-eghu iya ẹ teke Hezekáya bụ eze.

Iphe, Hezekáya nweru

²⁷ Hezekáya bẹ nweru iphe shii; teme a nọdu akwabẹ iya ùbvù, ha shii. O metaru onwiya mkpuru ẹka ọokwakobeje mkpọla-ọchaa; mẹ mkpọla-ododo; mẹ mkpuma, vugbaa oke aswa; mẹ manụ, eshi mkpọ; mẹ iphe, eegudeje egbobuta onwonye; mẹwaro ivu ọzo, vugbaa oke aswa. ²⁸ Ọ kpụkwarupho ọlo ẹka oodobeje ereshi; mẹ ẹka oodobeje mẹe; mẹ manụ; nweru ọka-eswi, dụ iche iche anọduje; mẹ mgbabu ẹka aturu anọduje. ²⁹ Ọ kpụshiaru onwiya mkpụkpu lẹ mkpụkpu; nweru ikpoto aturu; mẹ egbu; mẹ eswi; kele Chileke nuru iya ẹku, parụ ẹka apaa.

³⁰ Ọo Hezekáya bẹ mechiru ẹka mini Gihonu eshije l'uzo imeli asofu; bya eshi l'uzo alị iya gbuhaarụ iya uzo l'uzo ẹnyanwu-arịba mkpụkpu Dévidi. Hezekáya mekọta iphemiphe, o meru; o jehuru iya. ³¹ O be teke ndu-ishi ndu Babilonu yeru ndu abya amaru gẹ k'iphe-ọhumalenya phọ, Chipfu meru l'alị ono meru; Chileke haa ya g'ọ dalee ya; maru iphe, dukota iya l'obu.

Anwụhu Hezekáya (2Ndu 20:20-21)

³² Iphe ọzo, Hezekáya megbaberu; mẹ g'ogude goshi l'o yeru Chileke obu; bẹ e dekotaru l'ophulenia onye mpfuchiru, bụ Azáya nwa Emožu; mẹ l'ẹkwo ndu eze ndu Jiuda; mẹ ke ndu Ízurelụ. ³³ Ọo ya bụ; Hezekáya nwụhu lapfushia nna iya phẹ. E lia ya l'ọkpa úbvú ẹka e liru iphe, bụ Nwa Dévidi. Ndu Jiuda l'ophu mẹ ndu

Jierúsalemu kwabẹ iya ùbvù teke ọ nwuhuru. Manáse, bú nwa iya búru eze nọchia ẹnya iya.

33

Teke Manáse bú eze ndu Jiuda

(2Ndu 21:1-9,17-18)

¹ Manáse bẹ nọwaru apha iri l'ẹbo teke ọ wataru aburu eze. Iphe, ọ nọru l'abaeze lẹ Jierúsalemu búru ukporo apha labo l'apha iri l'ise. ² O meru iphe, du eji l'ẹnya Chipfu; ebyi, oha ono, Chipfu chifuru l'atatiphu ndu Ízurelu ono shi eme; bẹ yẹbedua mekotakwarupho. ³ Eka ono, aagwajẹ iphe ono, nna iya, bú Hezekáya mebyishiru ono bẹ o woru kpukwaa; bya edobegbaa ẹnya eka aagwajẹ Balu; kpobechaa itso Ashera. O phozekwarupho kpokpode, nọgbaa l'igwe; bya abakwaaru iya pho eja. ⁴ O kpushia ẹnya eka aagwajẹ iphe l'ezeulo Chipfu, bú iya bú eka ono, Chipfu pfuru su: "Jierúsalemu bẹ epha mu a-du jeye lẹ tuutuutuu lẹ mijimiimii." ⁵ L'oma-unuphu labo, no l'ezeulo Chipfu ono bẹ ọ kpushiru ẹnya eka aagwajẹ kpokpode, nọgbaa l'igwe. ⁶ O kporu unwu iya unwoke oku gude phe gwee eja lẹ nsuda Hinomu. O meru mgbashi; gwoo obvu; mee omamanshi; bya ejeje l'aji l'eka ndu maa; me l'eka ndu aphu ophulenyaa. O meru ejo-iphe, paru eka l'ẹnya Chipfu; shi nno kpatsu iya ehu-eghu.

⁷ O pyiru ntekpe dobe l'eze-ulo Chileke, bú eka ono, Chileke pfuru Dévidi waa nwa iya, bú Sólomonu su: "Oo l'eze-ulo-a; me lẹ

Jierúsalemu, bu mkpukpu ono, mu hotaru l'ipfu ndu Ízurelu l'ophu be mu e-me g'epha mu reje ire jasụ l'ojejoje. ⁸ Ophu mu ta abyadu eme ge ndu Ízurelu shi l'ali ono, mu turu nna phe eka ono hata okpa lufu alufu ozo; m'o -buru-a l'ephe letaru enya emekota iphe, mu turu phe l'ekemu ono, mu shi l'eka Mosisu nu phe ono; me iphe, bu iphe, mu toru okpa iya." ⁹ Manase be dusweru ndu Jiuda; me ndu bu le Jierúsalemu; ephe mee ejo-iphe, ka ophu ndu oha ono, Chipfu mebyishiru l'iphu ndu Ízurelu ono megbaberu.

Izimanu Alwa Manase Azu

¹⁰ Chipfu pfuru yeru Manase; yele ndu nkiya; ophu ephe angaduru nchi. ¹¹ Oo ya bu; Chipfu chita ndu-ishi ndu ojogu eze ndu Asiriya; ephe bapfu phe. Ephe gude ikokoro kota Manase l'imi; tua ya egbirigba, e meru l'onwirubvu kpuru lashia Babilonu. ¹² Iphe ono tsujee ya pho l'ehu; o choahaa g'oo-shi tuba Chipfu, bu Chileke iya l'enya; o kwata wozeta onwiya ali l'iphu Chileke ke nna iya phe. ¹³ O pfuru nu Chileke. Opfu ono o pfuru ono, rwua Chipfu l'ehu; o numa opfu iya; bya eduphuta iyaazu le Jierúsalemu; o bya anodu l'ali-eze iya. Manase gbeteke ono bya amaru l'oo Chipfu bu Chileke.

¹⁴ E mechaa; o kpukwaa igbulo mkpukpu Dévidi ekibiya ophu no l'a -nodu afuta afuta; mbu le nsuda, no l'uzo enyanwu-ariba obvumini Gihonu; kpu ya jeye le Onu-abata Ema; bya akpu-pee ubvu Ofelu mgburugburu. O kpukwaru iya pho; o kabaa l'eli. O bya edokaa

ndu-ishi ndu ojogu l'iphe, bu mkpukpu, a kpuru; o shihukota ike l'ali Jiuda.

¹⁵ O wofukota obvu, e jetaru ejeta; bya ewofu ntekpe pho l'eze-ulo Chipfu; bya emebyishia enya aka aagwaje iphe, o kpushiru l'ubvu aka eze-ulo Chipfu du; me le Jierusalemu. O vuta phe tuphaa l'azu mkpukpu. ¹⁶ O bya edozia oru-ngweja Chipfu; bya egwee ngweja-ehu-guu; me ngweja-ekele l'eli iya. O pfiaru ndu Jiuda g'ephe bageru Chipfu, bu Chileke ke Izuru eja. ¹⁷ Ole g'o duhabe be ndu Jiuda ta ahakwanuru egwe ngweja l'eka aagwaje iphe; ole o Chipfu, bu Chileke phe be ephe anoduje egwe iya anu kpoloko.

Anwuhu Manase
(2Ndu 21:17-18)

¹⁸ Iphe ozo, Manase megbaberu; me epfupfu, o pfuru nu Chileke; me iphe, ndu aphu ophulanya gude epha Chipfu, bu Chileke ke Izuru pfuru nu iya; be e dekotaru lekwo-ako ndu eze ndu Izuru. ¹⁹ Epfupfu, o pfuru nu Chileke; me g'iphe, o rworu gude rwua Chileke l'ehu; mekpoo iphe-eji, o meshiru; je akpaa le ndu gheleghele, du iya l'ehu; mekpoo aka o kpushiru, aagwaje iphe; m'eka o doberu itso Ashera me ntekpe; teme o wozetaje onwiya ali; be e dekotaru lekwo-ako onye aphuje ophulanya, bu Hozayi. ²⁰ Oo ya bu; Manase nwuhu lapfushia nna iya phe. Ephe lia ya l'ibe iya. Amonu, bu nwa iya buru eze nochia enya iya.

Teke Amonu bu eze ndu Jiuda
(2Ndu 21:19-26)

²¹ Amonu be nowaru ukporo apha l'apha labo teke o wataru aburu eze. Iphe, o noru l'aba-eze le Jierusalemu bu apha labo. ²² O mee iphe, du eji l'enya Chipfu ge nna iya, bu Manase. Iphe, bu ntekepe Manase, bu nna Amonu doberu be o gweru ngweja nu; baaru iya aja. ²³ O to wozeduru onwiya ali l'iphu Chipfu egube nna iya, bu Manase wozetaru onwiya. Amonu buepho ikpe be oomeko ekpu onwiya. ²⁴ Ndu ozi iya gbaaru iya ejo-idzu; woru iya gbua l'ibe iya. ²⁵ Ndu Jiuda bya eworu ndu ono, gbaru eze, bu Amonu ejo-idzu ono gbushikota. Epe bya eworu Jiosaya, bu nwa iya mee eze; o nochia enya iya.

34

Teke Jiosaya bu eze ndu Jiuda
(2Ndu 22:1-2)

¹ Jiosaya be nowaru apha esato teke o wataru aburu eze. Iphe, o noru l'aba-eze le Jierusalemu bu ru ukporo apha l'apha iri le nanu. ² Jiosaya meru iphe, pfuru oto l'enya Chipfu. O tsokotaru uzo, ochooroke iya, bu Devidi tsoru. O to dudu ophu o mephodoru; me nanu.

³ L'apha, kwe iya apha esato, o wataru aburu eze be o wataru achu uzo ke Chipfu, bu Chileke k'ochooroke iya, bu Devidi. Teke ono be o bukwaduro nwatanshii. O be l'apha k'iri l'ebo iya; o gwodahaa mkpukpu Jiuda; waa Jierusalemu; mbu woshiahaa aka aagwaje iphe,

nogbaa ya nū; mē itso Ashera; mē ntēkpe, a pyīru apyīpyi; mē ophu a kpuru akpukpu. ⁴ O zia g'e tsukpōshia ɛnya ɛka aagwaję Balu. O nwutsushia ɛnya ɛka aakpoje ̀nẁ-iseṅsu oku, d̀ ɛka ono. Itso Ashera; mē ntēkpe, a pyīru apyīpyi; mē ophu a kpuru akpukpu bę o gwekotaru o d̀ rwukuru rwukuru; o woru iya je ephekaa l'ilu ndu shi agwaję phę nū. ⁵ Ndu egweru agwa ono ęja bę o kpokotaru okpu phę oku l'eli ɛnya ɛka ono, aagwaję agwa ono. O tuko Jiuda waa Jierúsalemu mechakota emecha. ⁶ Lę mkpukpu ɛka ndu Manáse; mę ndu Ifuremu; mę ndu Simiyonu bukota; mbu je akpaa lę kę ndu Nafutali; mę l'eka nọ-pheru iya mgburugburu, e meru; o buru mkpurupyata; ⁷ bę o nwutsushiru ɛnya ɛka aagwaję iphe; bya egwepyashia itso Ashera; mę ntēkpe, d̀ iya nū; o d̀ rwukuru rwukuru. O tuko ɛnya ɛka aakpoje ̀nẁ-iseṅsu oku, dukota l'alı́ Ízurelu nwutsushikota. E mechaa; Jiosáya laphushia azu lę Jierúsalemu.

A humaru ękwo ekemu
(2Ndu 22:3-20)

⁸ O be l'apha, kwe Jiosáya apha iri l'ęsato, o wataru aburu eze; teke ono bę o wofuchawaru iphe, d̀ ęji l'alı́ ono; o zia Shafanu, bu nwa Azalaya; mę Maseya, bu ochi-oha mkpukpu ono; mę Jiowa, bu nwa Jiowahazu, bu onye nkwakobe; g'ęphe je emekwaa ulo Chipfu, bu Chileke iya.

⁹ ęphe bya ejepfu Hilikaya, bu onye-ishi ndu-uke Chileke je eworu okpoga, e wobataru l'eze-ulo Chileke nū iya; mbu okpoga ono, ndu Lívayi,

bụ ndu eche nche l'ọnu eze-ụlo nataru l'eka ndu Manáse; me l'eka ndu Ifuremu; me l'eka ndu Benjiaminu l'ophu; me l'eka ndu bu le Jierúsalemu. ¹⁰ Ephe woru okpoga ono ye l'eka ndu eleta ęnya l'ozi, eeje l'eze-ulo Chipfu. Ephebedua woru iya nu ndu ono, eje ozi l'ulo Chipfu ono g'ephe gude kpukwaa ya; mezia ya emezi. ¹¹ Ephe woru okpoga ono nu ndu kapyinta; me ndu akpu ulo ono g'ephe gude zua mkpuma, a gbakposhiru agbakposhi; me oshi, aagbaje uko l'ulo; me oswebe, eswebeje l'ulo; kele ndu ophu shi du iya nu be ndu shi buru eze, le Jiuda hakotaru o lakota l'iyi.

¹² Unwoke ono bya eyeru ęhu jee ozi ono. Ndu e doberu g'ephe leta ęnya le g'e gude eje ozi ono be bu Jiahatu; me Obedaya. Ndu ono be bu ndu Lıvayi, shi l'eri Merari. Ndu ozo be bu Zekaraya; me Meshulamu, bu oshilokpa Kohatu. Ndu Lıvayi ono, bu ndu ophu emeje ọna l'aku ngwa ebvu ¹³ be bu ndu-ishi ke ndu ophu evu iphe, e gude eme k'ulo ono; o buru pheleta ndu eje ozi ono ęnya l'ozi, dugbaa ya nu. Ndu Lıvayi ono be haru buru ndu edeje ekwo; me ndu-ishi ozi; me ndu nche onu oguzo.

¹⁴ O buru g'ephe ewofuta okpoga ono, e wobataru l'eze-ulo Chipfu ono be Hilikaya, bu onye uke Chileke humaru ekwo ekemu ono, Chipfu shi l'eka Mosisu nu ono. ¹⁵ Hilikaya pfiaru Shafanu, bu onye edeje ekwo; su: "Mu humakwaru ekwo ekemu l'eze-ulo Chipfu." O bya eworu ekwo ekemu ono nu Shafanu. ¹⁶ Oo ya bu; Shafanu gude ekwo ono jepfu eze;

bya akaru iya sụ: “Iphemiphe, e yeru ndu-
ozi ngu l'ẹka g'ẹphe mee bẹ ẹphe emekwa-a.

¹⁷ Ẹphe wotaakwaru okpoga, dọ l'eze-ulo Chipfu
ye l'ẹka ndu-ishi ozi; mẹ ndu ophu eje ozi obu.”

¹⁸ Shafanu, bụ onye edeje ẹkwo bya agbẹ teke
ono pfiaru eze sụ iya: “O nweru ẹkwo onye
uke Chileke, bụ Hilikaya nuru mu.” Shafanu bya
eworu iya gua l'iphe eze.

¹⁹ Eze numaepho iphe, o gutaru l'ẹkwo ekemu
ono; o woru uwe iya gbajashia. ²⁰ O bya
ekua Hilikaya; mẹ Ahikamu nwa Shafanu; mẹ
Abudonu nwa Mayika; mẹ Shafanu, bụ onye
edeje ẹkwo; mẹ Asaya, bụ onye-ozi eze sụ pẹ:

²¹ “Unu je akpataru mu Chipfu ishi l'iswi ẹhu mu;
mẹ l'iswi ẹhu ndu phoduru nọ lẹ Ízurẹlu; mẹ lẹ
Jiuda; k'iphe ono, e deru l'ẹkwo ono, a humaru
ono. Noo kele oke ẹhu-eghu, Chipfu a-tu-koshi
anyi bẹ paakwaru ẹka; kele nna anyi pẹ bẹ te
emeduru iphe, Chipfu pfuru; teme ophu ẹphe
emeduru iphe, e deru l'ẹkwo-a.”

²² Oo ya bụ; Hilikaya; mẹ ndu ono, eze ziru
ozi ono jeshia ibe nwanyi, bụ onye mpfuchiru
Chileke, ẹpha iya bụ Huluda. Huluda bẹ bụ
nyee Shalumu, bụ nwa Tokuhatu nwa Hasura.
Shalumu bụ onye eletajẹ uwe ndu-uke Chileke
enya. Ẹka o bu bụ lẹ mkpukpu k'ẹbo lẹ
Jierúsalemụ. Ẹphe bya epfiaru iya k'iphe ono.

²³ Nwanyi ono sụ pẹ: “Waa iphe, Chipfu,
bụ Chileke kẹ Ízurẹlu pfuru baa: Unu je
ezia onye ziru unu g'unu byapfuta mu lẹ-a;
²⁴ lẹ Chipfu sụru-a: Mu a-byaakwa ewotaru
mkpukpu Jierúsalemụ; waa ndu bu iya nọ ẹjo

iphe-ehuka; mbụ iphe, bụ mburọnu ono, e deshiru l'ekwo ono, a gụru l'iphu eze ndu Jiuda ono. ²⁵ Eshi ọpụ ẹpẹ gwọberu mu; kpọahaa ùnwù-isensu ọku anụ agwa; ọ bụru iphe, ẹpẹ gude ẹka mee bẹ ẹpẹ gude akpatsu mu ẹhu-eghu; bẹ mu a-tukoshi ẹka-a oke ẹhu-eghu mu; ọpụ e tee gbobotadu oke ẹhu-eghu mu ono egbobuta. ²⁶ A bya l'ẹhu eze ndu Jiuda l'onwiya, bụ onye ziru unu g'unu bya akpata ishi l'ẹka Chipfu; unu karụ iya lẹ Chipfu, bụ Chileke kẹ Ízurelu bẹ sụru-a: Lẹ k'opfu ono, ị nụmaru ono; ²⁷ bẹ eshi ọpụ iphe ono rwuru ngu l'obu; ị bya ewozeta onwongu alị l'iphu Chileke teke ono, ị nụmaru iphe, mu pfuru lẹ k'ẹka-a; mẹ ndu bu iya nụ; mbụ eshi ọpụ i gude k'iphe ono wozeta onwongu alị l'iphu mu; bya agbajashia uwe ngu; raa ẹkwa l'iphu mu; bẹ mu nūmawaru iphe, i pfuru. Noo iphe, Chipfu pfuru bụ ono. ²⁸ Sụ-a; mu e-me g'ị lapfu nna ngu pẹ; e-lia ngu jii. Ẹnya ngu ta abyadu ahuma ejọ iphe-ehuka ono, mu e-wopfuta mkpukpu ẹka-a; mẹ ndu bu iya nụ ono.”

Ọo ya bụ; ẹpẹ lwa bya akọoru eze gẹ nwanyị ono pfuru.

Jiosáya agbaphu ọgbandzu Chipfu azu
(2Ndu 23:1-20)

²⁹ Tọbudu iya bụ; eze bya ezia; e je ekukọo ndu bụ ọgerenya ndu Jiuda; mẹ kẹ ndu bu lẹ Jierúsalemụ. ³⁰ Eze yele unwoke ndu Jiuda ono g'ẹpẹ ha; mẹ ndu bu lẹ Jierúsalemụ; mẹ ndu-uke Chileke; mẹ ndu Lívayi; mẹkpoo ndu Jiuda l'opu; ndu upfu mẹ ndu nta; bya atuko swiru

jeshia l'eze-ulo Chipfu. O woru ekwo ogbandzu ono, a humaru l'eze-ulo Chipfu ono guru ye phe le nchi. ³¹ O bya apfuru le mgboru itso iya; ephe le Chipfu gbaa ndzu; o kwee ukwe le ya a-nodu etso Chipfu; gude obu iya g'o ha; me ndzu iya g'o ha eme ekemu iya; me iphe, o suru g'e meje; me iphe, o toru okpa iya; shi nno eme iphe, ogbandzu ono pfuru, bukwa iya pho bu iphe, e deru lekwo ogbandzu ono. ³² O mee g'iphe, bu ndu no le Jierusalemu; me le Benjaminu kweta iphe ono, o pfuru ono. Oo ya bu; ndu bu le Jierusalemu mee iphe, ogbandzu Chileke ke nna phe ono pfuru.

³³ Jiosaya wofukota ejo agwa, no l'ali ke ndu Izurelu l'ophu. O mee g'iphe, bu ndu nokota le Izurelu bageru Chipfu, bu Chileke phe eja. Ophu ephe ta ahajeduru etso Chipfu, bu Chileke ke nna phe jasu g'o no-beru.

35

A bọharu obo Ojaghata ozo

(2Ndu 23:21-23)

¹ Tobudu iya bu; Jiosaya bya abooru Chipfu obo Ojaghata le Jierusalemu. E gbua nwaturu Ojaghata ono le gonwa mbu du l'abali iri leno.

² O dobe ndu-uke Chileke l'ozi, gbaru phe nu; bya agbaa phe unme su phe gephe leta enya l'ozi, du l'ulo Chipfu. ³ O bya epfuru yeru ndu Lívayi, bu ndu ezije ndu Izurelu l'ophu iphe; bya aburu ndu du nsọ l'eka Chipfu no su phe: "Unu woru okpoko ono, du nsọ ono dobe l'ulo, Sólomonu nwa Dévidi, bu eze ndu Izurelu kpuru. Unu ta

apaphehekwa iya l'ukuvu ozo. Unu jeeru Chipfu, bu Chileke unu yele ndibe iya, bu ndu Ízurelu ozi nta-a. ⁴ Unu kwakobe onwunu l'ènya-unuphu l'ènya-unuphu egube unu du l'ogbo l'ogbo, bu iya bu egube ono, Dévidi, bu onye ono, shi buru eze ndu Ízurelu; yele nwa iya, bu Sólomonu deru iya l'ekwo doberu unu ono.

⁵ “Unu pfuru l'eka ono, du nsọ ono; unu pfua egube e gude keshia unwunna unu l'ènya-unuphu l'ènya-unuphu ndu Ízurelu. Ogbo ndu Lívayi apfu-kubecha ndu ophu nonu. ⁶ Unu egbua nwaturu Ojaghata ono; mee onwunu g'unu du nsọ; kwakobe nwaturu ono k'ophu unwunna unu phe a-nodu eme iya ge Chipfu shi l'eka Mosisu tua ekemu iya.”

⁷ Ndu Ízurelu mmanu, bu ndu no l'eka ono be Jiosaya nuru nwaturu; me nweghu, tukoru du ukporo unu ugbo eto l'unu iri l'ise g'ephe gude mee ke ngweja obo Ojaghata ono. O nukwa phe pho eswi, du unu esaa l'ukporo iri. Anu ono be shikota l'eku, eze nweru.

⁸ Nokwapho ge ndu-ishi Jiosaya woru iphe, shi phe l'obu nu ndu Ízurelu ono; me ndu-uke Chileke; me ndu Lívayi. Hilikaya; me Zekaraya; me Jiehiyelu, bu ndu-ishi ulo Chileke bya eworu unu nwaturu ishii l'ukporo iri; me eswi ukporo iri l'ise nu ndu-uke Chileke g'ephe gude gwee ngweja Ojaghata ono. ⁹ Konanaya; me Shemaya yele Netanelu, bu unwunna iya; me Hashabaya; me Jieyelu; me Jiozabadu; bu ndu-ishi ndu Lívayi be nuru ndu Lívayi unwu-aturu; yele unwueghu, du unu iri l'ebo l'ukporo iri; nukwa phe

pho unu eswi l'ukporo ise; g'ephe gude gwee ngweja Ojeghata ono.

¹⁰ A kwakobechaa nkwako Ojeghata ono; ndu-uke Chileke je apfuru l'onodu phe; ndu Lívayi nođu egube e keshiru phe; mbu egube ono, eze suru g'ephe mee. ¹¹ Ephe gbushia unwu-aturu Ojeghata ono. Ndu uke Chileke nata mee ya phee; ndu Lívayi swashia anu ono akpo. ¹² Ephe woru anu, e gude eme ke ngweja-akpo-oku dobe iche; k'ophu ephe e-keshiru iya ndu Izurelu l'enya-unuphu l'enya-unuphu; g'ephe gude aka phe gweeru iya Chipfu; egube ono, e deru iya l'ekwo Mosisu. O bukwarupho g'ephe meru anu eswi bu ono. ¹³ Unwu-aturu Ojeghata ono be ephe huru ahuhu l'oku; egube omelali iya du. Ephe gude ite-oku; me nwitoshi; me ite-ophe shia ngweja ozo, du nsọ eshishi; bya emekebe egwegwa pajeru iya ndu Izurelu l'ophu. ¹⁴ Ephe mechaa ono; bya akwakobe nkephe; me ke ndu-uke Chileke; noo kele ndu-uke Chileke, bu oshilokpa Eronu be phuberu iphu egwe ngweja-akpo-oku; me eba-anu ono jasụ nchi jihu. O buru iya meru g'o gude ndu Lívayi kwakobe nkephe waa ophu ndu-uke Chileke, bu oshilokpa Eronu riru.

¹⁵ Ndu ogbo-ebvu; mbu oshilokpa Asafu nođu l'onodu phe, bu iya bu onodu, Dévidi; me Asafu; me Hemanu; me Jiedutunu, bu onye aphujeru eze ophulenya doberu phe. Ndu nche nođuchaa l'oguzo l'oguzo; ophu o dudu onye gbadoru ozi nkiya; noo kele unwunna phe, bu ndu Lívayi be eshiru phe nri.

¹⁶ Tòbudu iya bu; e jekòta ozi, e jeru Chipfu mbòku ono gude bọo ọbo Ojaghata ono; gwee ngweja-akpọ-ọku ono l'ọru-ngweja Chipfu; ẹgube ono, eze, bu Jiosáya karu g'e mee ya.

¹⁷ Ndu Ízurelu, bu ndu ọphu nọ anọno l'ẹka ono bọo ọbo Ojaghata ono teke ono; bya abọo Ọbo-iphe ono, aatajẹ buredi, ekoduru ekoko ujiku ẹsaa. ¹⁸ Ẹgube ọbo Ojaghata ono bẹ a ta bọjeduru l'alì Ízurelu e -shi teke onye mpfuchiru Chileke, bu Sámẹlu bu ishi. Ọphu ọ dudu onye eze ndu Ízurelu, bọjeru ọbo Ojaghata ọphu dọjeru g'ọphu Jiosáya bọru ono; mbu yẹle ndu-uke Chileke; mẹ ndu Lívayi; mẹ ndu Jiuda l'ọphu; mẹ ndu Ízurelu, nọ l'ẹka ono; mẹ ndu bu lẹ Jierúsalemu. ¹⁹ Ọbo Ojaghata ono bẹ a bọru l'apha, kwe Jiosáya apha iri l'ẹsato, e -shi teke ọ wataru aburu eze.

Anwuhu Jiosáya
(2Ndu 23:28-30)

²⁰ E meghebẹbechaepho iphemiphe ono; Jiosáya bya edozichaa ọlo Chipfu; ọ dọ ree; Neko, bu eze ndu Ijiputu chita ndu ojogu iya; ẹphe jeshia ọgu lẹ Kakemishi, dọ lẹ mgboru ẹnyimu Yufurétisu; Jiosáya chita ndu ojogu nkiya jeshia gẹ ya wọta iya ọgu. ²¹ Ọle Neko bẹ yeru ndu jeru ezia Jiosáya sọ iya: “?Bụ gunu bẹ adaru mu lẹ ngu; gube eze ndu Jiuda? Ọ tọ bukwa ngu bẹ mu byapfutaru ọgu ntanu; ndu mu byapfutaru bukwa ndu ono, mu l'ẹphe alwu ọgu ono. Chileke bẹ ziru mu gẹ mu mekebe ẹgwegwa. Ta pfu-chikwa Chileke ọzo l'ọ kwa

iya swiru mu eswiru; ọ -dudu be oo-mekwa g'i laa l'iyi."

²² Ọle Jiosáya te ekwedu haa ya; bya emee onwiya g'a ta hube iya ama ge yele iya lwua ọgu. Ọ jika le ya ta angadu nchi l'opfu Neko, bu iya bu opfu, shi l'onu Chileke; ọ tugbule-a jepfushia ya ọgu le phorokoto ali mkpukpu Megido.

²³ No iya; ndu agba apfu gbanaa eze, bu Jiosáya apfu; ọ su ndu-ozu iya: "Unu pafu mu l'eka-a; kele e mekaru mu iphe okpobe emeka."
²⁴ Ọo ya bu; ndu-ozu iya ono pata iya pafu l'ugbo-inya iya; paru iya ye l'ugbo-inya iya ophu kwe ebo palata Jierusalemu. Ọ buru l'eka ono be ọ nwuhuru; e lia ya l'eka e liru nna iya phe. Ndu Jiuda l'ophu; me ndu Jierusalemu raa ekwa iya.

²⁵ Jieremaya gu ebvu-aphu ehu Jiosáya. Unwoke; me unwanyi, agu ebvu nodu aguje ebvu ehu Jiosáya m'ephe -nodu erwu erwubvu. Ọ buru g'o du bu ono byasu ntanu-a. Ephe mee ya; ọ buru omelali, du l'ali Izurelu; teme e dee ya edede l'ekwo ebvu-aphu.

²⁶ Iphe ozo, Jiosáya megbaberu; me g'o gude mee iphe-oma l'uzo, ọ du l'ekemu Chipfu;
²⁷ mewaro iphe, o mekotaru; e -shi l'ishi jeye l'eka ọ bvuru be e dekotaru l'ekwo ndu eze ndu Izurelu; me ke ndu Jiuda.

36

*Teke Jiehowahazu bu eze ndu Jiuda
(2Ndu 23:31-35)*

¹ Tòbodu iya bụ; ndu alị ono wofuta Jiehovahazu, bụ nwa Jiosáya kẹ nwoke; mee ya ọ bụru eze lẹ Jierúsalemụ nọchia ẹnya nna iya.

² Jiehowahazu bẹ nọwaru ụkporo apha l'apha ẹto teke ọ wataru aburu eze. Iphe, ọ nọru l'aba-eze lẹ Jierúsalemụ bụ ọnwá ẹto. ³ Eze ndu Ijiputu chipfu iya l'aba-eze iya lẹ Jierúsalemụ; bya asụ gẹ ndu Jiuda tụa mkpọla-ọchaa, ẹrwa iya dụ ụkporo talentu ise; waa mkpọla-ododo, ẹrwa iya dụ talentu lanu. ⁴ Eze ndu Ijiputu ono bya eworu Ẹliyakimu, bụ nwune Jiehowahazu kẹ nwoke; mee ọ bụru eze ndu Jiuda; mẹ Jierúsalemụ. Ọ gbanwee ẹpha iya gube iya Jiehoyakimu. Ọle Neko bẹ kpọtaru nwune Ẹliyakimu ono, bụ Jiehowahazu lashia Ijiputu.

*Teke Jiehoyakimu bụ eze ndu Jiuda
(2Ndu 23:36—24:7)*

⁵ Jiehoyakimu nọwaru ụkporo apha l'apha ise teke ọ wataru aburu eze. Iphe, ọ nọru l'aba-eze lẹ Jierúsalemụ bụru apha iri lẹ nanu. O mee iphe, dụ ẹji l'ẹnya Chipfu, bụ Chileke iya. ⁶ Nebukadineza, bụ eze ndu Bábilonu bya bya etsoo ya ọgu; tụa ya ẹgbirigba onyirubvu kpuru lashia Bábilonu. ⁷ Nebukadineza bẹ hakwarupho ivu, dụ l'ulo Chipfu vuta lashia Bábilonu je edobe l'ulo agwa iya lẹ Bábilonu l'ẹka ono.

⁸ Iphe ọzo, Jiehoyakimu megbabẹru; mẹ ẹbyi, o mekọtaru; mẹ ẹjo-iphe, a humaru l'oome; iphemiphe ono bẹ e dekọtaru l'ẹkwo ndu eze ndu Ízurelu; mẹ kẹ ndu Jiuda. Jiehoyakinu, bụ nwa iya nwoke bụru eze nọchia ẹnya iya.

*Teke Jiehoyakinu bu eze ndu Jiuda
(2Ndu 24:8-17)*

⁹ Jiehoyakinu be nowaru apha iri l'eshato teke o wataru aburu eze. Iphe, o noru l'aba-eze le Jierusalemu buru onwa eto l'abali iri. O mee iphe, du eji l'enya Chipfu. ¹⁰ Apha sugbaepho ishi; eze, bu Nebukadineza zia ozi g'e je ekua ya g'o bya Babilonu; l'oo-chiru ivu, eregbaa ire, shi l'ulo Chipfu bya. O woru nwune nna Jiehoyakinu ono, bu Zedekaya mee eze ndu Jiuda waa Jierusalemu.

*Teke Zedekaya bu eze ndu Jiuda
(2Ndu 24:18-20; Jier 52:1-3)*

¹¹ Zedekaya be nowaru ukporo apha l'apha lanu teke o wataru aburu eze. Iphe, o noru l'aba-eze le Jierusalemu buru apha iri le nanu. ¹² O mee iphe, du eji l'enya Chipfu, bu Chileke iya. Ophu o wozetaduru onwiya ali l'iphu Jieremaya, bu onye mpfuchiru Chipfu.

*Adada Jierusalemu
(2Ndu 25:1-7; Jier 39:1-10; 52:3-11)*

¹³ Zedekaya be kwefukwarupho eze, bu Nebukadineza ike, bu iya bu onye ono, meru o gude epha Chileke ribua angu ono. O kporu gagaraga; teme o kpo-chia obu; ophu o to ghaduru Chipfu, bu Chileke ke Izurelu iphu. ¹⁴ Ozo buru le ndu-ishi ndu-uke Chileke; me ndu Jiuda l'ophu be ghelegheleghela nkephe kabaa njo. Epehe yekotaru eka l'akpamara ono, ohamoha ono anoduje eme; teme epe merwushia eze-ulo Chipfu, bu eka ono, o doberu nsọ le Jierusalemu ono.

¹⁵ Chipfu, bụ Chileke kẹ nna p̄hẹ n̄odu eshije l'ònu ndu-ozì iya ep̄fu op̄fu an̄u p̄hẹ; o -pfuchaa l'o pfubaa; kẹle imemini ndibe iya; waa ẹka ono, o bu ebubu ono bẹ d̄u iya n̄u. ¹⁶ Obenu l'òo ewenu bẹ ep̄he an̄oduje aja ndu-ozì Chileke ono; akp̄o op̄fu iya ẹbo ẹbo l'afu; achì ndu mp̄fuchiru iya ọchi. Ep̄he mee ya nno jas̄u teke oke ẹhu-eghu Chipfu tangirihuru l'ẹhu ndibe iya; ọ b̄uru a-ma-g'eme iya.

¹⁷ T̄obudu iya b̄u; Chipfu duta eze ndu Bábìl̄onu dobe g'ọ tsoo p̄hẹ ọgu. O gude ogu-echi gbugbushia ụnwokorobyia p̄hẹ l'eze-ulo Chileke. Ọphu ọ d̄udu onye ọphu ọ haru l'ụnwokorobyia p̄hẹ; m̄e l'ụnwumgboko p̄hẹ; m̄e l'unwoke, b̄uwaa ọgerenya; m̄e ndu ọphu kah̄waru akah̄u. Chileke t̄uko p̄hẹ g'ep̄he ha yek̄ota Nebukadineza l'ẹka. ¹⁸ O gwetak̄ota ivu, d̄u l'eze-ulo Chileke lashiã Bábìl̄onu; mb̄u ọphu ha shii m̄e ndu ọphu ha nwanshii. O vutakwaph̄o ẹku, d̄u l'eze-ulo Chipfu; m̄e ẹku k'onye eze; waa kẹ ndu-ishi iya. ¹⁹ Ep̄he t̄ufu ọku l'eze-ulo Chileke; bya enwutsushia igbul̄o, e gude kp̄u-pheta Jierúsalem̄u mgburugburu. Ep̄he t̄ufukota ọku l'ulo ndu eze, d̄ukota iya n̄u. Ep̄he t̄ukokpoo iphe, ere ire, n̄o l'ẹka ono mebyishik̄ota.

²⁰ Ọ ch̄ita nwa ndu ọphu ph̄oduru n̄u lashiã Bábìl̄onu; ep̄he jeahaaru iya ozi; ejeru ụnwu iya ozi jas̄u teke ndu Peshiya wataru ab̄u eze. ²¹ Alì ono bya at̄uta nwune l̄e teke ono, ọ dabyiru b̄uru ochobu ono; n̄o ụkporo apha ẹto l'apha iri. O shi nno v̄ukota; mb̄u op̄fu, Chipfu shi l'ònu

Jieremaya pfua.*

Sayırosu eme ge ndu a kpuru le ndzu laphu azu

(Ezu 1:1-4)

²² O be l'apha ke mbu, Sayirosu wataru aburu eze ndu Peshiya; Chipfu nwusaa ya obu; mbu eze ndu Peshiya obu; o raa ozi arara l'ali-eze iya l'ophu; bya edekwapho ozi ono edede l'ekwo. Iphe ono buru g'ee-shi g'opfu ono, Chipfu shi l'onu Jieremaya pfua ono vukota.†

²³ “Waa iphe, Sayirosu, bu eze ndu Peshiya pfuru baa:

“Chipfu, bu Chileke k'imigwe nukotawaru mu ali-eze, nokota le mgboko-a; bya asuwa mu ge mu kpuaru iya ulo le Jierusalemu ono, du l'ali Jiu-uda. Iphe, bukpuo onye ke Chileke, no l'echilabo unu; ge Chipfu, bu Chileke iya swikwaru iya okpobe eswiru; teme g'onye ono tugbukwaa lashia eka ono.”

* **36:21** 36:21 Gūnaa Jier 25:11. † **36:22** 36:22 Gūnaa Jier 25:12; 29:10.

Bayiburu Izii
Izii: Bayiburu Izii Bible

copyright © 2014 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Izii)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

c6885c7c-c550-5b8b-a4fe-4bd714af4f6d